

PLA PER A LA CONSERVACIÓ, LA PROTECCIÓ, I LA DIFUSIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL IMMOBLE DE CATALUNYA 2019-2025

Juliol 2019

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Aquest document ha estat redactat per l'empresa **Kultura, idees i estratègies per al patrimoni**, amb la col·laboració de:

Elsa Ibar Torras,
Direcció General del Patrimoni Cultural

Jordi Domeque Arayo,
Subdirecció General del Patrimoni Arquitectònic,
Arqueològic i Paleontològic

Elena Belart Calvet,
Servei de Patrimoni Arquitectònic

Maria Teresa Miró i Alaix,
Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Anna Busom Arruebo,
Servei del Suport Tècnic i Inventari

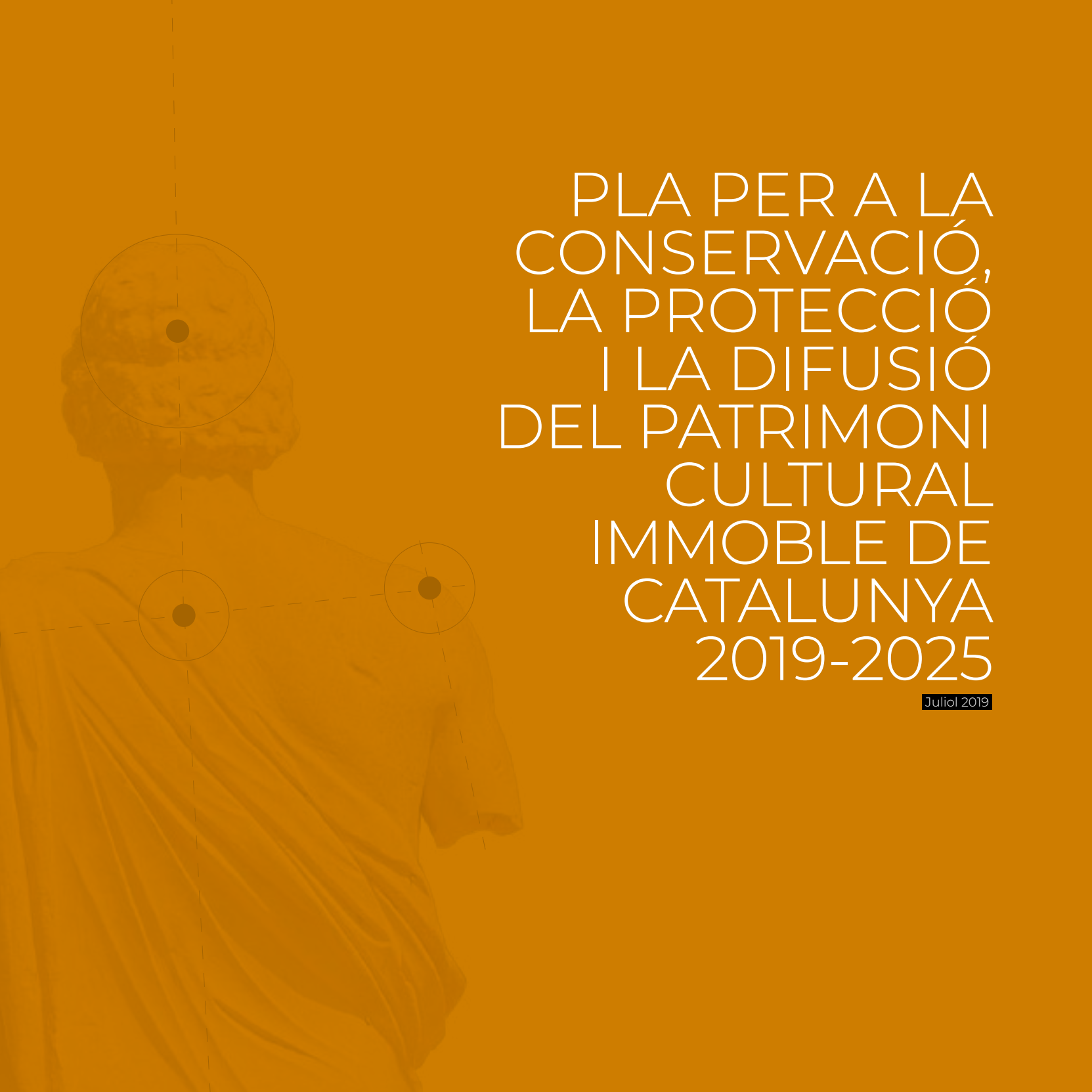
Sumari

Introducció	7
1. Definició del patrimoni cultural immoble	7
1.1. Definicions legals i d'organismes internacionals.....	8
1.2. La cadena de valor del patrimoni cultural.....	10
1.3. Situació actual del sector.....	13
1.4. Mecanismes de resignificació i apropiació del Patrimoni Cultural.....	14
1.5. Recomanacions del Consell d'Europa.....	15
1.6. Els objectius del European Year of Cultural Heritage (EYCH).....	18
1.7. Els paisatges culturals.....	19
1.8. La conservació sostenible.....	22
1.9. Exemples internacionals de gestió del patrimoni cultural immoble: English Heritage i Centre des Monuments Nationaux.....	24
2. Diagnòstic del patrimoni cultural immoble a Catalunya	
2.1. Concepte i la categorització del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya.....	26
2.2. Un diagnòstic de la situació actual.....	26
2.3. Les principals xifres.....	28
2.4. Els inventaris.....	31
2.5. La caracterització del patrimoni immoble BCIN a Catalunya.....	33
2.6. Inversions realitzades.....	40
2.7. Estat de conservació.....	49
2.8. Accessibilitat.....	49
2.9. DAFO i conclusions.....	50
3. Objectius prioritaris	52
4. Línies estratègiques	53

Sumari

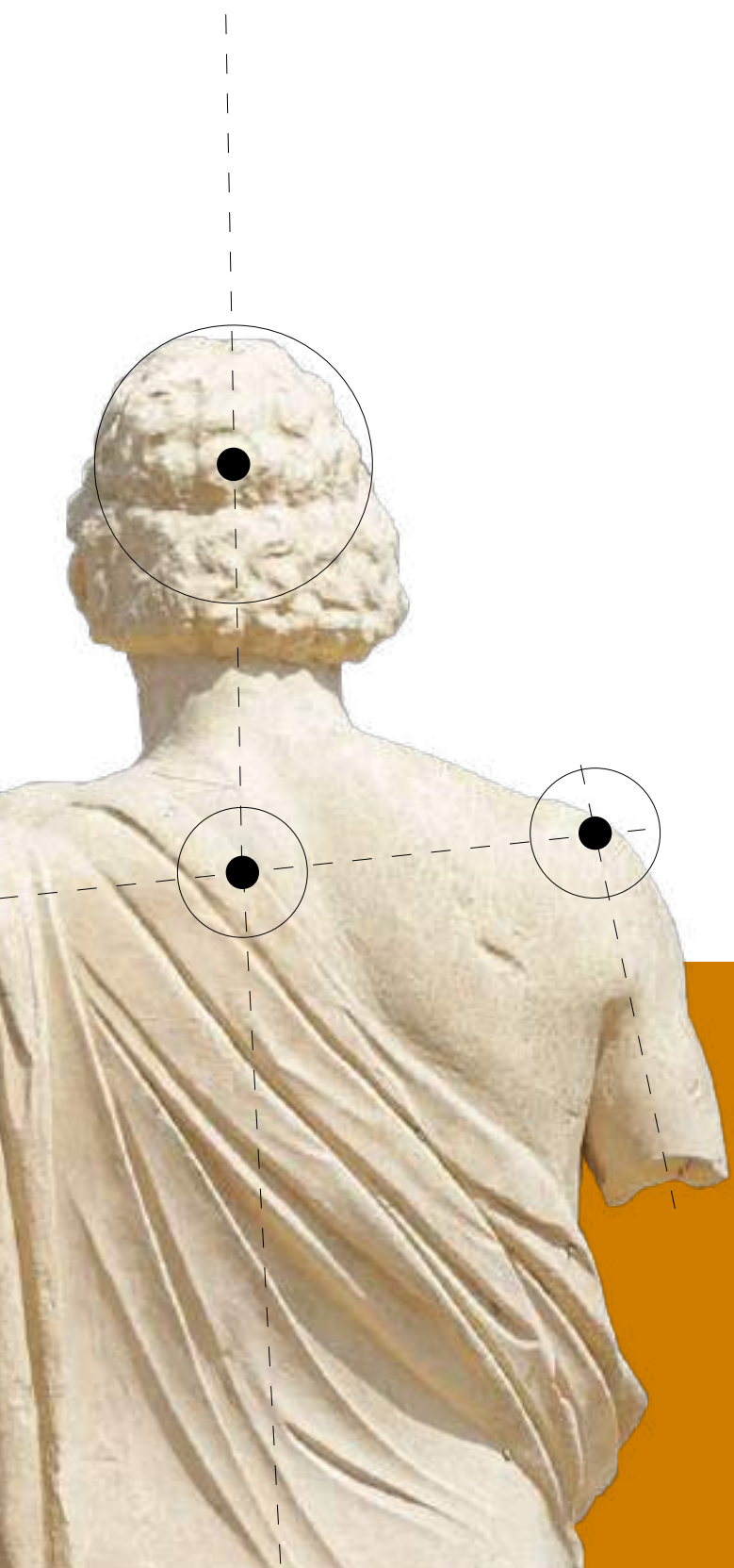
5. Béns rellevants	58
6. Programes i projectes	61
6.1. Relació de projectes	61
6.2. Taula de funcions, línies estratègiques i programes del pla sectorial	80
7. Estructures de finançament	85
8. Criteris i instruments per al tractament del patrimoni cultural immoble	86
8.1. Les dimensions del pla sectorial	86
8.2. Carta d'instruments per a la gestió dels béns PCI	87
8.3. Altres instruments	89
8.4. Projectes emblemàtics	90
8.5. Polítiques d'ajuts	91
8.6. Mecanismes d'intervenció	91
8.7. Col·laboració interinstitucionals	92
9. Calendarització del pla sectorial	93
10. Annexos	97
10.1. Mapa amb una selecció de monuments BCIN	97
10.2. Mapa amb una selecció de jaciments arqueològics i paleontològics BCIN	97
10.3. Llistat de monuments i jaciments BCIN	98

PLA PER A LA
CONSERVACIÓ,
LA PROTECCIÓ
I LA DIFUSIÓ
DEL PATRIMONI
CULTURAL
IMMOBLE DE
CATALUNYA
2019-2025

Juliol 2019

Introducció

El *Pla per a la conservació, la protecció, el foment i la difusió del patrimoni cultural immoble de Catalunya 2019-2025* és el document que recull els objectius i les accions que es desenvoluparan per part del Govern de la Generalitat de Catalunya en relació amb el patrimoni cultural immoble en els propers anys.

La riquesa i la varietat del patrimoni cultural immoble de Catalunya és una evidència i, per la seva significació i nombre, requereix una anàlisi i una visió global que permeti elaborar una ordenació que fixi d'una manera coherent els eixos estratègics en matèria de protecció, conservació i difusió, tres aspectes fonamentals per a la seva correcta posada en relleu.

El punt de partida ha estat l'anàlisi d'un conjunt de definicions relatives al patrimoni cultural immoble, de la seva valoració i de la seva gestió, així com un diagnòstic de la situació actual a Catalunya. El diagnòstic realitzat, conjuntament amb la valoració d'altres exemples de gestió del patrimoni immoble en el marc europeu, ha estat la base per a la formulació d'objectius globals per al pla sectorial, així com per a la fixació d'una sèrie de criteris que han permès establir els béns immobles que requereixen una actuació prioritària o important.

D'altra banda, els objectius globals formulats s'han associat a un seguit de línies estratègiques que, a la vegada, es concreten en programes, mesures o actuacions amb la finalitat de

potenciar, reorientar o prioritzar, segons els casos, les polítiques dirigides a la posada en relleu del patrimoni cultural immoble de Catalunya. Igualment s'han establert un seguit de criteris i instruments que permeten l'avançament en el tractament dels béns immobles des de les seves diferents dimensions, així com la presa de decisions i la millora de la gestió.

El pla sectorial ha de ser útil per prioritzar les accions de protecció, conservació, recerca, difusió i avaluació sobre els béns que conformen el patrimoni cultural immoble de Catalunya, establir les prioritats dels programes i projectes proposats, ordenar les inversions i cercar finançament.

1

Definició del patrimoni cultural immoble

1.1

Definicions legals i d'organismes internacionals

La Comissió Nacional de la UNESCO (Informe General 1977-82,¹) estableix en la *Convenció sobre la protecció del patrimoni mundial, cultural i natural* que el terme *béns immobles* es refereix a una manifestació material, impossible de ser moguda o traslladada: les obres de l'arquitectura civil, religiosa, militar, domèstica, industrial, com així també els llocs històrics, les zones o les estructures arqueològiques, els carrers, els ponts, els viaductes, entre d'altres. Aquesta categoria a més a més incorpora també els vitralls, els murals, les escultures,

el mobiliari que, com a part integral del patrimoni cultural immoble, s'han de preservar en relació amb les estructures i el medi ambient per als que van ser dissenyats.

En el Seminari sobre Patrimoni Cultural celebrat a Santiago de Xile (1998) i afavorit pel Consell de Monuments Nacionals (DIBAM), es considera que “el patrimoni immoble està constituït pels llocs, edificacions, obres d'enginyeria, centres industrials, conjunts arquitectònics i monuments d'interès o de valor rellevant des del punt de vista arquitectònic, arqueològic, etnològic, històric, artístic o científic, reconeguts i registrats com a tals.

Aquests béns culturals immobles són obres o produccions humanes que no poden ser traslladades d'un lloc a un altre, ja sigui perquè són estructures (per exemple, un edifici), o perquè estan en inseparable relació amb el terreny (per exemple, un lloc arqueològic)”.

Reconèixer els valors tecnicoconstructius, estètics, artístics, socials, religiosos o funcionals d'un monument resulta essencial, no només per a la preservació d'aquest, sinó per identificar les necessitats i els recursos requerits per a la seva conservació.

La legislació espanyola tracta el patrimoni immoble a la *Ley del Patrimonio Histórico Español*²:

Artículo 14

1. Para los efectos de esta Ley tienen la consideración de bienes inmuebles, además de los enumerados en el artículo 334 del Código Civil, cuantos elementos puedan considerarse consustanciales con los edificios y formen parte de los mismos o de su exorno, o lo hayan formado, aunque en el caso de poder ser separados constituyan un todo perfecto de fácil aplicación a otras

¹ <https://whc.unesco.org/archive/convention-es.pdf>

² Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-12534>; <http://www.culturaydeporte.gob.es/cultura-mecd/areas-cultura/patrimonio/bienes-culturales-prottegidos/definicion.html>

construcciones o a usos distintos del suyo original, cualquiera que sea la materia de que estén formados y aunque su separación no perjudique visiblemente al mérito histórico o artístico del inmueble al que están adheridos.

2. Los bienes inmuebles integrados en el Patrimonio Histórico Español pueden ser declarados Monumentos, Jardines, Conjuntos y Sitios Históricos, así como Zonas Arqueológicas, todos ellos como Bienes de Interés Cultural.

La Llei 9/1993, del patrimoni cultural català,³ d'acord amb el que estableix l'article 7, classifica els béns immobles que poden ser declarats d'interès nacional de la següent manera:

"Els béns immobles es classifiquen en:

a) Monument històric: construcció o una altra obra material produïda per l'activitat humana que configura una unitat singular.

b) Conjunt històric: agrupament de béns immobles, continu o dispers, que constitueix una unitat coherent i delimitable amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants.

c) Jardí històric: espai delimitat que és fruit de l'ordenació per l'home d'elements naturals i que pot incloure estructures de fàbrica.

³ Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807, d'11.10.1993)

- d) *Lloc històric: paratge natural on es produeix un agrupament de béns immobles que fan part d'una unitat coherent per raons històriques i culturals a la qual es vinculen esdeveniments o records del passat, o que contenen obres de l'home amb valors històrics o tècnics.*
- e) *Zona d'interès etnològic: conjunt de vestigis, que poden incloure intervencions en el paisatge natural, edificis i instal·lacions, que contenen en llur si elements constitutius del patrimoni etnològic de Catalunya.*
- f) *Zona arqueològica: lloc on hi ha restes de la intervenció humana que solament és susceptible d'ésser estudiat en profunditat amb la metodologia arqueològica, tant si es troba en la superfície com si es troba en el subsol o sota les aigües. En el cas que els béns culturals immobles definits per les lletres a), b), c), d) i e) tinguin en el subsol restes que solament siguin susceptibles d'ésser estudiades arqueològicament, tindran també la condició de zona arqueològica.*
- g) *Zona paleontològica: lloc on hi ha vestigis fossilitzats que constitueixen una unitat coherent i amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants."*

1.2 La cadena de valor del patrimoni cultural

La cadena de valor del patrimoni cultural és un model que ens permet concebre els projectes d'intervenció sobre el patrimoni d'una manera integral i subjecta a un procés ordenat que articula les diferents dimensions de l'acció pública envers qualsevol bé patrimonial. La seva aplicació és útil per entendre que un projecte d'intervenció i posada en relleu necessita complir amb totes aquestes funcions perquè de veritat tingui un impacte social, cultural i econòmic. A partir d'aquest model conceptual, es realitza una planificació de cada projecte en funció de les seves necessitats i condicionants.

Tanmateix, la cadena de valor ens serveix de marc de referència per identificar una sèrie de característiques bàsiques a què un projecte d'intervenció sobre el patrimoni ha de respondre:

- > Procés de reflexió inherent al projecte
- > Consens social i utilitats socials
- > Equips interdisciplinaris que treballen en xarxa
- > Avaluació de les accions

Intervenir sobre un bé patrimonial no és doncs resoldre una patologia determinada, ni fer un tractament mimètic. La intervenció integral suposa un exercici intel·lectual i

tècnic d'anàlisi complex per a la qual cosa es requereixen professionals molt diversos, així com una implicació social des del primer moment de la intervenció.

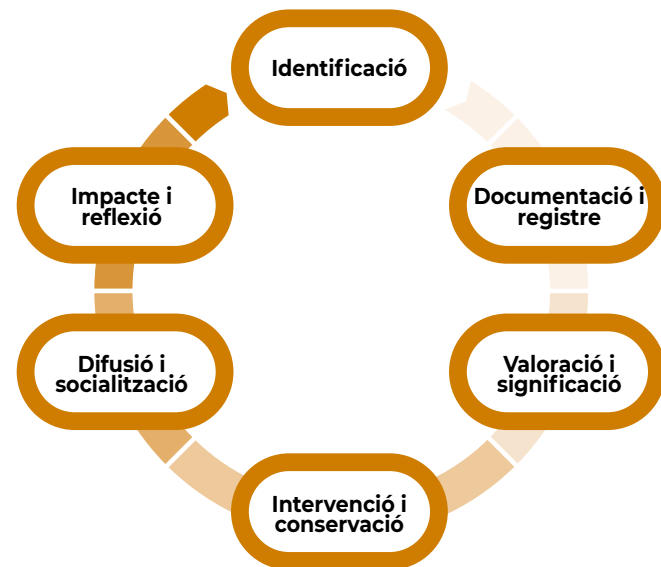
La protecció dels béns es realitza segons els procediments establerts en la legislació, però és important esbrinar quins procediments s'han de seguir, quins agents intervenen en la decisió, quins béns cal protegir i quins no i com s'han de protegir.

En realitat els procediments i els agents implicats en el procés de valorització del patrimoni cultural són fonamentals per entendre l'abast del concepte en cada comunitat –poble, país, nació, etc.

El patrimoni cultural està lligat doncs a un seguit de conceptes i de processos que no són estables en el temps, ni iguals a tot arreu. El que per a un grup pot ser patrimoni per a altres grups en altres moments o en altres indrets no mereix aquesta consideració. D'aquí que s'hagi posat èmfasi en l'anàlisi dels processos del que podem dir "patrimonialització", el procés a través del qual uns béns determinats o unes pràctiques esdevenen elements a protegir.

El patrimoni cultural és doncs una categoria social, un atribut que la comunitat li dona a certs béns mitjançant un procés que podem sintetitzar amb el concepte de "cadena de valor". Es tracta d'un concepte analític, manllevat de l'economia, que permet analitzar els processos per damunt dels resultats i entendre quines són les passes necessàries per obtenir un resultat.

Les diferents baules de la cadena de valor del patrimoni cultural són:

1. Identificació

Es tracta d'identificar els elements susceptibles de tutela, així com dotar el projecte d'una metodologia, un llenguatge i un codi de criteris d'interpretació i de valoració comuns per garantir l'objectivitat, la coherència, la durabilitat i l'accessibilitat de totes les informacions.

2. Documentació i registre

És imprescindible recopilar i registrar tota la documentació referida als elements:

- > Documentació gràfica 2D i 3D.
- > Documentació històrica: escrita i fotogràfica.
- > Realització d'anàlisi estratigràfica, anàlisi iconogràfica, anàlisi cronològica i tipològica, etc.
- > Establiment d'un sistema de gestió de totes les dades.

3. Valoració i significació

És un pas de la cadena que permet valorar i dotar de significat l'entitat que, en el context present, adquireix categoria de bé social i sentit patrimonial i històric. El patrimoni cultural no deixa de ser una construcció social que se li atorga a certs béns, pràctiques, llocs i coses que són reconeguts com a tals per la societat actual. El patrimoni cultural està íntimament lligat als usos socials de la memòria i de la història, és una categoria en què el valor rau en l'ús i en el consum —real o simbòlic— que les societats complexes fan de certs elements en els quals es reconeixen i esdevenen fites de la seva pròpia existència i identitat.

4. Intervenció i conservació

La intervenció, sota els criteris adequats segons la naturalesa del tipus de bé patrimonial, haurà de tenir en compte la interacció del bé amb l'entorn, el territori i el paisatge, així com també la seva posada en relleu.

És imprescindible realitzar un diagnòstic relatiu a la seva conservació, així com la creació d'instruments per assegurar-ne la protecció, ús i gestió. Igualment se n'haurà de respectar l'autenticitat, tant pel que fa al seu entorn natural com construït, així com considerar el context natural i geogràfic, els continguts intangibles, que són fonamentals per comprendre'n el sentit i els valors patrimonials de caràcter associatiu. Cal combinar diferents disciplines de la conservació del patrimoni cultural: arqueologia, paisatges culturals, ciutats històriques, arquitectura vernaclea, etc.

5. Difusió i socialització

La socialització dels béns patrimonials ha de ser la pedra angular de tot programa científic i consisteix a proporcionar accés a l'experiència física, al coneixement i a la informació a tots els components de la societat a través d'eines de difusió.

Encara que en la cadena de valor s'emplaci en la baula 5, aquest component hauria d'activar-se des de l'inici de la cadena, ja que és de recorregut llarg durant tot el projecte, fase a fase. D'aquesta manera, s'aconsegueix la plena socialització del coneixement.

6. Impacte i reflexió

Dotar l'entitat de potencial econòmic, social i esdevenir un recurs de turisme cultural. Hem de considerar que el 37% dels viatges mundials es realitzen per motius culturals. D'aquests, entre el 30 i el 50% estan expressament orientats a la història i al patrimoni.

1.3 Situació actual del sector

S'entén per sector del patrimoni cultural tot el conjunt d'activitats, béns i serveis produïts a partir dels testimonis, materials i immaterials, de l'activitat humana i la seva relació amb l'entorn al llarg de la història, així com els agents implicats i les seves interaccions.

És necessari explorar el conjunt de la cadena de valor del patrimoni cultural per percebre les dinàmiques socials implicades en el procés de resignificació i apropiació del patrimoni cultural.

En les darreres dècades ha augmentat de manera exponencial el sector professional relacionat amb el patrimoni cultural i amb els diferents processos associats a la seva cadena de valor. El nombre de professionals i, sobretot, el nombre de professions implicades són moltes.

El patrimoni cultural ha generat una institucionalització que en garanteix la salvaguarda, conservació, documentació i

estudi, i la difusió. A més a més de les estructures de govern dedicades al patrimoni cultural, es poden identificar, com a principals, els següents àmbits:

- > Museus
- > Jaciments arqueològics o paleontològics
- > Centres d'interpretació
- > Monuments
- > Arxius, biblioteques i centres de documentació

1.4 Mecanismes de resignificació i apropriació del patrimoni cultural

El patrimoni és un dret col·lectiu. Un dret reconegut per les comunitats i els individus, un dret reconegut en el nostre ordenament jurídic, però l'exercici d'aquest dret s'ha vinculat sempre al seu gaudi de manera passiva. Fins fa relativament poc temps no es troben iniciatives que vinculin de manera conscient la població amb els processos de decisió de la posada en relleu del patrimoni cultural.

Com s'ha vist anteriorment, tradicionalment els mecanismes de resignificació i apropiació del patrimoni cultural s'han posat en mans de processos associats a corporacions professionals:

museòlegs, arqueòlegs, professionals de diferents disciplines científiques que treballen en museus, etc.

En els darrers anys, però, s'estan estenent noves pràctiques socials de resignificació i revalorització del patrimoni cultural amb la participació activa de la població. És un procés que està molt relacionat amb nous conceptes que s'han introduït amb força en la nostra societat, com ara la ciència ciutadana, la democràcia cultural i, en general, la incorporació de processos de participació de la població en les decisions tècniques i científiques.

En aquesta línia, existeixen exemples de participació activa en diferents sectors que es relacionen amb aquest programa i que poden servir com a referents a estudiar. Es poden agrupar en:

- > Participació ciutadana i processos de patrimonialització.
- > Grups actius de participació en processos de recuperació de la memòria amb patrimonis relacionats.
- > Participació mitjançant iniciatives de voluntariat o similars en alguna de les fases de la cadena de valor del patrimoni cultural.

1.5 Recomanacions del Consell d'Europa

El Consell d'Europa, després de la reunió dels Delegats dels Ministres núm. 1.278 del 22 de febrer de 2017, ha adoptat la Recomanació CM/Rec (2017) per als estats membres sobre l'estratègia per al patrimoni cultural a Europa al segle XXI⁴.

Aquesta recomanació dedica l'apartat VI.I al component social (S) com a part de l'estratègia:

“El component social se centra en la relació del patrimoni amb les societats, la ciutadania, la transmissió i l'intercanvi de valors democràtics a través de mètodes de governança participativa.”

Entre els desafiaments d'aquesta recomanació en destaquen alguns com:

- > Preservar la memòria col·lectiva.
- > Afavorir la gestió participativa.
- > Afavorir una aproximació inclusiva al patrimoni.

I entre les recomanacions de tipus social sobresurten:

- > **Recomanació S1.** “Implicar/involucrar millor els ciutadans i les comunitats locals en la valorització del seu patrimoni. El

⁴ <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21>

patrimoni de proximitat, dins la seva diversitat d'expressions, materials i immaterials, concerneix directament els ciutadans, de totes les edats, establerts antigament o recentment, atès que forma part del seu entorn quotidià. La implicació individual o col·lectiva dels ciutadans és la culminació d'un procés que va des de la presa de consciència fins a la participació activa en projectes d'identificació, interpretació, estudi i valorització duts a terme per associacions i comunitats locals. Aquest enfocament participatiu a favor del patrimoni es basa en diversos vectors i suports, des del més tradicional fins al més innovador. Requereix un millor coneixement de la demanda social i contribueix més àmpliament a la democràcia participativa."

- > **Recomanació S2.** "Fer el patrimoni més accessible. L'accessibilitat del patrimoni, *in situ* i a distància, és un valor afegit i una finalitat per a la nostra herència que és un bé comú. De diverses naturaleses, material i virtual, físic i cognitiu, incita apropar-se a tots els registres de la percepció humana. Aquesta recerca és inseparable del respecte a la diversitat del públic i les interpretacions en els discursos proposats. Ha de basar-se en un coneixement profund dels públics potencials i en les seves necessitats, i ser exigents i creatius per adaptar-los i ampliar-los al públic, i involucrar-los activament. Hi ha disponibles una gran varietat de modalitats i tècniques per dissenyar experiències i dispositius patrimonials que mobilitzen tant la presència humana com la realitat augmentada. Eines i xarxes digitals, especialment internet, ofereixen noves oportunitats per obrir noves vies per a la interactivitat. El patrimoni, que il·lustra el geni creatiu humà a través de la història, també és un fons de creativitat. L'obertura

del patrimoni facilita l'accés al patrimoni: l'objectiu s'aconsegueix quan s'estableix una relació de familiaritat en un grup humà entorn d'un patrimoni compartit."

- > **Recomanació S3.** "Confiar en el patrimoni per afirmar i transmetre els valors fonamentals d'Europa i de la societat europea. En tota la seva riquesa i diversitat, el patrimoni cultural pot contribuir, més enllà de les particularitats nacionals, regionals o locals, a forjar i desenvolupar entre els ciutadans europeus un sentiment de pertinença i història comuna, en relació amb els valors europeus essencials que són l'humanisme i la democràcia. El patrimoni cultural ens permet captar el paper que té el temps i l'espai per influències estrangeres (materials i immaterials). Destaca la importància del coneixement, el saber fer i les habilitats, importades o exportades, que s'han desenvolupat a Europa al llarg de la història. El patrimoni cultural també pot mostrar com aquestes diverses influències han contribuït i encara contribueixen a la construcció de la societat europea, les seves característiques i els seus ideals."
- > **Recomanació S4.** "Promoure el patrimoni com a punt de trobada i vector de diàleg intercultural, pau i tolerància. Els monuments, els llocs i les institucions culturals són llocs privilegiats de trobada i d'intercanvi, en l'esperit de l'antiga àgora. Com a bé comú, el patrimoni reforça el valor de l'espai públic, compartit per ciutadans i visitants. Alguns llocs o monuments requereixen processos de conciliació per gestionar de forma justa situacions en què els valors conflictius s'atribueixen al mateix patrimoni per diferents comunitats. A l'obrir el seu patrimoni i compartir

el seu coneixement i passió, els propietaris privats també contribueixen a compartir un patrimoni que estimuli la reflexió i crea diàleg.”

- > **Recomanació S5.** “Promoure i avaluar les pràctiques i els procediments de participació ciutadana. La participació ciutadana, inclosa la del patrimoni cultural, forma part del procés democràtic. Prové de la convergència entre la voluntat política i l'esperit ciutadà. Permet a les persones beneficiar-se del patrimoni al mateix temps que reconeix la seva responsabilitat individual i col·lectiva en aquesta tasca. La majoria dels països tenen pràctiques de participació ciutadana en el context de l'acció pública, més o menys organitzada. Identificar les pràctiques i procediments existents i els seus camps d'aplicació i avaluar la seva eficàcia i impacte ajuden a consolidar els èxits i guiar les accions que es desenvoluparan per reforçar la participació ciutadana en benefici del patrimoni cultural.”
- > **Recomanació S6.** “Crear un marc adequat per a les comunitats i comunitats locals perquè actuïn en benefici del seu patrimoni i gestió. La població ha de poder expressar les seves expectatives i participar en la gestió del seu patrimoni. Grups de persones que aporten valor a aspectes específics del patrimoni cultural que volen mantenir i transmetre a les generacions futures es formen en el context de l'acció pública o exterior. No obstant això, correspon a les autoritats prendre les mesures necessàries per exercir aquest dret relatiu al patrimoni cultural. La creació d'aquest marc pot anar més enllà de l'abast de la política patrimonial i exigir intervencions en altres sectors públics.”

> **Recomanació S7.** “Desenvolupar i promoure programes participatius d'identificació de patrimoni. La identificació del patrimoni és el requisit previ per al seu reconeixement i la seva apropiació per part de les poblacions, així com els processos de gestió i valoració. La participació ciutadana en programes participatius és una font d'enriquiment personal; també actua com a revelador del territori proper, que té repercussions en una àrea més gran. Es posa de manifest el sentiment de pertinença a una regió i la consciència del paper d'un entorn de vida de qualitat. Es fomenta la responsabilitat col·lectiva del patrimoni.”

> **Recomanació S8.** “Estimular les iniciatives de les autoritats locals i de la població per rehabilitar el patrimoni. A més del patrimoni legítim, altres llocs, objectes, usos, activitats, tradicions, així com les persones que les han fet viure, poden ser reconegudes per la gent com una expressió en constant evolució dels seus valors, coneixements i creences. Hem d'evitar el risc que es descuiden aquests patrimonis desconeguts. Cal donar suport a les accions de les autoritats locals i de la població que busquen sortir de l'oblit de les pells de la seva memòria col·lectiva, donant prioritat als més fràgils, per mitjans materials i immaterials. Hem de donar suport a iniciatives que, juntament amb les poblacions locals, assegurin la transmissió oral del patrimoni cultural i en preservin la memòria. La població local és el primer ambaixador del seu territori, pel seu propi interès i pel de nous habitants i turistes.”

> **Recomanació S9.** “Donar suport a projectes intergeneracionals i interculturals per al patrimoni.

Molts projectes intergeneracionals i interculturals que ja existeixen per al patrimoni mereixen ser recolzats i desenvolupats. Recíprocament, aquests projectes basats en el diàleg, el respecte a la diversitat d'experiències i referències al patrimoni cultural i l'intercanvi fomenten el desenvolupament dels grups d'interès i fomenten la cohesió social."

I en la component de "Coneixement i educació" hi ha recomanacions com ara:

- > Implementar mesures per animar els joves a participar en el patrimoni.
- > Desenvolupar bancs de coneixement sobre materials, tècniques i coneixements locals i tradicionals.

1.6 Els objectius del European Year of Cultural Heritage (EYCH)

L'Any Europeu del Patrimoni Cultural és una iniciativa de la Unió Europea que té com a objectius fomentar l'intercanvi i la valoració del patrimoni cultural d'Europa com a recurs compartit, sensibilitzar sobre la història i els valors comuns i reforçar un sentiment de pertinença en un espai europeu comú.

Els objectius específics de l'Any Europeu són els següents:

- a) fomentar enfocaments relatius al patrimoni cultural centrats en les persones, inclusivament, amb visió de futur, més integrats, sostenibles i intersectorials;
- a) promoure models innovadors de governança i gestió participatives del patrimoni cultural, amb contribució de totes les parts interessades, incloses les autoritats públiques, el sector del patrimoni cultural, els actors privats i les organitzacions de la societat civil;
- a) promoure el debat, les activitats de recerca i l'intercanvi de bones pràctiques respecte de la qualitat de la conservació, la protecció, la reutilització innovadora i la millora del patrimoni cultural i respecte de les intervencions contemporànies en l'entorn històric;
- a) fomentar solucions que facin el patrimoni cultural accessible a tothom, també a través de mitjans digitals, eliminant barreres socials, culturals i físiques i tenint en compte a les persones amb necessitats específiques;
- a) posar en relleu i realçar la contribució positiva del patrimoni cultural a la societat i l'economia a través de la investigació i la innovació, en particular reforçant la base fàctica d'aquesta contribució a escala de la Unió;
- a) fomentar les sinergies entre el patrimoni cultural i les polítiques mediambientals, integrant el patrimoni cultural en les polítiques mediambiental, arquitectònica i de planificació, i promovent l'eficiència energètica;
- a) fomentar les estratègies de desenvolupament locals i regionals que aprofitin el potencial del patrimoni cultural, en particular mitjançant la promoció del turisme sostenible;

- a) donar suport al desenvolupament de capacitats especialitzades i millorar la gestió i la transferència de coneixements en el sector del patrimoni cultural, tenint en compte les conseqüències de la transició a l'entorn digital;
- a) promoure el patrimoni cultural com a font d'inspiració per a la creació i la innovació contemporànies, i destacar el potencial de fertilització mútua i de major interacció entre el sector del patrimoni cultural i altres sectors culturals i creatius;
- a) sensibilitzar el públic sobre la importància del patrimoni cultural europeu a través de l'educació i l'aprenentatge permanent, atenent en particular els nens, els joves, la gent gran, les comunitats locals i els grups als quals resulta difícil arribar;
- a) posar en relleu el potencial de la cooperació en matèria de patrimoni cultural per establir vincles més estrets dins de la Unió i amb països no pertanyents a la Unió, així com per fomentar el diàleg intercultural, la reconciliació després dels conflictes i la prevenció d'aquests;
- a) promoure la investigació i la innovació en relació amb el patrimoni cultural, facilitar la incorporació i l'explotació dels resultats de la investigació per a totes les parts interessades, en particular les autoritats públiques i el sector privat, i facilitar la difusió dels resultats de la investigació a un públic més ampli;
- a) fomentar les sinergies entre la Unió i els estats membres, en particular reforçant les iniciatives destinades a prevenir el tràfic il·lícit de béns culturals, i
- b) posar en relleu, al llarg de l'any 2018, esdeveniments significatius que tinguin una importància simbòlica per a la història i per al patrimoni cultural d'Europa.

1.7 Els paisatges culturals

El primer instrument jurídic internacional que identificava, protegia i conservava els paisatges culturals va ser la Convenció del Patrimoni Mundial, l'any 1972⁵.

Els paisatges culturals són béns culturals i representen les "obres combinades de la natura i de l'home" descrites a l'article 1 de la *Convenció*. Il·lustren l'evolució de la societat i dels establiments humans al llarg del temps, sota la influència de les pressions materials i/o els desafiaments per l'entorn natural i per les forces socials, econòmiques i culturals successives, d'ordre intern o extern.

La figura del paisatge cultural no està singularment recollida al text vigent de l'actual Llei del patrimoni cultural català. Se n'està estudiant la regulació en els treballs preparatoris per a una eventual modificació d'aquest text legal.

Els paisatges culturals es divideixen en tres categories principals:

- i. El més fàcilment identificable és el paisatge clarament definit, concebut i creat d'una manera intencionada per l'home, això inclou els paisatges de jardins i de parcs creats per raons estètiques que sovint estan vinculats (encara que no sempre) a construccions o conjunts religiosos.
- ii. La segona categoria és el paisatge essencialment evolutiu. És resultat d'una exigència inicial de caire social, econòmic, administratiu i/o religiós i ha assolit la seva

⁵ <https://whc.unesco.org/en/culturallandscape/>

forma actual per associació i en resposta al seu entorn natural. Aquests paisatges reflecteixen aquest procés evolutiu en la seva forma i en la seva composició. Se subdivideixen en dues categories:

- Un paisatge relict (o fòssil) és un paisatge que ha experimentat un procés evolutiu que s'ha aturat, d'una manera brusca o d'una manera progressiva, en un determinat moment del passat. Tanmateix, les seves característiques essencials resten materialment visibles.
- Un paisatge viu és un paisatge que conserva un paper social actiu en la societat contemporània, estretament vinculat a la forma de vida tradicional en el qual el procés evolutiu continua, alhora que dona proves manifestes de la seva evolució al llarg del temps.

iii. La darrera categoria es refereix al **paisatge cultural associatiu**. La inscripció d'aquests paisatges a la Llista del Patrimoni Mundial es justifica més per la força d'associació de fenòmens religiosos, artístics o culturals de l'element natural que pels vestigis culturals materials, que poden ser insignificants o fins i tot inexistents.

No obstant això, una reunió celebrada el 1993 a Schorfheide (Alemanya) va tenir com a objectiu revisar aquestes categories perquè fossin vàlides i aplicables per als casos concrets de totes les cultures i regions del món (publicació *Cultural Landscapes of Universal Value. Components of a Global Strategy, 1995*⁶).

Una fita important és el Conveni europeu del paisatge, elaborat a Florència el 20 d'octubre de 2000 i que a Espanya va entrar en vigor l'1 de març de 2004⁷, en el qual els estats membres del Consell d'Europa prenen nota que el paisatge

exerceix un paper important d'interès general en els camps cultural, ecològic, mediambiental i social i redacten les disposicions pertinents per conservar la qualitat paisatgística, protegir i gestionar els paisatges.

L'any 2013, l'Observatori del Paisatge de Catalunya va elaborar un informe arran de la petició realitzada per la Subdirecció General de Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en relació amb la consideració dels paisatges culturals en la nova Llei del patrimoni de Catalunya:

Els paisatges culturals en la nova Llei de patrimoni de Catalunya. L'informe planteja diverses propostes per a la integració del paisatge cultural en la nova Llei de patrimoni i parteix de les reflexions i propostes formulades en el document *Proposta d'adaptació del Plan Nacional de Paisaje Cultural a les polítiques patrimonials i de paisatge de Catalunya*, elaborat el febrer de 2012.

L'informe elaborat es basa en la idea que tots els paisatges són culturals, entesos com el resultat d'una actuació humana mil·lenària i defensa un concepte més obert que el que planteja l'ICOMOS-UNESCO o el *Plan Nacional de Paisaje Cultural* del Ministeri de Cultura i Esport publicat el 2015, excessivament rígid i basat en els paisatges més excel·lents o singulars. La proposta de l'Observatori del Paisatge inclou evitar la diferenciació extrema entre uns paisatges excel·lents i unes altres que no ho són tant. Tots ho són quan passen a ser patrimonialitzats per les comunitats i, per tant, són dinàmics i vius. L'Observatori introdueix el concepte d'una comprensió integrada del paisatge, no com una suma de llocs, edificis o elements puntuals. D'altra banda, el

⁶ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000103370>

⁷ http://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/conveni_europeu_paisatge.pdf

document realça el caràcter material i immaterial dels paisatges culturals. La seva proposta aposta per “ressaltar aquells paisatges d’especial interès cultural que mereixen un tractament especial per raons diverses, però sense oblidar la resta de paisatges del país que, sense necessitats de tenir una etiqueta diferenciada, poden o haurien de ser objectes de gestió. A la fi, l’Observatori, en el marc de la nova Llei del patrimoni, proposa:

- > Reconèixer el mapa de paisatges de Catalunya com a base per a les estratègies de desplegament de la Llei del patrimoni en l’àmbit dels paisatges culturals.
- > Crear la figura paisatge d’especial interès cultural (PEIC) i/o de la figura paisatge cultural d’atenció prioritària (PCAP).
- > Crear l’eina pla de gestió com a document elemental de desenvolupament dels paisatges culturals.
- > Que l’Observatori del Paisatge de Catalunya sigui l’òrgan emissor d’informes en l’àmbit dels paisatges culturals.
- > Crear un fons dirigit als paisatges d’interès cultural.
- > Establir mesures generals per a tots els paisatges.
- > Elaborar un pla nacional de paisatges culturals de Catalunya.

L’Observatori defineix el paisatge d’especial interès cultural (PIC) com “aquell on la singular i excepcional combinació d’elements naturals i culturals —materials i intangibles— es tradueixen en una riquesa de valors patrimonials, estètics, simbòlics i identitaris que mereixen ser preservats mitjançant una gestió adaptada a la contemporaneïtat que n’eviti la fossilització i que contribueixi al desenvolupament local”. El Parlament català va aprovar el 8 de juny de 2005 la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge, entre altres

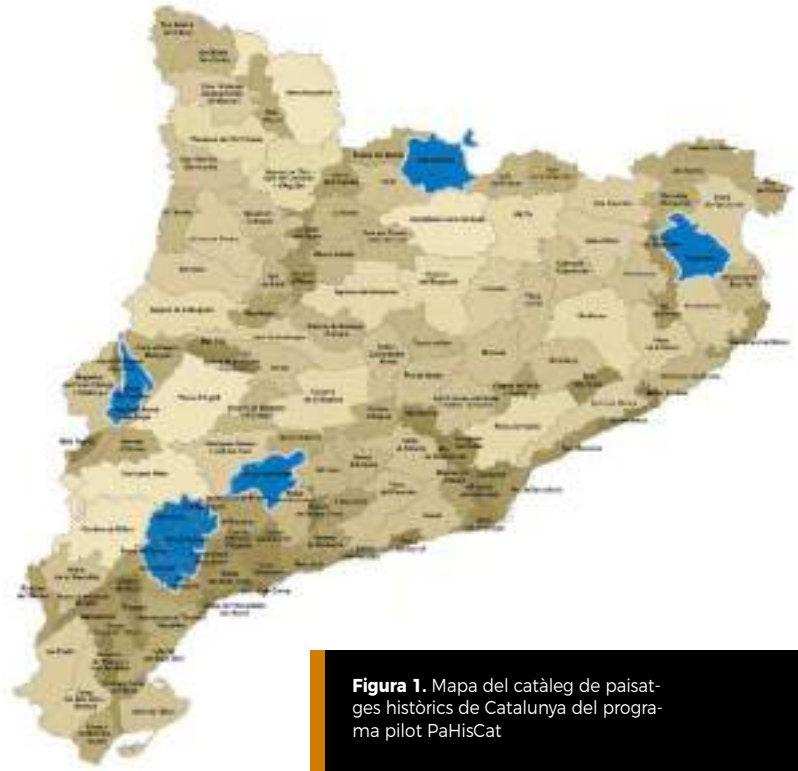

Figura 1. Mapa del catàleg de paisatges històrics de Catalunya del programa pilot PaHisCat

iniciatives emmarcades en una nova política de paisatge per a Catalunya. De l’articulat d’aquesta Llei sobresurt la creació de l’Observatori del Paisatge de Catalunya, dels catàlegs de paisatge (entesos com els nous instruments per a la introducció d’objectius paisatgístics en el planejament territorial i urbanístic a Catalunya) i de les cartes del paisatge.

Els catàlegs de paisatge, elaborats per l’Observatori del Paisatge de Catalunya per encàrrec del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, determinen la tipologia dels paisatges de Catalunya, els seus valors i l’estat de conservació, els objectius de qualitat que

han de complir i les mesures per aconseguir-ho. L'enfocament multidimensional del paisatge explica que els catàlegs de paisatge de Catalunya parteixin de l'existència de diversos valors o tipus de valors del paisatge (ecològics, històrics, culturals, estètics, simbòlics), atribuïts pels agents que hi intervenen i per la població que en gaudeix. No tots els paisatges tenen el mateix significat per a la població i, d'altra banda, a cada paisatge se li poden atribuir diferents valors i en graus diferents, segons l'agent o individu que el percep. És per aquest motiu pel qual els catàlegs eviten la jerarquització de nivells de qualitat del paisatge i la quantificació dels seus valors, ja que la majoria d'aquests responen a percepcions o sensacions de la població, subjectives i incommensurables. I d'aquí la importància que té la participació pública en la identificació dels valors en el paisatge per a elaboració dels catàlegs de paisatge.

1.8 La conservació sostenible

El concepte de sostenibilitat aplicada al patrimoni amb la finalitat de garantir-ne la pervivència parteix dels tres eixos fonamentals:

- > L'equilibri mediambiental
- > El desenvolupament econòmic
- > La inclusió social⁸

Aquests eixos tenen en compte la condició del patrimoni com a recurs singular i no renovable valoritzant-lo des d'una visió integradora que inclou el paisatge cultural i la comunitat que els ha creat. Per tant, no n'hi ha prou només a procurar la conservació física dels béns immobles. En aquest sentit és important considerar l'estudi *Patrimoni natural, cultural i paisatgístic: claus per a la sostenibilitat territorial*. És el resultat d'una línia de treball, iniciada al 2007 per l'OSE, que pretenia incorporar la cultura –entesa com un conjunt de valors i normes presents en una societat– i els valors patrimonials en un context territorial.

En aquest treball es presenta el patrimoni com una cosa més que un recurs, com un factor d'identitat i de cohesió territorial i social que el converteixen en un element especialment rellevant per progressar cap a la sostenibilitat. S'orienta cap a una gestió intel·ligent del patrimoni, fonamental per assolir més cohesió social, econòmica, ambiental i cultural entre els territoris i, per tant, en un element clau de sostenibilitat, tal com recull l'informe *Sostenibilitat local: un aproximació urbana i rural* (Observatorio de la Sostenibilidad en España, 2008).

El patrimoni cultural arquitectònic, arqueològic i paleontològic s'ha d'analitzar també com a part del medi ambient amb el qual està completament interconnectat. D'aquí la importància de mantenir l'equilibri necessari procurant que les accions que es duguin a terme en el bé patrimonial o el seu funcionament es basin en els tres eixos de la sostenibilitat ambiental: reciclar, reduir i reutilitzar. Cal aconseguir que els edificis acompleixin les demandes ambientals i incorporar el control de la petjada ecològica de

⁸ Convenio marco del Consejo de Europa sobre el valor del patrimonio cultural para la sociedad, Faro, 27 de octubre de 2005. <https://rm.coe.int/16806a18d3>

l'activitat per tal de reduir-la i compensar-la. Al seu torn cal regular les intervencions en l'ecosistema del qual forma part l'edifici per tal de no perjudicar-lo.

Conservar el patrimoni té així mateix un enfocament i objectiu econòmic, en aquest sentit cal considerar-ne la viabilitat

econòmic i també la contribució al desenvolupament econòmic. D'altra banda, el patrimoni té el poder d'enfortir la societat fent que els ciutadans s'associïn al seu ambient històric amb una identitat compartida i un sentit de pertinença al lloc. Pel que fa a la implicació activa de la societat, ha estat recollida en el conveni de Faro de l'any 2005.

1.9 Exemples internacionals de gestió del patrimoni cultural immoble

Amb la finalitat de valorar diferents models, s'han analitzat altres exemples d'ens de gestió del patrimoni immoble dels quals destaquem dos casos que s'han considerat uns dels més interessants:

English Heritage (Regne Unit)⁹

El Regne Unit té 20.000 monuments catalogats, 1.600 parcs i jardins registrats, 28 llocs Patrimoni Mundial i mig milió d'edificis inventariats. English Heritage és un organisme que gestiona més de 400 llocs i monuments, dels quals 250 ofereixen entrada lliure. Durant el període 2013-14, l'ens va registrar 5,73 milions de visites als seus llocs i monuments, amb 713.000 visites educatives de caràcter gratuït.

English Heritage es basa en els ingressos generats a partir de les taxes d'ingrés a les seves propietats, taxes de membres i ingressos per comerç, com ara càtering, cases rurals o botigues. També obté ingressos de recaptació de fons i beques. Per facilitar la transició d'un organisme estatal a

⁹ <https://www.english-heritage.org.uk/>

una Charity, el govern subministra 80 milions de lliures anuals fins a l'any 2023 per cobrir i impulsar el retard de manteniment de molt dels monuments.

Anteriorment, quan English Heritage era un organisme públic no departamental i incloua les funcions de planificació, classificació, adjudicació beques, investigació patrimonial i assessorament, la major part del seu finançament provenia directament dels pressupostos del govern. El 2013-2014, English Heritage tenia un ingrés total de 186,55 milions de lliures, dels quals 99,85 milions de lliures provenien de subvencions, els restants 86,7 milions de lliures provenien d'autofinançament, que es desglossen de la següent manera: 17,47 milions de lliures d'ingressos a la propietat, 14,96 milions de lliures de restauració i venda al detall, 22,91 milions de lliures d'aportacions de membres i 26,39 milions de lliures de donacions.

Centre de Monuments Nationaux (França)¹⁰

Institució centenària, hereva del Fons Nacional de Monuments Històrics i Prehistòrics, creada l'any 1914. És una institució pública i adscrita al Ministeri de Cultura i Comunicació.

Les seves missions fonamentals són:

- > La preservació dels monuments històrics i de les seves col·leccions.
- > La seva difusió i la seva presentació al públic més ampli,

¹⁰ <https://www.monuments-nationaux.fr/es/>

també com a béns transmissors de coneixement.

- > El desenvolupament de la seva visita i del seu ús.
- En la realització d'aquestes missions, el CMN compleix tres requisits fonamentals:
- > Respecte al patrimoni (monuments, col·leccions, parcs i espais naturals) i la preocupació permanent per a la seva transmissió a les generacions futures.
 - > Compartir els béns amb tots els públics i fer-los accessibles, per els mitjans adequats, a la major quantitat de ciutadans.
 - > Posar els monuments al servei del desenvolupament cultural, econòmic i social dels territoris.

Els principis operatius de la institució es basen en el treball en xarxa, d'acord amb dos principis:

- > Un principi financer d'igualació total de recursos: els ingressos generats per tots els monuments CMN es distribueix als pressupostos dels diferents monuments de la xarxa segons les seves necessitats de cadascun.
- > Un principi d'organització basat en la combinació de projectes i recursos, així com l'intercanvi d'habilitats.

El CMN és l'operador de referència del patrimoni integrat a França. Des de la seva responsabilitat en la conservació i restauració de monuments i col·leccions, s'ha convertit en un operador integrat, que és el responsable de tota la cadena: conservació, presentació i conversió els monuments amb veritables "complexos patrimonials", siguin immobles, col·leccions o espais naturals). Per això, el CNM, des de la professionalitat i la qualitat dels serveis que presta als usuaris, aborda la seva tasca des d'un enfocament integrat

dels monuments que gestiona, en què es tenen en compte els punts de vista patrimonial, però també de la seva relació amb el territori o amb les diferents tipologies de públic a què es dirigeixen. Alhora, la CMN considera estratègica la innovació en tots els seus àmbits d'actuació.

2 Diagnòstic del patrimoni cultural immoble a Catalunya

2.1 Concepte i categorització del patrimoni cultural immoble de Catalunya

El patrimoni cultural immoble de Catalunya (d'ara en endavant, PCI) cal entendre'l en el marc del paisatge del qual forma part i per extensió del territori, dels seus valors, de la seva conservació i de la seva qualitat. D'aquí la vinculació que té amb la Llei del paisatge i amb el Catàleg de Paisatges de Catalunya. Aquesta visió integrada abasta els components naturals i culturals.

Territoris

Paisatge cultural

Patrimoni cultural

Patrimoni natural

Marc	Tipologies	Règim de propietat	Reconeixement, protecció i instruments jurídics
Territorialització/ paisatges culturals	Monument històric Conjunt històric Jardí històric Lloc històric Zona d'interès etnològic Zona arqueològica Zona paleontològica	Patrimoni públic Patrimoni de l'Església Patrimoni privat	Patrimoni Mundial BCIN BCIL EPA Altres

2.2

Diagnòstic de la situació del PCI a Catalunya

Per tal de fer el diagnòstic de la situació del PCI s'ha partit d'alguns estudis que ja s'havien realitzat en els darrers 15 anys,¹¹ de la *Memòria del Departament de Cultura de 2017*¹² i de les dades en línia de l'Inventari del Patrimoni Cultural Català i el Registre dels BCIN.¹³ Tanmateix, serà necessari anar actualitzant aquestes dades i incorporar-les als instruments de monitorització que s'hagin creat *ad hoc*.

11 Informació inèdita subministrada pel Servei de Patrimoni Arquitectònic:

Document 1: Inversions en els monuments de Catalunya (dades finals any 2000), realitzat pel Servei de Patrimoni Arquitectònic, Direcció del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Document 2: (sense títol i amb dades finals de 2004: mapes i gràfics sobre els béns immobles inventariats i BCIN), realitzat pel Servei de Patrimoni Arquitectònic, Direcció del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

12 http://cultura.gencat.cat/web/content/sscc/gt/arxiu_gt/DADES_ACTIVITAT_2017_v1.pdf

13 http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/Informacio_i_Documentacio/Inventari-del-Patrimoni-Cultural-Catala/

Amb la informació disponible es pot concloure un desequilibri, tant a escala sectorial com territorial. Alguns elements que cal destacar són:

- > La distribució sectorial dels béns inventariats és del 9 % que representen els jaciments arqueològics i paleontològics davant el 71 % dels béns arquitectònics. No obstant això, quan es tracta dels BCIN, els jaciments arqueològics i paleontològics representen el 9 %, mentre que els béns arquitectònics assoleixen el 90,4 % i els béns etnològics estan representats pel residual 0,5 %.
- > De totes aquestes xifres destaquen de manera desproporcionada les declaracions d'arquitectura militar: 1.476 béns declarats en aquesta categoria, que representa el 67,4 % del total de béns arquitectònics BCIN i el 61 % del total de BCIN.
- > L'inventari ofereix unes xifres totals de 44.853 béns patrimonials, dels quals 2.421, un 5,4 %, són BCIN.
- > Pel que fa a la distribució territorial, el desequilibri també és evident. No només el Barcelonès destaca molt per damunt de la resta de territoris –es podria pensar que el pes de la metròpoli és molt important també en això–, sinó que hi ha un clar desequilibri entre comarques. Sembla que no s'hagin utilitzat els mateixos criteris a l'hora d'elaborar els inventaris segons la comarca en què s'ha treballat. Aquest fet incorpora un element de distorsió important en la caracterització del patrimoni cultural immoble a Catalunya que creiem que caldrà corregir.
- > Les dades de finançament i règim de propietat disponible (any 2000), constaten de nou un desequilibri territorial considerable en les inversions.
- > Un altre factor important és el pes de la Generalitat en el finançament de les inversions en el PCI. L'Església tot just ha

tingut un paper molt residual en la inversió (entorn a l'1 %), i les entitats privades, amb un 23% de propietats, han invertit el 7 % del total d'inversions.

- > Finalment cal dir que el mateix estudi de l'any 2004 considera que un 39 % dels BCIN estan en bon estat de conservació, mentre que el 14 % es considera deficient i el 47 % presenta un estat de conservació regular. Serà important analitzar les dades actuals per analitzar si les inversions en els darrers 18 anys han modificat aquests percentatges de manera notable. En tot cas, el coneixement actual sobre el PCI de Catalunya evidencia que, en molts casos, es troba en una situació de conservació força deficient.

Cal dir que la modernització dels inventaris realitzada en els darrers anys i el fet de disposar de tota la informació en un sistema GIS de caràcter públic es valora molt positivament, tant pel que fa a la millora que suposa per a la seva gestió com en la transparència i el rendiment de comptes.

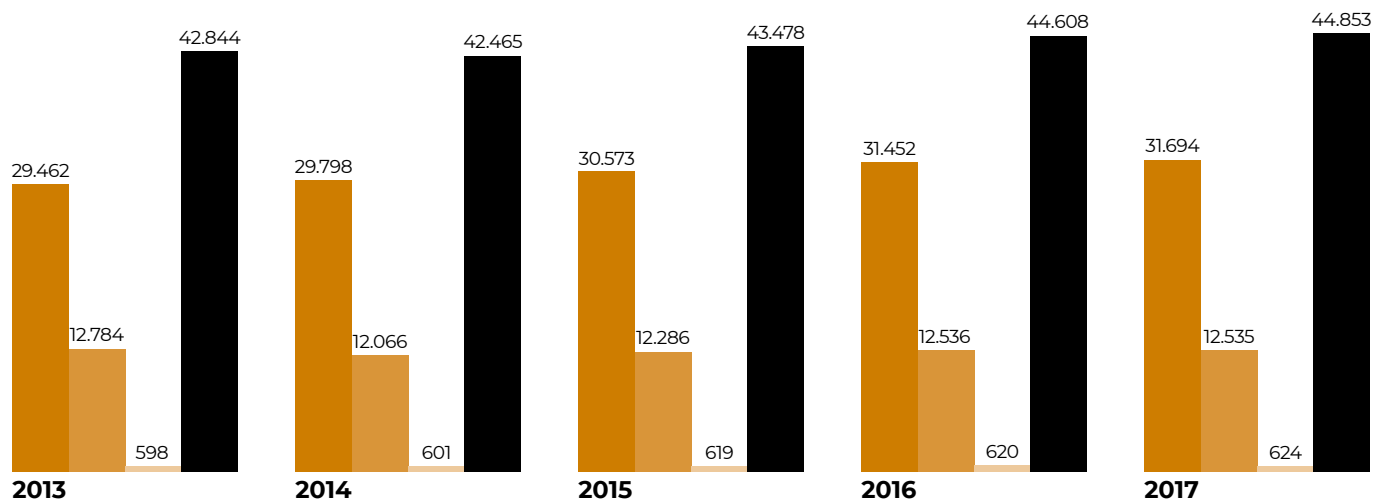
2.3 Les xifres principals

Quadre 1. Registres de l'Inventari. 2017

Edificis i béns arquitectònics	31.694
Jaciments arqueològics	12.535
Jaciments paleontològics	624
Total	44.853

Font: Memòria del Departament de Cultura 2017

Figura 2. Registres de l'Inventari, per tipologia. 2017

● Edificis i béns arquitectònics ● Jaciments arqueològics ● Jaciments paleontològics ● Total

Font: Memòria del Departament de Cultura 2017

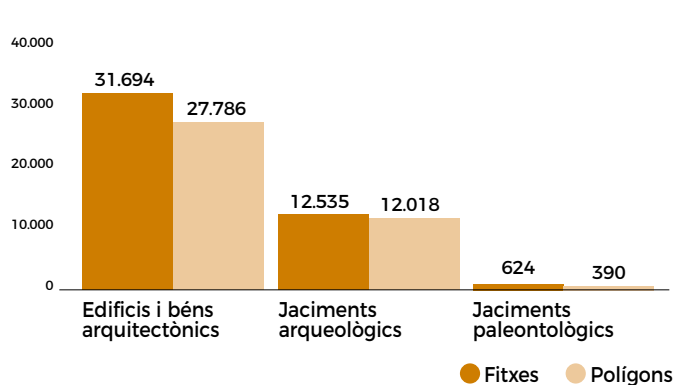
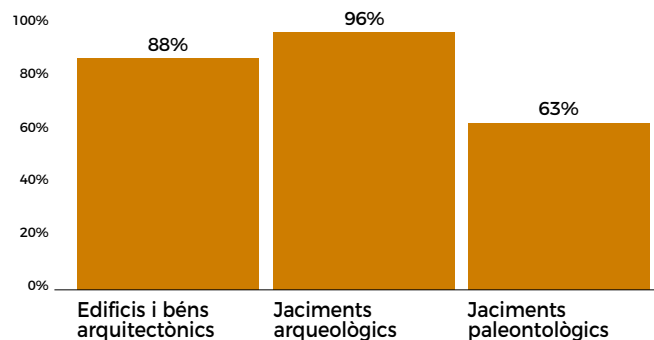
Quadre 2. Béns culturals d'interès nacional (BCIN) del patrimoni immoble. 2017		Béns culturals d'interès nacional (BCIN) del patrimoni arqueològic i paleontològic. 2017	
Patrimoni arquitectònic	2.190	Zona arqueològica (ZA)	207
Patrimoni arqueològic	210	Monument històric (MH)	6
Patrimoni paleontològic	9	Conjunt històric (CH)	0
Patrimoni etnològic	12	Lloc històric (LH)	1
Total	2.421	BCIN arqueològics declarats	214
		Zona paleontològica (ZP)	9
Monument històric (MH)	2.034	BCIN paleontològics declarats	9
Conjunt històric (CH)	58	BCIN arqueològics incoats	6
Jardí històric (JH)	6	BCIN paleontològics incoats	0
Lloc històric (LH)	6	Total BCIN arqueològics registrats	220
Total BCIN declarats	2.104	Total BCIN paleontològics registrats	9
BCIN incoats	87		
Total BCIN registrats	2.191		

Font: Memòria del Departament de Cultura 2017

Quadre 3. Sol·licituds rebudes per a declaració de BCIN. 2017

Municipi	Comarca	Bé
Alfarràs	Segrià	Filatures Casals
Barcelona	Barcelonès	Edificis Vila Olímpica
Barcelona	Barcelonès	Obra de Subirachs a la Sagrada Família
Cervià de Ter	Gironès	Església de Sant Genís
Lleida	Segrià	Antiga Audiència Provincial
Móra la Nova	Ribera d'Ebre	Estació de tren
Ribes de Freser	Ripollès	Església de Santa Maria
Sant Boi del Llobregat	Baix Llobregat	Conjunt històric de Sant Boi
Sant Llorenç Savall	Vallès Occidental	Plaça modernista
Torre de Cabdella	Pallars Jussà	Hospital de Cartró
Total		10

Font: Memòria del Departament de Cultura 2017

Figura 3. Sistema d'informació geogràfica (SIG): fitxes i polígons, per tipologia. 2017**Figura 4. Sistema d'informació geogràfica (SIG): grau de digitalització, per tipologia. 2017**

Font: Memòria del Departament de Cultura 2017

2.4 Els inventaris

Els Inventaris del Patrimoni Immoble –arquitectònic i arqueològic– es van iniciar l'any 1982, quan la Generalitat de Catalunya va assumir les competències reconegudes en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (1979) i es van crear els serveis de Patrimoni Arquitectònic i d'Arqueologia. La Llei 9/1993, de 30 de desembre, del patrimoni cultural català, recull la necessitat de realitzar els inventaris i els incorpora al marc legislatiu.¹⁴

Llei 9/1993 del patrimoni cultural català també vetlla per l'elaboració i el manteniment de l'Inventari del Patrimoni Cultural Català, una eina que ha de facilitar l'estudi i la difusió de tots els béns que l'integren, alhora que ha de proporcionar l'accés públic de tota la informació.

Als inventaris hi tenen cabuda les tres categories de protecció que estableix l'esmentada Llei 9/1993: els béns culturals d'interès nacional (BCIN), els béns catalogats o els béns culturals d'interès local (BCIL) i la resta de béns integrants de l'ampli concepte de patrimoni cultural que defineix la llei.

Tal com s'esmenta en la pàgina web dedicada a l'Inventari del Patrimoni Cultural Català,¹⁵ des de l'any 2011 es treballa en un nou model d'Inventari únic, de gestió integrada, que permeti augmentar la coherència entre els inventaris dels diferents béns del patrimoni cultural.

¹⁴ http://cultura.gencat.cat/web/content/dgpc/arxius_i_gestio_documental/07_marc_normatiu/static_file/llei_09_1993.pdf

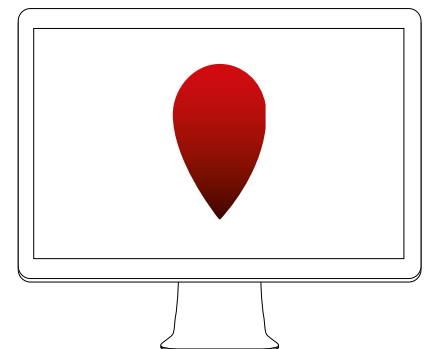
¹⁵ http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/Informacio_i_Documentacio/Inventari-del-Patrimoni-Cultural-Catala/

D'altra banda, actualment el PCI de Catalunya està recopilant en els inventaris que es poden consultar en línia.¹⁶

Des d'aquest portal s'accedeix a:

- > L'Inventari del Patrimoni Arquitectònic.
- > L'Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic.

La fitxa d'inventari conté: la identificació del bé, la seva descripció, les intervencions realitzades, les proteccions, així com fonts i documentació associada, imatges i plànols.

¹⁶ <http://invarque.cultura.gencat.cat/>

L'any 2005 es va implementar un sistema d'informació geogràfica (GIS) en què s'han georeferenciat tots els béns inventariats i que esdevé una eina de gestió i d'anàlisi territorial però també un instrument accessible a tota la ciutadania. S'hi pot accedir des del Geoportal del Patrimoni Cultural, amb dos apartats diferenciats: Monuments i Jaciments arqueològics i paleontològics.¹⁷

¹⁷ <http://sig.gencat.cat/portalsigcultura.html>

També es disposa de l'eGIPCI (e-Gestió Integral del Patrimoni Cultural Immoible), que va entrar en funcionament el gener de l'any 2010. És un sistema a l'entorn Extranet del Departament de Cultura amb l'objectiu d'agilitzar i millorar processos quant a la informació, documentació i gestió del patrimoni cultural immoble de Catalunya, i que s'emmarca en el model d'Administració electrònica.

Permet la consulta, de manera controlada, de les dades de l'Inventari del patrimoni cultural immoble català (patrimoni arquitectònic, arqueològic i paleontològic).

L'eGIPCI actualment s'ha consolidat com eina imprescindible per a professionals, empreses i institucions per a l'accés en línia a les dades de l'Inventari i a les dades de tramitació dels permisos d'intervenció arqueològica i paleontològica que es troben en curs. En relació amb l'arqueologia preventiva, s'ha convertit en l'eina que permet realitzar i controlar les consultes de l'Inventari que es realitzen amb motiu de planejament urbanístic, estudis ambientals o projectes d'obra sotmesos al tràmit d'Avaluació d'Impacte Ambiental. L'any 2017 l'eGIPCI va disposar de 2.724 usuaris, 892 consultes i 1.900 connexions.¹⁸

¹⁸ Memòria del Departament de Cultura 2017, pàg. 56.

2.5 La caracterització del patrimoni immoble BCIN a Catalunya

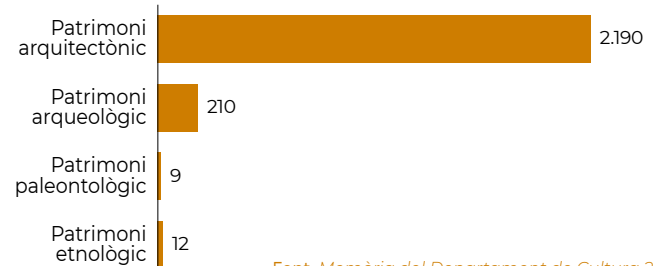
Segons la *Llei 9/1993 del patrimoni cultural català*, els béns més rellevants del patrimoni cultural català, tant mobles com immobles, han d'ésser declarats d'interès nacional pel Govern de la Generalitat de Catalunya.

Els béns immobles declarats béns culturals d'interès nacional es classifiquen en:

- a) Monument històric
- b) Conjunt històric
- c) Jardí històric
- d) Lloc històric
- e) Zona d'interès etnològic
- f) Zona arqueològica
- g) Zona paleontològica

Segons les dades disponibles a la *Memòria del Departament de Cultura de l'any 2017*, la caracterització del PCI a Catalunya es resumeix d'acord amb la Figura 5.

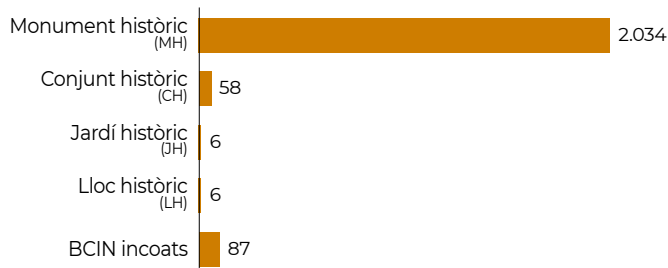
Figura 5. Béns culturals d'interès nacional (BCIN) del patrimoni immoble. 2017

Font: *Memòria del Departament de Cultura 2017*

Les dades confirmen la superioritat numèrica del patrimoni arquitectònic respecte a les altres categories, que representa un 90,5 %.

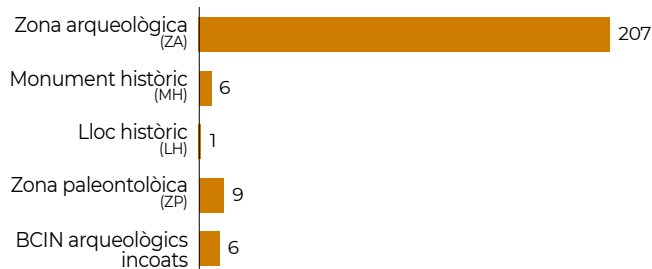
Figura 6. Béns culturals d'interès nacional (BCIN) del patrimoni arquitectònic. 2017

Font: Memòria del Departament de Cultura 2017

En l'àmbit del patrimoni arquitectònic, la tipologia de monument històric es la més representativa, amb un índex de 92,8 %.

Figura 7. Béns culturals d'interès nacional (BCIN) del patrimoni arqueològic i paleontològic. 2017

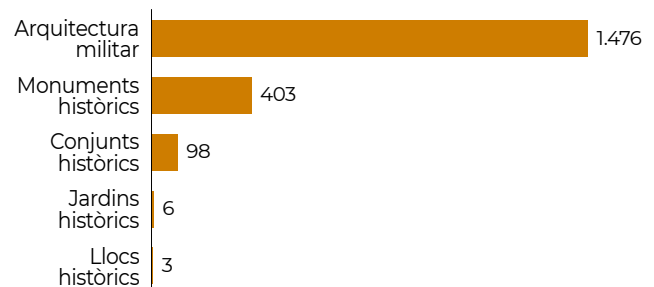
Font: Memòria del Departament de Cultura 2017

D'altra banda, en l'àmbit arqueològic i paleontològic, les zones arqueològiques representen un 90,4 %.

Segons dades de l'any 2004, a Catalunya hi havia 1.986 béns del patrimoni arquitectònic declarats béns culturals d'interès nacional, amb la qual cosa l'increment de BCIN fins a l'any 2017 ha estat de 204 béns. Cal esmentar l'increment considerable de declaracions de conjunts històrics i llocs històrics, 119 que ha augmentat amb 204 noves declaracions.

Analitzant les dades del 2004, les dades queden expressades en la Figura 8.

Figura 8. Béns culturals d'interès nacional (BCIN) del patrimoni arquitectònic. 2004

L'anàlisi d'aquestes dades mostra la significació que adquireixen els béns BCIN dins de la categoria d'Arquitectura militar (1.476), que inclou castells però també habitatges fortificats, distribuïts per tot el territori, però amb una concentració notable a les comarques de l'Alt i Baix Empordà

¹⁹ Es parteix de la base que la categoria d'Arquitectura Militar utilitzada l'any 2004 queda englobada en la de Monuments Històrics en les dades de 2017.

(113 i 105), a Osona (85), a la Segarra (66) i a la Noguera (62). El segueixen els monuments històrics –edificis o construccions singulars i monumentals–, amb una distribució en què destaca la comarca del Barcelonès (67) per sobre de totes, seguida de molt lluny per les comarques de la Noguera (23), el Gironès (21), l'Urgell (19), la Segarra (16), l'Alt Empordà (16), el Maresme (15) i el Segrià (14). D'altra banda, és destacable el nombre considerable de conjunts històrics (98), entre els quals cal mencionar l'alta concentració a la Vall d'Aran (38), seguida per representacions més reduïdes al Baix Empordà (9) o l'Alta Ribagorça (6).

D'altra banda, actualment hi ha 223 béns del patrimoni arqueològic i paleontològic declarats béns culturals d'interès nacional, 214 corresponen a patrimoni arqueològic i 9 a patrimoni paleontològic.

Figura 9. Béns culturals d'interès nacional (BCIN) declarats del patrimoni arqueològic i paleontològic. 2004

Figura 10. Béns culturals d'interès nacional (BCIN) declarats del patrimoni arqueològic i paleontològic, per tipologia. 2017

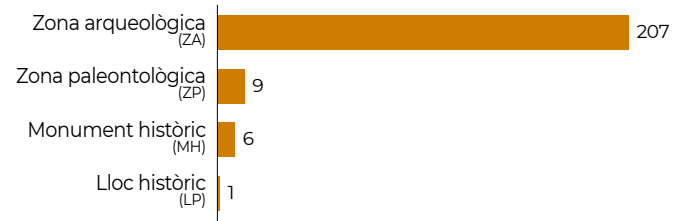

Figura 11. Béns culturals d'interès nacional, per comarques i tipologies (1): arquitectura militar i monuments històrics. 2004

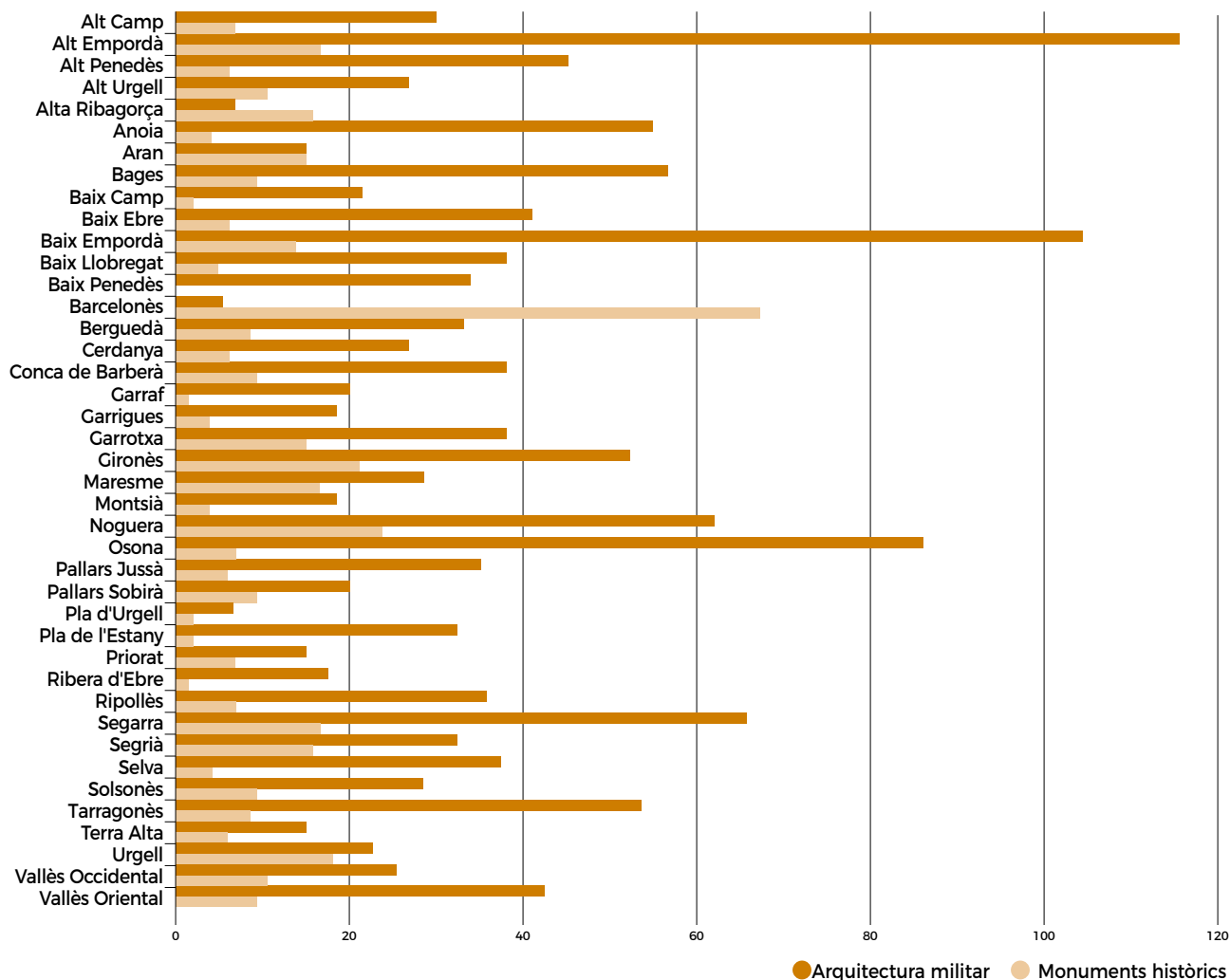
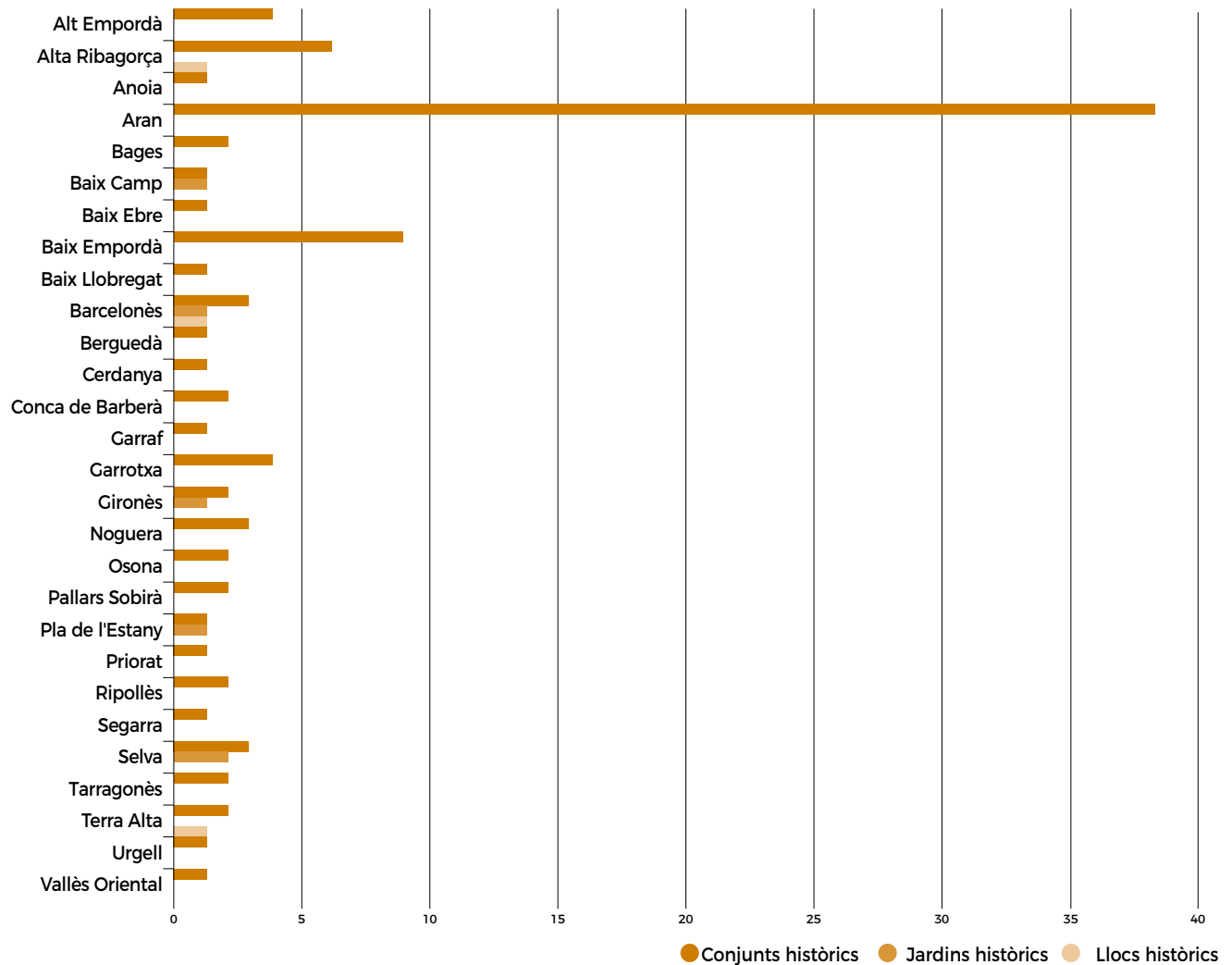

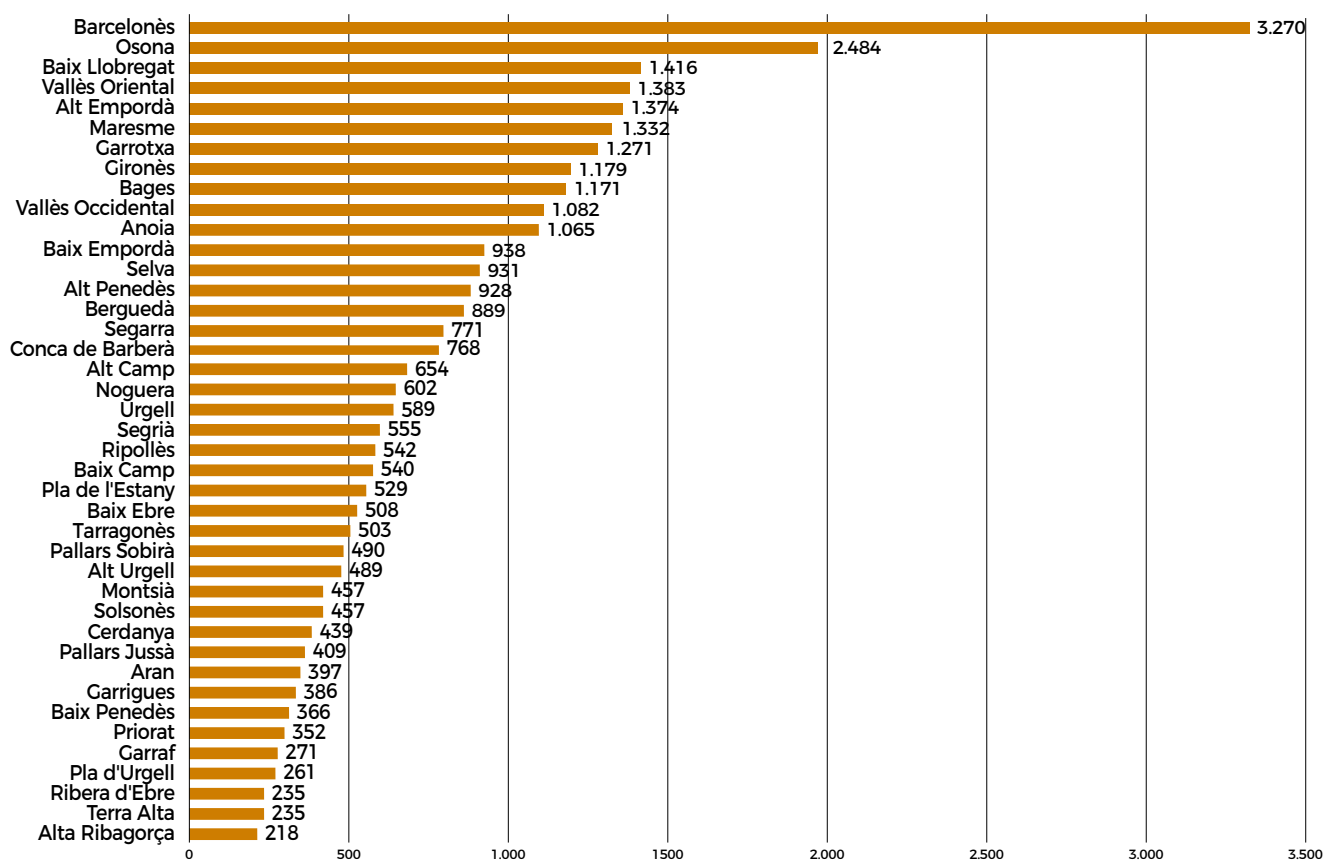
Figura 12. Béns culturals d'interès nacional, per comarques i tipologies (2): conjunts històrics, jardins històrics i llocs històrics. 2004

Fins l'any 2004, els béns del patrimoni arquitectònic inventariats a Catalunya ascendien a 29.816, amb un percentatge molt important concentrat a la comarca del Barcelonès (3.270 béns).

D'altra banda, cal mencionar que l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural té adscrits alguns monuments i jaciments, així com museus i altres equipaments, molt dels quals, ubicats en edificis històrics²⁰.

Figura 13. Béns del patrimoni arquitectònic inventariats: nuclis, edificis i elements, per comarques. 2004

²⁰ http://cultura.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/balanc_2011_15/documents/pdf/Bal_2011-2015_cap_10.pdf i http://www.sindicatura.cat/reportssearcher/download/2016_26_ca.pdf?reportId=7002

Figura 14. Distribució dels museus, equipaments i béns immobles (monuments i jaciments) adscrits a l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural

Quadre 4. Béns immobles adscrits a l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural

Municipi	Denominació
Aiguamúrcia	Monestir de Santes Creus
Altafulla	Villa romana dels Munts
Bellpuig	Convent de Sant Bartomeu i entorn
Calonge	Castell de Calonge

Municipi	Denominació
Cardona	Castell de Cardona i Canònica de St. Víçenç
Castellar de n'Hug	Museu del Cement Asland de Castellar de n'Hug
Castellterçol	Casa Museu Prat de la Riba
Constantí	Villa romana de Centelles
El Cogul	Abric rupestre de la Roca dels Moros
El Port de la Selva	Conjunt monumental de Sant Pere de Rodes
Els Prats de Rei	Torre de la Manresana
Esparraguera	mNACTEC - Museu Colònia Sedó
Gandesa	Jaciment arqueològic del Coll del Moro
Girona	Centre de Recerca de Pedret - Antic Hospici de Pedret i Magatzem d'Arqueologia i Monuments
Girona	MAC - Monestir de Sant Pere de Galligants
Guissona	Parc arqueològic de Ileso
Isona i Conca Dellà	Villa romana de Llorís
La Granada	Castell de la Granada
La Morera de Montsant	Cartoixa d'Escaladei
La Pobla de Claramunt	Castell de la Pobla de Claramunt
La Quar	Monestir de Sant Pere de la Portella
L'Escala	Ruïnes d'Empúries
Miravet	Castell de Miravet

> Continua a la següent columna

> Continua a la següent pàgina

Municipi	Denominació
Moià	Casa Museu Rafael Casanova
Montblanc	Muralla de Montblanc-Finques adossades
Olèrdola	MAC - Castell d'Olèrdola
Ripoll	Farga Palau
Roda de Berà	Arc de Berà
Sant Cugat del Vallès	CRBM
Tarragona	Entorn de la Torre Carles V
Tarragona	Teatre romà
Tarragona	Fòrum romà
Tarragona	Torre dels Escipions
Terrassa	mNACTEC - Vapor Aymerich i Amat
Tivissa	Jaciment arqueològic Castellet de Banyoles
Tornabous	Jaciment arqueològic Molí d'Espigol
Ullastret	MAC - Ullastret
Vilabertran	Canònica de Santa Maria de Vilabertran
Vilanova d'Escornalbou	Castell Monestir d'Escornalbou

Font: Agència Catalana del Patrimoni Cultural

Quadre 5. Museus i altres equipaments adscrits a l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural

Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC)
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT)
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC)

> Continua a la següent columna

Museu d'Història de Catalunya (MHC)

Museu d'Art de Girona (MAG)

Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBM)

Centre de Recerca de Pedret

Font: Agència Catalana del Patrimoni Cultural

2.6 Inversions realitzades

En l'àmbit del patrimoni arquitectònic, i amb les dades disponibles de l'any 2004, només el 6 % de béns són propietat de la Generalitat de Catalunya. La majoria de béns són propietat de l'Església (40 %), seguit dels béns propietat d'altres administracions (diputacions, municipis, etc.) i del 23 % que corresponen a propietat privada.

Aquesta correlació res té a veure amb la dels agents inversors per a la millora i la conservació d'aquests béns. L'administració pública és el màxim agent inversor, especialment representat per la Generalitat de Catalunya. En el cas de les administracions menors, com són les diputacions o els ajuntaments, s'evidencia un equilibri exacte entre el percentatge de béns de propietat i la inversió realitzada.

D'altra banda, tant l'Església com el sector privat tenen un paper molt reduït com a agents inversors respecte al percentatge de béns patrimonials en propietat.

Figura 15. Béns culturals d'interès nacional: monuments i jardins històrics, per propietat i pes dels agents inversors

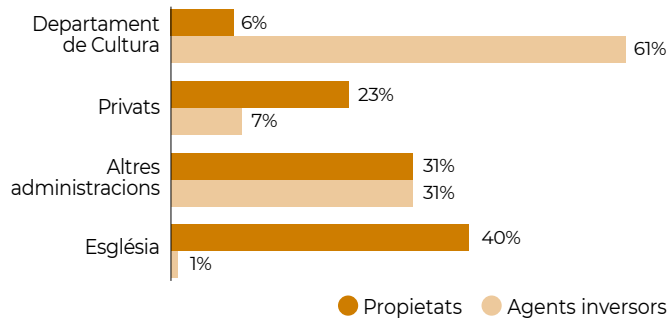

Figura 16. Béns culturals d'interès nacional: monuments i jardins històrics, per propietat i destinació de la inversió

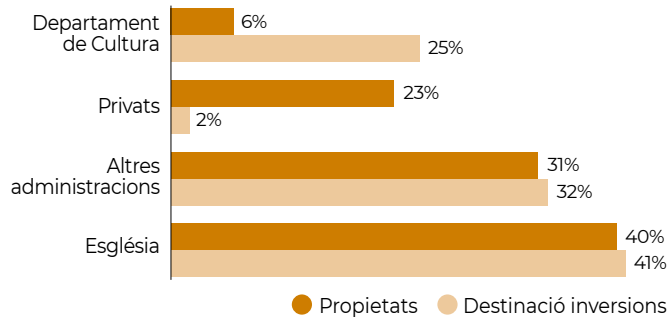

Figura 17. Pes proporcional dels béns del patrimoni arquitectònic i de les inversions executades fins al 2000, per comarques. En %

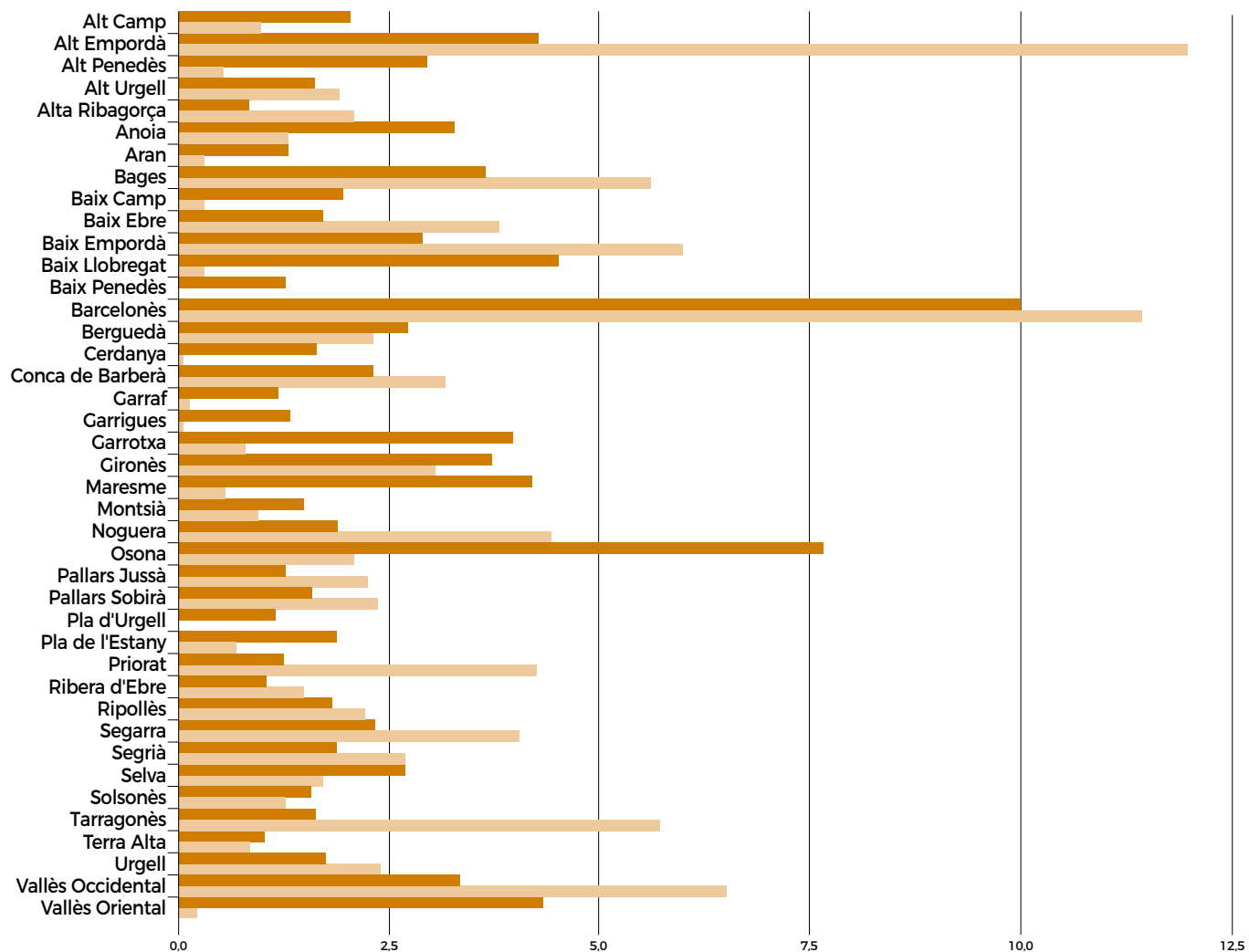
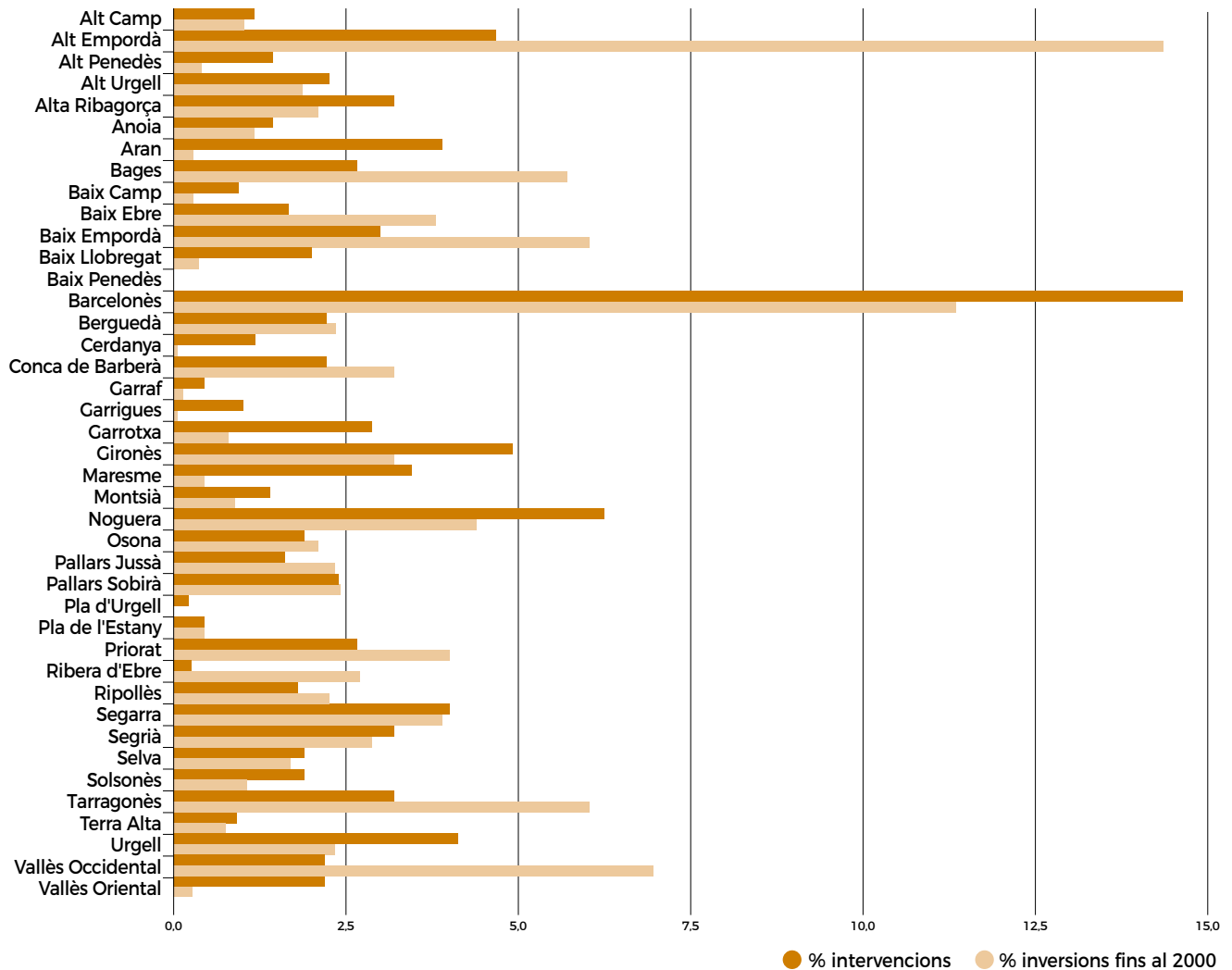

Figura 18. Pes proporcional del nombre d'intervencions en béns del patrimoni arquitectònic i de les inversions executades fins al 2000, per comarques. En %

Quadre 6. Inversió total en el patrimoni cultural immoble, executada fins al 2014 i pendent. En milions d'euros

MONUMENTS	Inversions fetes	Inversió pendent en restauració i conservació	Inversió pendent en dinamització, museologia i altres	Despeses anuals de manteniment
Catedrals	52,17	29,99	0,00	6,22
Monestirs	44,55	37,68	10,34	2,36
Esglésies	28,39	12,13	0,00	0,14
Castells i similars	210,37	208,41	3,24	7,69
Jaciments	0,64	3,46	4,75	1,76
Total	336,12	291,67	18,33	18,16
Inversió feta	336,12	Inversió pendent	310,00	
Total inversió	646,12			

Font: Direcció General del Patrimoni Cultural, Agència Catalana del Patrimoni Cultural i Informe Sapiens.

Quadre 7. Inversió total en el patrimoni cultural immoble, executada principalment en el període 2004-2014

MONUMENTS	INVERSIÓ TOTAL	INVERSIÓ GENERALITAT	ALTRES ADMINISTRACIONS	INVERSIÓ TERCERS
CATEDRALS	52.171.115,15	14.494.555,86	25.229.157,69	12.447.401,60
Catedral de Barcelona	12.890.745,62	2.352.646,09	3.706.062,25	6.832.037,28
Catedral de Girona	3.931.435,03	1.178.912,95	2.600.522,08	152.000,00
Catedral de Tarragona	11.945.425,68	1.702.392,77	9.811.839,09	431.193,82
Catedral de Tortosa	8.767.652,72	3.220.965,97	3.594.961,03	1.951.725,72

> Continua a la següent pàgina

MONUMENTS	INVERSIÓ TOTAL	INVERSIÓ GENERALITAT	ALTRES ADMINISTRACIONS	INVERSIÓ TERCERS
Catedral de la Seu d'Urgell	1.370.572,13	590.572,13	780.000,00	-
Catedral de Solsona	1.720.032,87	1.193.175,17	526.857,70	-
Catedral de Vic	6.455.512,26	946.151,94	4.208.915,54	1.300.444,78
Basilica de Santa Maria del Mar	5.089.738,84	3.309.738,84	-	1.780.000,00
MONESTIRS	44.553.522,66	28.090.568,54	12.044.308,55	4.418.645,57
Monestir de Santes Creus	2.380.155,08	2.380.155,08	-	-
Monestir de Sant Pere de Rodes	9.647.853,06	9.647.853,06	s/d	s/d
Monestir de la Portella	1.011.349,72	761.349,72	-	250.000,00
Monestir de Vilabertran	2.157.872,52	1.966.063,73	191.808,79	-
Monestir de Vallbona de les Monges	13.135.915,41	2.265.297,36	9.010.325,48	1.860.292,57
Monestir de Poblet	2.657.181,79	1.699.334,43	57.847,36	900.000,00
Monestir de Sant Cugat del Vallès	3.917.900,78	3.917.900,78	-	-
Monestir de Santa Maria de Ripoll	5.502.572,40	2.429.327,52	2.108.491,88	964.753,00
Monestir de Sant Quirze de Colera	4.142.721,90	3.023.286,86	675.835,04	443.600,00
ESGLÉSIES	28.390.778,86	9.080.207,98	8.240.659,99	11.069.910,89
Convent de Sant Bartomeu	532.836,92	532.836,92	-	-
Església de Santa Helena	501.596,67	501.596,67	-	-
Conjunt d'esglésies de la Vall de Boí	4.715.936,80	3.393.339,68	-	1.322.597,12

> Continua a la següent pàgina

MONUMENTS	INVERSIÓ TOTAL	INVERSIÓ GENERALITAT	ALTRES ADMINISTRACIONS	INVERSIÓ TERCERS
Conjunt esglésies de Sant Pere de Terrassa	21.234.796,81	4.518.202,13	7.181.780,91	9.534.813,77
Església de Santa Maria de Castelló d'Empúries	1.405.611,66	134.232,58	1.058.879,08	212.500,00
CASTELLS I SIMILARS	210.367.145,03	25.757.873,53	10.593.795,48	1.671.307,34
Castell de Cardona	3.242.265,73	3.242.265,73	-	-
Seu Vella	13.437.329,76	9.218.080,98	3.861.738,66	357.510,12
Cartoixa d'Escaladei	4.165.680,61	4.165.680,61	-	-
Castell de Miravet	4.375.170,25	4.363.431,25	11.739,00	-
Castell Monestir d'Escornalbou	265.002,11	207.097,04	57.905,07	-
Castell de Calonge	464.738,93	413.693,39	51.045,54	-
Castell de la Pobla de Claramunt	1.149.166,42	1.149.166,42	-	-
Muralles de Tarragona	2.316.786,83	838.335,08	868.502,20	609.949,55
Ciudadella de Roses	6.398.941,81	1.697.321,79	3.997.772,35	703.847,67
Castell de Montsoriu	2.207.893,90	462.801,24	1.745.092,66	-
Universitat de Cervera	210.000,00	s/d	s/d	s/d
Hospital de Santa Creu i Sant Pau	72.000.000,00	s/d	s/d	s/d
Celler Cooperatiu del Pinell de Brai	1.521.467,33	s/d	s/d	s/d
Drassanes	18.734.244,00	s/d	s/d	s/d

MONUMENTS	INVERSIÓ TOTAL	INVERSIÓ GENERALITAT	ALTRES ADMINISTRACIONS	INVERSIÓ TERCERS
Santa Maria de l'Alba (Manresa)	6.310.867,60	s/d	s/d	s/d
Muralles de Tortosa	567.589,75	s/d	s/d	s/d
Sant Benet del Bages	73.000.000,00	s/d	s/d	s/d
JACIMENTS	635.000,00	s/d	s/d	s/d
Icnites de Fumanya (Figols/Vallcebre, Berguedà)	s/d	s/d	s/d	s/d
Cingles de Capelló (Capellades, Anoia)	s/d	s/d	s/d	s/d
Camp dels Ninots (Caldes de Malavella, Selva)	s/d	s/d	s/d	s/d
CIAR Abric de l'Ermita (Ulldecona, Montsià)	s/d	s/d	s/d	s/d
La Draga (Banyoles, Pla de l'Estany)	s/d	s/d	s/d	s/d
Dòlmens i megàlits	s/d	s/d	s/d	s/d
Fortalesa dels Vilars (Arbeca, Garrigues)	s/d	s/d	s/d	s/d
La Moleta dels Remei (Alcanar, Montsià)	s/d	s/d	s/d	s/d
Poblat ibèric Puig Castellar (Sta. Coloma de Gramenet)	s/d	s/d	s/d	s/d
Poblat ibèric i medieval Esquerda (Masies de Roda)	s/d	s/d	s/d	s/d
Vil·la romana dels Ametllers (Tossa de Mar)	s/d	s/d	s/d	s/d
Vil·la de Vilauba (Camós, Pla de l'Estany)	s/d	s/d	s/d	s/d

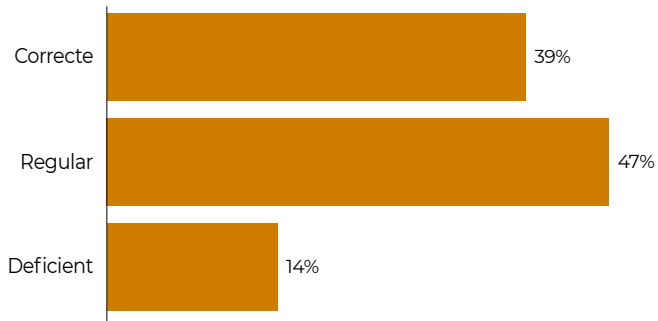
MONUMENTS	INVERSIÓ TOTAL	INVERSIÓ GENERALITAT	ALTRES ADMINISTRACIONS	INVERSIÓ TERCERS
Pla de l'Horta (Sarrià de Ter, Gironès)	s/d	s/d	s/d	s/d
Conjunt arqueològic Sant Julià de Ramis	s/d	s/d	s/d	s/d
Vil·la del Romeral (Albesa, Noguera)	s/d	s/d	s/d	s/d
Ciutat romana de Iesso (Guissona, Segarra)	s/d	s/d	s/d	s/d
El Bovalar (Seròs, Segrià)	s/d	s/d	s/d	s/d
Muralla andalusina Medina de Balaguer	s/d	s/d	s/d	s/d
Ciutat ibèrica d'Ullastret	s/d	s/d	s/d	s/d
Ciutat grecoromana d'Empúries	s/d	s/d	s/d	s/d
Necròpolis paleocristiana de Tarragona	270.000,00	s/d	s/d	s/d
Vil·la romana de Centelles (estructural i museu)	s/d	s/d	s/d	s/d
Vil·la romana dels Munts	s/d	s/d	s/d	s/d
Santa Creu de Rodes	s/d	s/d	s/d	s/d
Poblat ibèric de Castell, Palamós	25.000,00	s/d	s/d	s/d
Poblat i necròpolis ibèrica del Coll del Moro	130.000,00	s/d	s/d	s/d
Poblat ibèric del Castellet de Banyoles	210.000,00	s/d	s/d	s/d
Totals	336.117.561,70	77.423.205,91	56.107.921,71	29.607.265,40

Font: Direcció General del Patrimoni Cultural i Agència Catalana del Patrimoni Cultural.
s/d: sense dades

2.7 Estat de conservació

Quant a l'estat de conservació dels béns del patrimoni arquitectònic, pràcticament el 40 % dels béns culturals d'interès nacional tenen un estat de conservació correcte i només el 14 % és deficient.

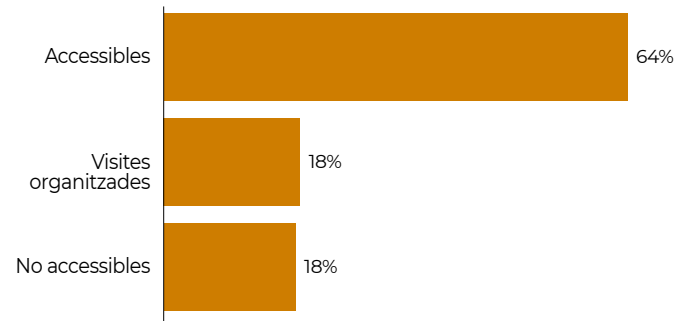
Figura 19. Monuments i jardins històrics declarats béns culturals d'interès nacional, segons estat de conservació. En %

2.8 Accessibilitat

Bona part del patrimoni arquitectònic de Catalunya és visitable o s'hi fan visites organitzades (64 %). Només el 18 % no és accessible a la ciutadania.

Figura 20. Monuments i jardins històrics declarats béns culturals d'interès nacional, segons condicions d'accessibilitat. En %

2.9

Esquema de les conclusions

Punt forts	Punts febles	Oportunitats
<p>Caracterització del PCI</p> <p>Riquesa i diversitat del PCI de Catalunya.</p> <p>Nombre important de Béns Patrimoni Mundial.</p>	<p>Caracterització del PCI</p> <p>Desequilibri sectorial, amb un pes important de béns arquitectònics respecte a béns arqueològics i paleontològics i també etnològics.</p> <p>Desequilibri tipològic, amb una representació molt elevada de béns pertanyents a l'arquitectura militar.</p> <p>Desequilibri territorial, amb concentracions altes de béns al Barcelonès, la Catalunya Central i comarques gironines i una menor representació a les comarques de Lleida i Tarragona.</p>	<p>Caracterització del PCI</p> <p>Actualització de les declaracions.</p>
<p>Planificació</p> <p>L'elaboració d'aquest document com a primer pas per a una planificació eficaç.</p>	<p>Planificació</p> <p>Manca de visió global i, en conseqüència, de planificació.</p> <p>Manca de coordinació entre els agents implicats en totes les baules de la cadena de valor.</p>	<p>Planificació</p> <p>Planificar el sistema del PCI a Catalunya d'acord amb un relat representatiu de la història i els paisatges de Catalunya.</p>

> Continua a la següent pàgina

Punt forts**Punts febles****Oportunitats**

Manca d'inversió privada.
Feblesa de fonts de finançament.

Reforçar i incorporar instruments de coordinació entre agents i administracions.

Metodologies i protocols de procediments per homogeneïtzar qualsevol intervenció que forma part de la cadena de valor del PCI.

Coneixement

Expertesa en l'elaboració d'instruments d'inventari i catalogació.

Instruments en línia de consulta d'inventari i altres instruments d'informació del PCI, encara que poc àgil.

Coneixement

Manca d'inventaris sectorials i territorials que garanteixin un millor coneixement de la caracterització del PCI a Catalunya.

Escàs recolzament a la recerca del PCI de Catalunya.

Manca de formació continuada.

Coneixement

Elaborar catàlegs sectorials.

Millora de l'accessibilitat a la documentació.

Programes de formació continuada i sobre noves metodologies, tècniques, etc.

Intervencions i conservació

Programa d'intervencions segons prioritats urgències.

Pla d'arqueologia

Intervencions i conservació

Manca de planificació i de coneixement exhaustiu sobre l'estat de conservació del PCI.

Intervencions i conservació

Apostar per la conservació preventiva i el manteniment.

Posada en relleu i difusió

Inversions realitzades en alguns monuments i jaciments:

- > Empúries
- > Olèrdola
- > Ullastret
- > Santes Creus
- > Sant Pere de Rodas

Posada en relleu i difusió

Manca de plans i projectes de posada en relleu de monuments o jaciments que ho requereixen.

Posada en relleu i difusió

Millora de l'accessibilitat des de tots els vessants.

Augment del turisme amb un interès per al patrimoni.

3

Objectius prioritaris

A partir de la diagnosi realitzada, dels preceptes de la legislació sobre la temàtica i dels principis programàtics del Departament de Cultura, es formulen uns objectius que seran la base i definiran l'estratègia i les diferents propostes del pla sectorial.

Els cinc objectius bàsics del pla són:

O.1. Millorar l'equilibri i la coherència del sistema del PCI

El desenvolupament històric de la protecció i de la gestió del patrimoni cultural immoble a Catalunya ha motivat un sistema desequilibrat, configurat per mesures a vegades atzaroses o aleatòries. El sistema, doncs, no és del tot representatiu de la globalitat del patrimoni immoble real de Catalunya. Un dels objectius ha de ser activar mesures i accions que garanteixin la coherència i un reequilibri del sistema del PCI des de tots els punts de vista: territorial, cronològic, temàtic, tipològic, estat de conservació, tipologia d'ús, etc.

O.2. Assegurar la sostenibilitat del PCI i el bon estat de conservació dels béns que la integren

La protecció de qualsevol bé de PCI va unida a la responsabilitat de la seva preservació i a la voluntat de garantir-ne la sostenibilitat per a les generacions futures. Per tant, un dels principals objectius és la conservació dels valors del PCI mitjançant metodologies preventives, un programa de manteniment i de restauració.

O.3. Facilitar l'accessibilitat i els nous usos, augmentar-ne la difusió

L'accés al patrimoni, mitjançant la posada en relleu, la difusió i la socialització ha de ser una prioritat. Els canals per assolir l'accessibilitat són molt diversos, però és bàsic apropar el patrimoni als ciutadans, donar-lo a conèixer i aconseguir més sensibilització de la societat envers el patrimoni. D'altra banda, la cerca de nous usos o activitats compatibles amb la preservació dels valors patrimonials dels béns ha de ser un dels objectius estratègics. Aquest objectiu recull la idea de retorn a la societat l'esforç esmerçat en la identificació i la protecció del patrimoni.

O.4. Millorar la gestió del sistema

Buscar els instruments i les metodologies que facilitin una gestió àgil i eficaç, que optimitzin els recursos, alhora que garanteixin la cooperació entre tots els agents implicats i la col·laboració públicoprivada. En aquest marc, l'avaluació constant tindrà un paper estratègic.

O.5. Recuperar lideratge i erigir-se en referent de bones pràctiques en el tractament i la gestió del PCI

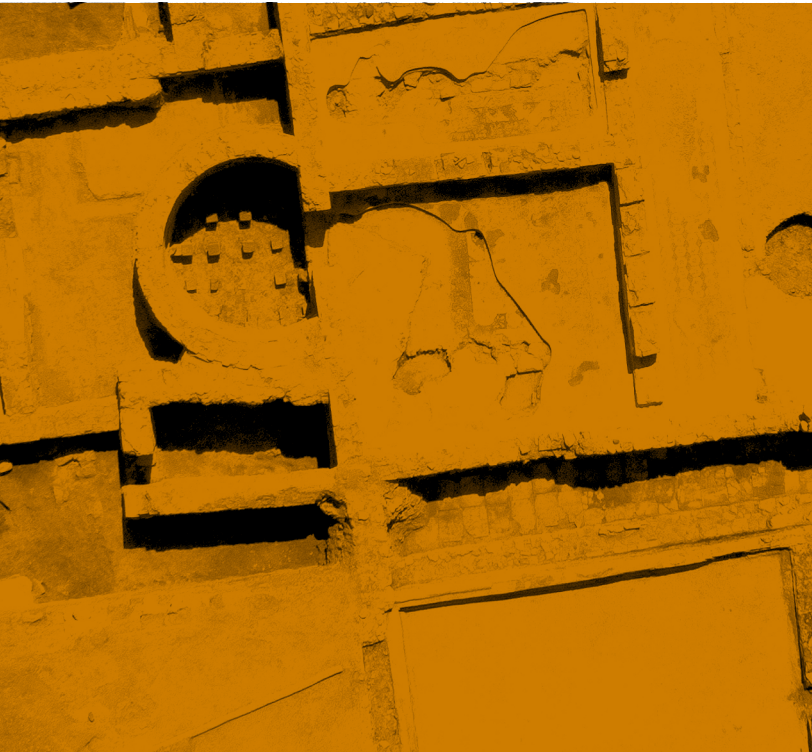
L'excel·lent tradició com a referent de bones pràctiques en el tractament i en la gestió del PCI que havia liderat Catalunya fa unes dècades ha quedat força aturada. Un dels objectius és recuperar el lideratge mitjançant projectes innovadors i la difusió de metodologies de treball, per tal d'adquirir i recuperar un posicionament estatal i internacional prestigiós en el sector del patrimoni cultural. Així mateix, les polítiques públiques vetllaran per a la consolidació d'un teixit econòmic conformat per professionals i empreses amb un alt valor afegit.

4 Línies estratègiques

Els cinc objectius fixats en el pla es tradueixen en cinc línies estratègiques que, alhora, es concreten en programes i en un conjunt de mesures que ens permeten acotar les accions a emprendre. Les línies estratègiques contribueixen a potenciar, reorientar o prioritzar les polítiques en matèria de patrimoni per tal d'assolir els objectius marcats:

LE.1. La millora constant dels instruments d'identificació i protecció

Els instruments d'identificació i protecció dels béns immobles han de constituir mecanismes imprescindibles per al coneixement, la protecció, l'anàlisi i la posada en relleu. Per tant, cal promoure l'actualització dels inventaris i catàlegs, l'ús d'instruments avançats i l'explotació de les dades per aplicar-les a usos innovadors per a la conservació, la protecció, el foment i el desenvolupament del patrimoni cultural immoble. La identificació dels béns n'assegura el coneixement i és un instrument per a la presa de decisions sobre el seu grau de protecció. Alhora és un mecanisme útil per actualitzar, revisar i avaluar el patrimoni ja declarat.

D'altra banda, l'elaboració d'inventaris sectorials o territorials permet ampliar el coneixement del patrimoni immoble mitjançant lectures noves, com ara singularitzar-lo, així com introduir el valor de la territorialització (vincl del bé immoble amb el territori) o conceptes com ara els de paisatges culturals o els paisatges històrics.

Els instruments de protecció també han ser revisats i vigents i, per tant, és necessari reforçar i millorar l'eficàcia de les tasques per al control i per a la supervisió de la protecció, mitjançant una millora en la coordinació dels diferents agents o administracions implicades en la vetlla del compliment de la legislació en matèria de protecció del patrimoni immoble.

La informació que es genera durant el procés d'inventari i protecció és molt valuosa i fonamental per desenvolupar les polítiques de protecció del patrimoni, però també esdevé un coneixement útil per al sector professional del patrimoni o per la generació de productes de difusió dirigits a la ciutadania.

Es considera prioritari desenvolupar instruments que permetin identificar, estudiar i protegir, si s'escau, altres tipologies de béns immobles diferents a les tradicionals, com per exemple:

- > Patrimoni immoble industrial
- > Jardins
- > Centres històrics en àmbits urbans
- > Jaciments arqueològics en l'àmbit urbà
- > Espais o elements urbans, com ara places, carrers, etc.
- > Edificis històrics que acullen museus o altres institucions o activitats culturals, etc.

També seria interessant desenvolupar inventaris que identifiquessin béns mobles pertanyents a moviments artístics o culturals específics, com ara:

- > El Noucentisme
- > Les avantguardes
- > Hospitals d'origen medieval

LE.2. La conservació/intervenció sostenible del patrimoni cultural immoble

És necessari capgirar els models de preservació basats majoritàriament en la restauració de béns cap a models basats en el diagnòstic integral, la conservació preventiva i el manteniment del patrimoni immoble. En aquest sentit, el bon coneixement de l'estat de conservació dels béns immobles permet prendre decisions i activar polítiques basades en els principis de la prevenció, així com atorgar importància al manteniment com una inversió que garanteix la preservació estable del patrimoni. És necessari establir criteris de menys inversió i de més rendiment, així com procediments més eficients i sostenibles de la conservació del PCI.

Els criteris d'intervenció en el patrimoni immoble també han d'estar emmarcats en el concepte de sostenibilitat en aspectes com ara el respecte ambiental, la viabilitat econòmica o l'eficàcia en la gestió. Per a tot això, l'elaboració de cartes de criteris metodològics o de recomanacions seran instruments imprescindibles per donar coherència i regular la política de conservació/intervenció del patrimoni immoble de Catalunya.

D'altra banda, la intervenció a un bé del patrimoni immoble ha de partir de la seva identificació i coneixement previ, però ha de preveure no només les fases d'actuació i de restauració com a accions finalistes sinó totes les fases que afecten el bé —des de la recerca, l'ús del bé, la gestió, la posada en relleu, la difusió, etc.— per tal d'assolir una conservació i

una gestió veritablement sostenible. Cal insistir que la preservació i la protecció del patrimoni cultural immoble no es podrà fer si no es preveu certa flexibilitat en els possibles usos que el patrimoni pot tenir.

LE.3. L'impuls de la recerca aplicada al patrimoni cultural immoble

El foment de projectes de recerca sobre el patrimoni cultural immoble és un requisit per al seu major coneixement, però també per incentivar estudis interdisciplinaris aplicats al patrimoni i sinergies de treball en què s'impliquin les institucions de recerca.

D'altra banda, s'ha de reforçar el concepte de recerca aplicada, unida a la transmissió del coneixement a través de la seva socialització, incorporant tot aquest coneixement en els processos d'intervenció, posada en relleu i difusió.

La recerca al patrimoni immoble també ha de generar espais de debat, d'aprenentatge, de difusió de coneixement i d'intercanvi d'experiències entre els professionals del sector. El foment, no només de la recerca sobre els propis béns, sinó també sobre les metodologies de treball en els àmbits de la protecció, posada en relleu i desenvolupament del patrimoni cultural immoble ha de ser una prioritat.

En realitat, la recerca ha de ser imprescindible abans de qualsevol intervenció, i l'han de realitzar equips interdisciplinaris conformats per professionals diversos.

LE.4. La difusió i la posada en relleu del patrimoni cultural immoble

Una de les finalitats de la preservació del patrimoni és la seva socialització; és a dir, la seva valorització per part de la societat, perquè es converteixi en un factor d'identitat, de cohesió social i que col·labora en el benestar de la societat. En aquest sentit, cal assolir l'accessibilitat universal sempre que es garanteixin els valors patrimonials.

Les polítiques públiques han de garantir la posada en relleu i la difusió del patrimoni cultural immoble de Catalunya, mitjançant una diversitat d'alternatives i formats que s'han d'adequar a les característiques, l'entitat i les possibilitats del bé. És per aquest motiu que la conceptualització integral del patrimoni, el seu vincle amb el paisatge històric, la planificació de la seva gestió i la garantia de la seva viabilitat, entre altres aspectes, han de ser reflexions prèvies a la posada en relleu i a la difusió del patrimoni cultural immoble.

El patrimoni cultural està íntimament lligat als usos socials de la memòria i de la història, una categoria en què el valor rau en l'ús i en el consum que les societats fan de certs elements en els quals es reconeixen i esdevenen fites de la seva pròpia existència i identitat. És en aquesta categoria que cal tenir en compte, per exemple, els equipaments escènics i musicals que conserven unes especificitats pròpies en els usos del patrimoni cultural que, d'acord amb les seves funcions i activitats, són assumides per aquest Pla.

D'altra banda, la posada en relleu i la difusió del patrimoni cultural immoble esdevé un motor dinamitzador de territoris, que es reforça amb el concepte de "paisatges culturals i/o històrics", que combinen elements naturals i culturals, i que representen valors patrimonials, ecològics, simbòlics i identitaris. La seva correcta gestió esdevé un gran potencial per a la valorització social del patrimoni cultural immoble.

És fonamental impulsar polítiques de difusió que, en definitiva, tanquen el cercle de la cadena de valor del patrimoni cultural i contribueixen a la transferència de coneixement que s'ha de manifestar en: projectes de posada en relleu, webs i altres recursos a la xarxa,

activitats escolars, exposicions, tecnologia digital en entorns patrimonials, edicions, rutes, etc.

LE.5. La millora de la gestió del patrimoni cultural immoble i l'avaluació del seu impacte

L'establiment de noves metodologies de treball, la creació de cartes de criteris metodològics i de protocols de treball, entre altres instruments, ha de contribuir a una millora en la gestió del patrimoni cultural immoble, amb formes més àgils i eficients, transparents i sostenibles en un entorn cooperant.

La transversalitat dels treballs, la coordinació i la col·laboració entre els diferents professionals que hi intervenen o dels agents/institucions implicats en la presa de decisions han de garantir la planificació i l'establiment de prioritats, millorant així l'eficàcia en la gestió integral del patrimoni cultural immoble.

És fonamental definir actuacions per a l'ampliació i la diversificació del finançament de projectes, mitjançant la mancomunitat entre administracions, la concurrència a ajuts i la cerca i promoció de col·laboracions publicoprivades i de mecenatge.

Per a la millora constant de la gestió del patrimoni cultural immoble en tots els seus vessants, és bàsic disposar d'una estratègia d'avaluació constant i sistemàtica dels efectes, tant positius com negatius, de totes les accions, normatives o polítiques actives relacionades amb el patrimoni cultural immoble. L'elaboració d'indicadors d'avaluació, els estudis sobre l'impacte, els resultats, etc. així com l'anàlisi de les dades obtingudes i la seva publicació, garanteixen reorientar, modificar o adaptar les polítiques segons els resultats obtinguts, alhora que afavoreixen els principis de transparència.

5

Béns rellevants

Un cop establerts els objectius i les línies estratègiques del pla sectorial, és fonamental incidir en la prioritització dels elements constitutius del PCI. Com s'ha pogut veure, els béns inventariats o catalogats són molt nombrosos i, sobre tots, cal impulsar polítiques de protecció, encara que és evident que no tots tenen la mateixa significació i que no serà possible destinar els recursos necessaris per a la posada en relleu de tots; tampoc tindria cap sentit. Per aquesta raó, es proposa una relació de béns que es consideren rellevants a l'hora de desenvolupar polítiques de conservació i de difusió del PCI.

Aquests béns no s'han seleccionat atenent motius de titularitat, sinó en funció de la seva significació històrica, cronològica i tipològica, la seva distribució territorial, així com la capacitat d'executar projectes de posada en relleu.

D'altra banda, caldrà revisar i monitoritzar el compliment del Pla d'Actuacions en Jaciments Arqueològics (2015-2022) de què disposa la Direcció General del Patrimoni Cultural per actuar amb coherència. En tot cas, en aquest apartat es proposen alguns béns immobles arqueològics o paleontològics que caldria afegir a la relació d'actuacions prioritàries. Tanmateix, es tracta d'una relació força dinàmica que caldrà anar modificant i ampliant cada any.

Els criteris que s'han considerat per establir els béns immobles rellevants són:

- > Vetllar per l'equilibri cronològic.
Per tal d'assegurar l'equilibri, s'ha establert un criteri que garanteix una bona representació de l'àmplia cronologia que abasta el sistema del PCI: des del cretaci fins a l'arquitectura contemporània; els béns rellevants proporcionen una representació cronològica compensada.
- > Vetllar per l'equilibri territorial.
Igualment, la selecció de béns immobles rellevants també garanteix una representació territorial harmònica, en què s'ofereix una visió ajustada a l'extensió i a la diversitat del país.
- > Vetllar per l'equilibri tipològic o de caracterització.
D'altra banda, l'equilibri tipològic o de caracterització dels béns immobles també ha estat un criteri important a l'hora d'establir els béns immobles rellevants. Per aquest motiu, s'assegura una representativitat compensada de les diferents tipologies respecte a la representació numèrica dels BCIN.
- > Valorar la monumentalitat.
La selecció també valora el grau de monumentalitat dels béns, en relació amb les seves dimensions i la seva completesa o integritat, i que confereix al bé immoble una interpretació plena.
- > Valorar l'interès patrimonial i històric
La inclusió com a bé immoble rellevant també ha considerat la valoració de la seva importància històrica i/o artística, que es fonamenta en la seva transcendència per

a la història del país, que li confereix un caire especial o propi, i també una estimació estètica.

- > Valorar la integració en un paisatge cultural.
Un dels criteris de selecció també ha estat la pertinença del bé a un paisatge cultural d'especial interès, que col·labora i interactua amb valors associats amb el vessant cultural, ecològic, mediambiental, simbòlic, social, etc., en definitiva, dinàmics, vius i "patrimonialitzats" per les comunitats locals.

Quadre 7. Béns de caràcter nacional rellevants

1. Patrimoni Mundial

- 1 Palau de la Música/Hospital de St. Pau (1997)
- 2 Monestir de Santa Maria de Poblet (1991)
- 3 Art rupestre de l'Arc Mediterrani de la península Ibèrica (1998)
- 4 Conjunt Arqueològic de Tarraco (2000)
- 5 Esglésies de la Vall de Boí (2000)
- 6 Obra d'Antoni Gaudí (1984-2005)

2. Altres monuments i jaciments de primer nivell d'importància

- 1 Seu Vella de Lleida
- 2 Conjunt arqueològic d'Ullastret
- 3 Monestir de Santes Creus
- 4 Jaciment grecoromà d'Empúries
- 5 Mines prehistòriques de Gavà
- 6 Jaciment de l'antic mercat del Born
- 7 Roca dels Moros del Cogul
- 8 Els Vilars (Arbeca)
- 9 Abric d'Ermites de la serra de la Pietat
- 10 Poblament neolític de la Draga
- 11 Coll del Moro

> Continua a la següent pàgina

Quadre 7. Béns de caràcter nacional rellevants

12 Palau Reial Major i Palau del Lloctinent de Barcelona

13 Reials Drassanes de Barcelona

14 Casa Bloc

15 Pavelló Alemany

16 Església de Santa Maria Del Mar

17 Monestir de Santa Maria de Pedralbes

18 Monestir de Santa Maria de Ripoll

19 Monestir de Sant Pere de Rodes

20 Monestir de Sant Cugat del Vallès

21 Caves Codorniu

22 Casa Salvador Dalí de Portlligat

23 Castell de Miravet

24 Jaciment d'Olèrdola

25 Castellar de N'Hug

26 Universitat de Cervera

27 Monestir de Vilabertran

28 L'Esquerda

29 Jaciments paleontològics de Fumanya

30 Abric Romani i cinglera del Capelló

31 Castell de Cardona

32 Cartoixa d'Escaladei

33 Esglésies de Sant Pere de Terrassa

34 Ciutadella de Roses

35 Catedral de Barcelona

36 Catedral de Solsona

37 Catedral de Girona

38 Catedral de Tarragona

39 Catedral de Tortosa

40 Catedral de Vic

41 Monestir de Vallbona de les Monges

42 Monestir de Sant Joan de les Abadesses

43 Monestir de Sant Pau del Camp

44 Monestir de Sant Pere de Galligants

45 Església de Santa Maria del Pi

46 Església de Santa Maria d'Arties

47 Església de Santa Maria de Castelló d'Empúries

48 Església de Santa Maria de l'Alba de Manresa

49 Cellar Corporatiu de Pinell de Brai

50 Cellar Corporatiu de Gandesa

6

Programes i projectes

El pla associa un conjunt de programes a cada línia estratègica. Els programes, sota l'estructura del pla, constitueixen blocs de treball estables i d'aquí en deriven diferents projectes que prioritzen actuacions i que garanteixen el compliment dels objectius proposats.

6.1

Relació de programes

PR.1. Programa d'inventari i protecció

La creació d'inventaris té com a finalitat principal documentar i recopilar sistemàticament tota la informació sobre els béns patrimonials de Catalunya, també dels béns del patrimoni immoble.

La Llei 9/1993 de 30 de desembre del patrimoni cultural català recull la necessitat de realitzar els inventaris, els incorpora al marc legislatiu i els consolida de manera definitiva per primera vegada. Aquesta llei vetlla per l'elaboració i el manteniment de l'Inventari, que ha

de permetre l'estudi i la difusió de tots els béns que l'integren i garanteix l'accés dels ciutadans a les dades que conté, que són públiques i consultables en línia.²¹

L'Inventari de PCI es va iniciar l'any 1982 i inclou les categories de protecció: BCIN, BCIL i altres béns que reuneixen valors descrits en la llei.

Malgrat que des de 2011 es treballa amb un nou model d'inventari de gestió integrada, el programa ha de vetllar per la continuïtat i el manteniment de l'inventari. D'altra banda, però, també ha de permetre l'actualització i la revisió del patrimoni declarat que, amb herències actualment reconsiderades per la pèrdua de valors d'alguns béns,²² ha de contribuir a reorientar la protecció del PCI amb criteris actualitzats que conflueixin vers a una protecció del PCI representatiu de la història i del territori de Catalunya.

D'altra banda, el programa ha de vetllar per l'elaboració d'inventaris sectorials que garanteixin noves lectures, interpretacions i presentacions del patrimoni. El desenvolupament d'inventaris tipològics, artístics, monogràfics o territorials poden esdevenir instruments d'anàlisi i punt de partida d'intervencions o posades en relleu amb criteris comuns. Alhora, els inventaris sectorials esdevenen una eina per a la millor caracterització i coneixement del patrimoni i per la millora de la seva gestió.

En aquesta línia, el programa d'inventari i catalogació ha de mantenir els instruments de descripció del

²¹ http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/Informacio_i_Documentacio/Inventari-del-Patrimoni-Cultural-Catala/

²² Com a exemple, Decreto de 22 de abril de 1949, sobre protección de los castillos (BOE núm. 125, de 5 de mayo de 1949).

patrimoni arqueològic, ja sigui en terra ferma o en aigües territorials.

Per a una correcta planificació de la identificació i protecció del patrimoni, caldrà treballar de manera conjunta els diferents nivells de l'administració, especialment amb els serveis d'urbanisme dels ajuntaments, que tenen la competència del control de la disciplina en cadascun dels municipis.

PR.2. Programa de paisatges culturals

En el marc de noves lectures del patrimoni, aquest programa reforça el concepte de "paisatge cultural". L'elaboració d'inventaris territorials garanteix i col·labora en un tractament que integra i interpreta totes les manifestacions patrimonials d'un entorn (patrimoni natural, patrimoni cultural, moble, immoble, intangible, etc.) en unitats paisatgístiques.

Aquest programa, que es pot realitzar amb col·laboració amb l'Observatori del Paisatge de Catalunya que ja hi està treballant, proporciona una interpretació d'alt interès per definir les polítiques territorials de posada en relleu, dona l'oportunitat de posar atenció a elements patrimonials poc coneguts que passen desapercebuts en una visió més generalista o que precisen tractaments singulars, alhora que esdevé la llavor per a una política de dinamització de territoris a través del patrimoni cultural.

PR.3. Programa de control i seguiment

La protecció del PCI precisa d'una intensificació del control i del seguiment de les actuacions i usos per tal de garantir-ne la preservació. En aquest sentit, i considerant el gran nombre de béns patrimonials distribuïts pel territori, és indispensable crear fórmules de coordinació amb les diferents administracions, agents que hi intervenen o que tenen responsabilitat, per tal de garantir la inspecció, el compliment de la normativa municipals o d'altres administracions i, en definitiva, assegurar l'òptima preservació del patrimoni.

Com ja s'ha esmentat en el programa PR.1., caldrà treballar de manera conjunta als diferents nivells de l'Administració, especialment amb els serveis d'urbanisme dels ajuntaments, que tenen la competència del control de la disciplina al seu municipi.

Un dels aspectes més importants d'aquest programa és l'elaboració de protocols que unifiquin els criteris de control, de seguiment, d'inspecció i de tutela dels béns patrimonials, així com promoure la formació tècnica i legislativa prèvia amb la finalitat que tots els agents operin amb el mateix coneixement i amb els mateixos procediments.

En aquest sentit, es proposa crear una taula de coordinació en què participin el Departament de Cultura, el cos de Mossos d'Esquadra, el SEPRONA, el cos d'agents rurals, amb l'objectiu d'unificar criteris i promoure iniciatives conjuntes de formació per a la lluita contra el delictes en patrimoni cultural.

PR.4. Programa d'accessibilitat als instruments d'identificació i protecció

La documentació obtinguda en l'elaboració d'inventaris o catàlegs, que ha de ser pública, és una matèria primera idònia per a què, a partir de metodologies o tècniques innovadores, sigui accessible tant a professionals del sector com a la ciutadania.

El tractament de les dades pot oferir possibilitats per reelaborar la informació i presentar-la en formats útils per a treballs o estudis de recerca, per a la mateixa gestió patrimonial per part de les administracions, però també per a estudis en l'àmbit professional de l'urbanisme, l'arquitectura, estudis territorials, etc.

La millora de la usabilitat i accessibilitat dels inventaris i catàlegs, així com el manteniment i l'ampliació dels repositoris i bases de dades que ja existeixen actualment, es pot acompanyar d'altres formats més àgils o integrats, com ara una mediateca en línia que reculli el fons gràfic, la documentació científica i tècnica derivada del patrimoni catalogat, projectes d'arquitectura o d'intervenció, memòries d'arqueologia, memòria de l'execució dels projectes finals, etc.

És necessari potenciar i difondre els actuals instruments, així com crear nous formats d'informació en línia en què se centralitzi i es recopilï la informació de referència per al patrimoni immoble de Catalunya procedents de diverses administracions, com per exemple la documentació històrica de la restauració o de l'arqueologia a Catalunya des dels seus inicis.

També s'haurà d'assegurar l'accés en línia de protocols, cartes o instruments associats amb la identificació i la protecció del PCI, així com publicacions d'interès o de referència, tant per a professionals del sector com per a la difusió pública, com per exemple l'actualització en línia del llibre de BCIN.

PR.5. Programa d'intervencions

El programa preveu diferents línies d'actuació que tinguin en compte la sostenibilitat en el sentit més ampli, d'acord amb una visió integradora i respectuosa amb l'entorn.

En primer lloc caldrà establir una eina adequada de planificació que, partint de l'estudi de la situació actual, permeti determinar les situacions més urgents a tractar a partir de les quals elaborar el programa de prioritats d'intervenció.

En relació amb els canvis d'ús que es puguin succeir als edificis o als monuments, quan aquests es considerin necessaris per tal de garantir-ne la pervivència, s'establiran normes d'actuació que conciliïn la integritat i l'autenticitat de la funció de l'edifici o monument. El canvi d'ús es planteja per permetre la conservació sense perdre o afectar les característiques del bé. Per tant, aquest projecte tindrà per objectiu establir les directrius i els criteris a seguir i s'inspirarà en els diversos documents i cartes internacionals com ara el document del Comitè Científic de Patrimoni del segle XX de l'ICOMOS de l'any 2011, que entre altres aspectes es refereix al canvi per conservar el significat cultural: "Gestionar els canvis amb sensibilitat. Adoptar un criteri cautelós davant dels canvis es farà tant com sigui necessari i tan poc com sigui possible".²³

Així doncs, els projectes de restauració que atorguin nous usos als edificis o monuments s'hauran de desenvolupar amb el màxim respecte envers l'edifici, les seves característiques, la significació i els valors, tenint en compte la seva condició de recurs irremplaçable però també la sostenibilitat i les necessitats actuals, així com assegurant les bones pràctiques en la conservació. Es tracta, per tant, d'assolir l'equilibri necessari entre la preservació

²³ ICOMOS CAH 20thC. Criterios de conservación del patrimonio arquitectónico del siglo XX. Documento de Madrid 2011, Madrid, 2011. Disponible en línea: <http://www.culturaydeporte.gob.es/planes-nacionales/dam/jcr:e3221f76-e27b-457c-a855-e57e3e2b73a1/documento-de-madrid-icomos.pdf> [Consulta: 7 novembre de 2018]

dels valors del bé i el nou ús, i establir els límits en l'actuació. L'aplicació de la normativa vigent (accessibilitat, seguretat, etc.) haurà de tenir un marge de flexibilitat que minimitzi la incidència en el bé. Igualment s'estudiarà la redacció de protocols d'intervenció en els edificis patrimonials que proporcionin les pautes per al desenvolupament de la intervenció de restauració, així com de les tasques de manteniment posterior per assegurar la pervivència en les millors condicions. La redacció d'aquests protocols pot aprofitar i inspirar-se en iniciatives recents destinades a actualitzar i renovar els criteris i mètodes d'intervenció com ara el Proyecto Coremans (2013).²⁴

Similarment, existeixen elements del patrimoni immoble que van ser concebuts per a uns usos que no serien estrictament patrimonials però que responen a unes funcions i activitats particulars, com és el cas específic dels equipaments escènics. Així, cal valorar adequadament les necessitats de preservació, conservació i dinamització del patrimoni gestionat per aquests equipaments en funció dels seus usos i del grau de protecció de què disposin. Per exemple, el Palau de la Música Catalana ha estat declarat Patrimoni Mundial de la UNESCO, el Gran Teatre del Liceu o el Teatre Fortuny de Reus disposen de declaracions de BCIN, mentre altres equipaments escènics i musicals tenen declaracions de béns culturals d'interès local, com poden ser els casos del Teatre Lliure de Barcelona i el Mercat de les Flors. Així mateix, cal tenir en compte el valor d'arquitectures modernes i contemporànies rellevants, concebudes per acollir activitats escèniques

i musicals, que podrien ser susceptibles de catalogació en un futur i que, als efectes d'aquest pla, també caldria considerar. Les intervencions que es puguin desenvolupar en el marc d'aquests immobles han d'anar dirigides a mantenir, ampliar i millorar la sostenibilitat de la mateixa activitat escènica i musical.

D'altra banda, s'atorgarà un paper rellevant als mètodes d'intervenció respectuosos amb el medi ambient i que incloguin el reciclatge de materials. Es tindrà en compte el context ambiental en què s'inscriu l'edifici –rural o urbà– i el paisatge del qual forma part. Els protocols potenciaran la planificació i la visió integral. Les intervencions aniran precedides de la recerca i el desenvolupament de mètodes de conservació adequats.

Així mateix, tant en l'elaboració dels protocols com en la seva posada en pràctica es garantirà el treball interdisciplinari tant pel que fa a la recerca com en la participació de la presa de decisions, assegurant que l'avaluació i el tractament del PCI es realitzi tenint en compte tots els seus possibles significats i vetllant per l'establiment de les millors pràctiques. D'aquesta manera es crearà l'espai de confluència de les visions dels arquitectes, enginyers, geòlegs, restauradors especialitzats en pedra o tractament de la fusta o historiadors.

Una altra de les línies de treball és un projecte de foment de la formació dels professionals que inclogui la investigació científica i la formació acadèmica, així com la formació continuada dels diferents actors

²⁴ Proyecto Coremans: Criterios de intervención en materiales pétreos. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. 2013. Disponible en línea: <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/d/14516C/19/00> [Consulta: 7 novembre de 2018]

implicats en el procés de restauració. Es vetllarà per la capacitat sòlida que proporcioni als diferents actors implicats els instruments metodològics i científicament vàlids que facilitin la presa de decisions encertades.

Finalment, cal considerar les vies mitjançant les quals el programa de restauració estigui present en la difusió, conscienciació i participació de la societat, explorant vies per a l'elaboració de projectes conjunts.

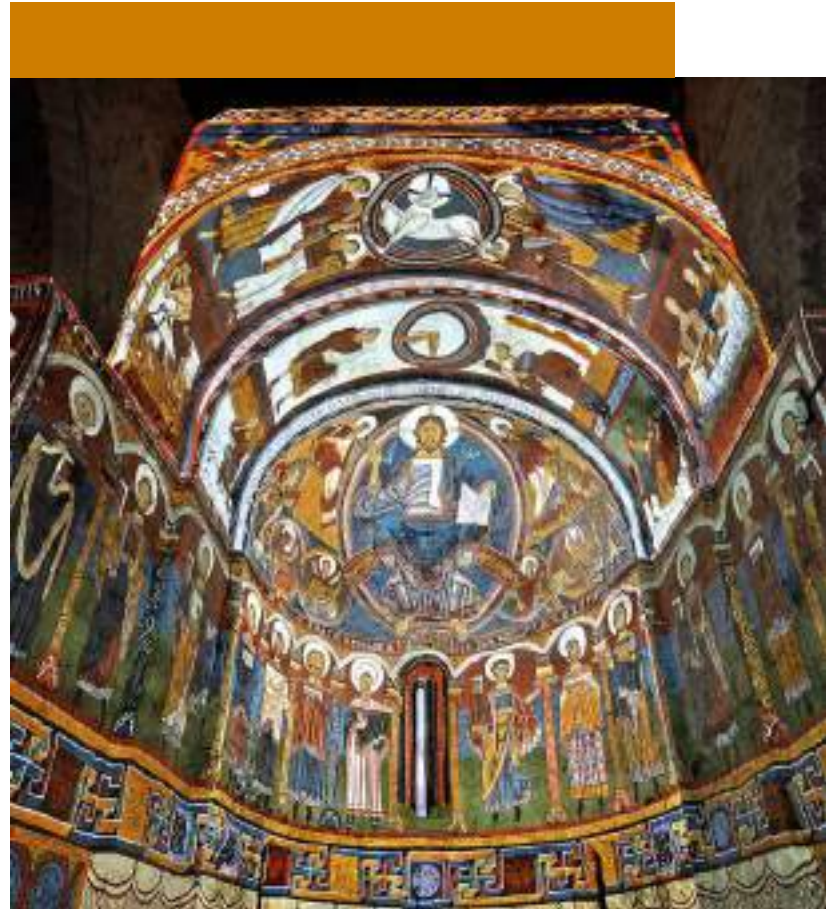
PR.6. Programa de conservació preventiva i de manteniment

En el marc d'un enfocament integral de la conservació, es potenciarà la col·laboració amb les àrees de planificació de les intervencions en el territori per tal d'assegurar que en les avaluacions d'impacte ambiental les accions previstes no incideixin de manera negativa o puguin deteriorar el patrimoni immoble. Cal assegurar que la conservació del patrimoni s'integri en les noves estratègies d'ordenament territorial.

Un dels principals projectes a desenvolupar té per objectiu promoure i potenciar els plans directors específics, plans de gestió i plans de manteniment que incloguin el patrimoni immoble i el seu entorn. La planificació es traduirà en mesures concretes adreçades, per exemple, a evitar el vandalisme paisatgístic, la brutícia o les pintades. En cas de produir-se un dany es preveuran sistemes de ràpida resposta amb mètodes adequats i al més innocu possible. S'aprofitaran els avenços en camps diversos

com ara l'ampli desenvolupament en l'ús de sensors per al monitoratge permanent de l'estat dels edificis, que registren tota mena de paràmetres relatius al bé, així com supervisar les condicions que ofereix el seu entorn amb la possibilitat de fer-ne el seguiment a distància.

Es fomentarà entre els titulars dels béns l'elaboració d'estudis previs, documentacions, estudis històrics, planimetria o l'estudi de patologies per a un millor coneixement del béns que serveixi de guia a l'hora de desenvolupar mesures de prevenció.

Es potenciarà la planificació de les tasques de conservació partint de l'anàlisi de la situació actual que permeti establir prioritats i planificar adequadament amb l'establiment de les etapes per dur-les a terme. Serà necessari incloure estudis econòmics i de recursos disponibles.

Es fomentaran les accions preventives per tal d'avançar-nos al deteriorament i evitar l'acceleració de l'envelliment o que es produeixin condicions que malmetin els béns patrimonials catalogats. En aquest sentit, caldrà considerar i preveure la incidència que el canvi climàtic pot provocar a mitjà i llarg termini.

Finalment, cal considerar les vies mitjançant les quals el programa de conservació està present en el de conscienciació i participació de la societat, explorant vies d'elaboració de projectes en què participin els ciutadans, les institucions i els òrgans oficials.

PR.7. Creació d'una unitat d'intervenció

Aquest programa preveu la creació i la posada en funcionament d'una unitat d'intervenció que integri els treballs tècnics necessaris per prendre decisions sobre les intervencions al PCI. El fonament d'aquesta unitat és promoure el treball coordinat i transversal dels diferents vessants que influeixen en les intervencions als béns del PCI. Comunicació entre els diferents actors, treball en equip i presa de decisions que prevegin tota la complexitat de les diferents dimensions del bé (conservació, ús, posada en relleu, gestió, difusió, etc.)

per tal d'assolir coherència i eficàcia i obtenir-ne millors resultats finals.

Aquesta unitat haurà de ser la responsable de confeccionar instruments metodològics que estableixin i unifiquin criteris de restauració, conservació preventiva, intervenció, gestió, museïtzació, difusió, etc. En aquest sentit, el desenvolupament de la carta d'instruments per a la gestió del béns del PCI (vegeu l'apartat 6.2.) pot esdevenir una eina útil per establir els procediments i criteris, per facilitar la presa de decisions i per implicar en el procés els agents i els professionals necessaris.

Igualment, caldrà definir i planificar les prioritats o les estratègies d'actuació sobre els PCI a mitjà i llarg termini per tal de obtenir un pla ordenat, coherent i equilibrat.

PR.8. Programa de recerca arqueològica i paleontològica

La intervenció integral al PCI necessita la recerca per tal de disposar d'un bon coneixement dels béns en tots els processos (conservació, intervenció, interpretació i difusió del coneixement, museïtzació o posada en relleu, etc.). D'altra banda, cal considerar que la Generalitat de Catalunya és qui regula les excavacions als jaciments arqueològics i paleontològics i, en conseqüència, la seva implicació és important, ja que és el procés d'excavació, la metodologia emprada i la recollida de dades el que determina una recerca d'excel·lència i rigorosa. És per aquest motiu que, l'any 2014, la Direcció General del

Patrimoni Cultural va publicar el *Pla de recerca*²⁵ amb els objectius generals de:

- > Convergir cap al Model Català de Recerca, que estableix una recerca d'excel·lència i homologable.
- > Consolidar el procés de professionalització quant a la recerca en arqueologia i paleontologia.
- > Garantir la protecció i la conservació dels jaciments arqueològics i paleontològics.
- > Garantir la socialització del coneixement, tant en l'àmbit científic com ciutadà, i especialment en les comunitats que acullen els equips de recerca que fan treball de camp.

Actualment seria necessari realitzar una revisió del pla de recerca per tal d'establir prioritats, com per exemple impulsar la recerca arqueològica als jaciments propis i assistir altres projectes de recerca associats

a PCI catalogats. En aquest sentit, és important, com ja s'ha mencionat al PR.4.,²⁶ una renovació constant dels sistemes informàtics i digitals dels inventaris per a la cerca i la gestió de la informació amb destí a les pròpies investigacions, com altres usos associats al coneixement del PCI.

El pla també té en consideració aspectes tan importants com consolidar la professionalització de la recerca, potenciar l'aportació d'innovació, incorporar un sistema d'avaluació i prioritzar l'ús de noves tecnologies. L'aplicació del pla preveu la incorporació de projectes d'investigació de conservació preventiva en el marc de l'arqueologia i la paleontologia –una mesura fonamental que afavoreix la conservació sostenible del patrimoni arqueològic i paleontològic–, la racionalització de les excavacions arqueològiques,

²⁵ Pla de recerca de l'arqueologia i la paleontologia catalanes (edició a cura de Josep Manuel Rueda, Ramón Ten i Ramón Buxó), 2014.

²⁶ PR.4. Programa d'accessibilitat als instruments d'identificació i protecció.

la protecció dels jaciments intervinguts, així com la promoció de l'accessibilitat al coneixement de l'entorn social immediat.

El programa de recerca, ja en marxa en l'àmbit del patrimoni immoble arqueològic i paleontològic, ha de ser el model per iniciar el mateix procediment en l'àmbit del patrimoni arquitectònic.

PR.9. Programa de foment de la recerca

El programa de foment de la recerca ha de promoure la investigació sobre el PCI de Catalunya, amb la finalitat de generar coneixement i millorar-ne l'impacte en els processos de posada en relleu, interpretació i presentació de béns patrimonials.

És per això que es fomentarà i es millorarà l'accés de tots els investigadors a la informació, els materials i a la documentació de què es disposa, com ja es preveu en el PR.5. Programa de difusió dels instruments d'identificació, així com donant suport als investigadors. Igualment, el programa promourà la creació de grups de treballs específics i la cooperació entre institucions o centres d'investigació.

Seguint l'exemple del *Pla de recerca de l'arqueologia i la paleontologia catalanes*,²⁷ el foment de projectes de recerca s'estendrà a tot el PCI, amb l'establiment de requisits en les convocatòries dels ajuts que prioritzin els estudis multidisciplinaris i el caràcter aplicat de la recerca realitzada.

Igualment es fomentaran espais de debat i de presentació de resultats, amb l'organització de jornades o col·loquis tècnics en què es presentin els resultats dels plans quadriennals de recerca, així com l'impuls de publicacions digitals i la incorporació de noves tecnologies aplicades a la documentació i a la recerca arqueològica i paleontològica.

PR.10. Programa d'obertura de monuments i jaciments a la visita pública

Un dels objectius de la posada en relleu del PCI és la seva socialització, és a dir, oferir a la ciutadania la possibilitat de conèixer els béns, així com transmetre tot el coneixement obtingut durant els processos de documentació, excavació i/o intervenció i recerca a través de qualsevol de les modalitats de posada en relleu.

Cal esmentar l'existència del *Pla d'actuacions en jaciments arqueològics i paleontològics 2015-2022*, que planifica i programa les actuacions durant aquest període. La selecció dels jaciments s'ha efectuat a partir de diferents criteris, com ara: monumentalitat i espectacularitat, l'entorn on s'ubica, la significació històrica i temàtica, la seva singularitat, la rellevància cronològica, el grau de conservació, la seva accessibilitat o la vinculació o l'existència de convenis de col·laboració amb un museu registrat. És per aquest motiu que es proposa elaborar un pla d'actuacions que consideri qualsevol bé del PCI amb la finalitat de planificar les intervencions a realitzar a mitjà i llarg termini.

²⁷ Pla de recerca de l'arqueologia i la paleontologia catalanes (edició a cura de Josep Manuel Rueda, Ramón Ten i Ramón Buxó), 2014.

D'altra banda, és necessari establir protocols que estableixin els requisits sobre noves obertures de jaciments i monuments al públic, que garanteixi la qualitat a la visita, la correcta gestió i l'aplicació d'un manteniment sostenible. És per aquest motiu que es proposa l'elaboració d'un diagnòstic que permeti conèixer la qualitat i l'estat de les instal·lacions dels béns PCI actualment oberts i visitables, i que ajudi a definir les actuacions de millora necessàries per oferir una visita de qualitat. En aquest sentit, es proporcionarà suport i ajuts a municipis o altres agents públics per actualitzar i millorar les instal·lacions actualment obertes al públic: millora del relat que s'ofereix, de les instal·lacions, de

l'accessibilitat, de la senyalització o de la seva difusió, segons les necessitats de cada cas.

Si bé en l'apartat d'objectius i actuacions prioritàries s'ha inclòs una relació dels béns que es consideren prioritàris en relació amb diverses tipologies d'actuacions (conservació, posada en relleu, etc.), en aquest apartat es presenta una relació dels béns que en els propers cinc anys seran objecte d'intervencions orientades a la seva obertura a la visita pública o bé a la millora dels dispositius de difusió dels mateixos béns (espais d'acollida, etc.).

**Quadre 8. Relació d'inversions en projectes d'intervenció en monuments i jaciments.
Període 2019-2025. En euros**

1. CONJUNT ARQUEOLÒGIC DE TARRACO	5.346.000
Teatre romà	1.996.000
Excavacions hiposцени teatre	96.000
Excavacions zona monumental annexa teatre romà	200.000
Consolidació mur perimetral	800.000
Consolidació i presentació de l'escena	200.000
Consolidació i presentació del parc arqueològic	200.000
Museografia, centre d'acollida amb serveis sanitaris i guixeta	500.000

> Continua a la següent pàgina

Quadre 8. Relació d'inversions en projectes d'intervenció en monuments i jaciments.
Període 2019-2025. En euros

Necròpolis	3.000.000
Noves cobertes a l'edifici del museu	700.000
Cobertes de protecció de les restes de la necròpolis	1.000.000
Museografia i enjardinament	1.300.000
Mausoleu romà de Centcelles	350.000
Consolidació estructural i museu	350.000
2. SEU VELLA DE LLEIDA	1.963.574
Obres de restauració del campanar, templet i pisos de les campanes	401.000
Obres de restauració de la porta dels Apòstols	480.000
Obres de restauració de les cobertes del claustre - fase I	416.900
Obres de restauració de les cobertes del claustre - fase II	665.674
3. CONJUNT ARQUEOLÒGIC D'ULLASTRET	4.664.400
Restauració de les muralles	2.300.000
Excavació arqueològica del fossat	360.000
Restauració del fossat	300.000

> Continua a la següent pàgina

Quadre 8. Relació d'inversions en projectes d'intervenció en monuments i jaciments.
 Període 2019-2025. En euros

Centre d'acollida	800.000
Aparcament accessos i condicionament de l'entorn	210.000
Adequació del museu existent i museografia	500.000
Restauració i presentació de l'edifici aristocràtic	60.500
Restauració i presentació de la zona de l'istme	72.600
Construcció de nova fossa sèptica	25.000
Museïtzació i accessibilitat de l'àrea sacra	36.300
4. JACIMENT GRECOROMÀ D'EMPÚRIES	4.205.632
Excavacions a la zona del port grec	100.000
Restauració, adequació i museïtzació de les estructures situades en el sector NO de la neàpolis (zona portuària): consolidació estructures, eliminació d'elements moderns (rampa, conduccions, etc.), adequació d'un nou itinerari de visita	765.000
Restauració, adequació i museïtzació de les estructures situades a l'ínsula 30 de la ciutat romana (termes públiques) i carrers adjacents: consolidació estructures, adequació d'un nou itinerari museïtzat de visita	1.215.000
Construcció d'una cobertura al sector dels mosaics de la Domus 1 de la ciutat romana i adequació d'un nou itinerari de visita	815.000
Construcció de nou edifici per als serveis educatius i aules didàctiques, o adequació d'espais ja existents	515.000
Adequació dels vials del recinte i nova pavimentació carretera d'accés	153.000
Nova adequació museogràfica de l'exposició permanent	425.432

> Continua a la següent pàgina

Quadre 8. Relació d'inversions en projectes d'intervenció en monuments i jaciments.
 Període 2019-2025. En euros

Instal·lació de nou ascensor per facilitar l'accessibilitat a l'espai de l'exposició permanent	92.600
Construcció de rampa per facilitar l'accessibilitat a la ciutat romana	71.600
Reforma i nova adequació dels serveis sanitaris del museu	53.000
5. MONESTIR DE SANTES CREUS	8.390.000
Restauració del claustre gòtic	3.120.000
Restauració dels vitralls dels finestrals de l'església	500.000
Nou centre d'acollida	150.000
Restauració de la presó	120.000
Consolidació de la façana dels horts	300.000
Restauració del claustre posterior	600.000
Actualització de la instal·lació elèctrica i il·luminació de tot el monestir	300.000
Nova xarxa d'aigua i desaigües al monestir, segons pla director	300.000
Restauració del Palau Abacial, antic Reial	3.000.000
6. CASTELL DE MIRAVET	2.050.500
Restauració del bastió	516.000
Accés a la sala del comanador, torre del tresor i terrassa superior per poder posar en ús i fer visitables aquestes dependències	434.000

> Continua a la següent pàgina

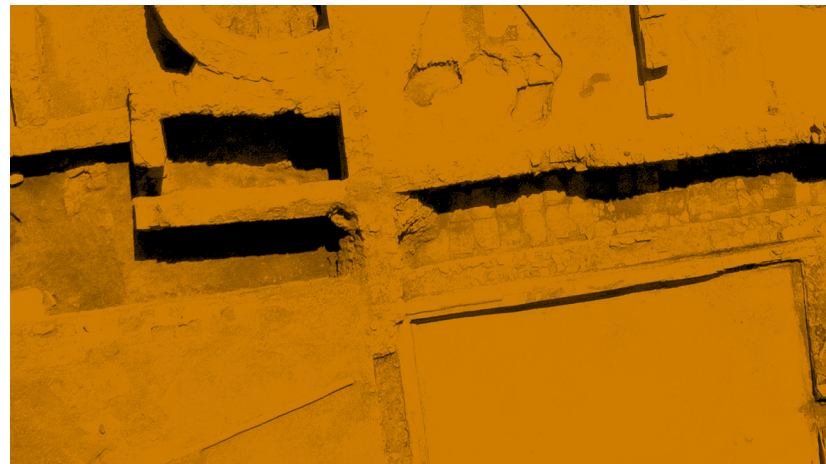
Quadre 8. Relació d'inversions en projectes d'intervenció en monuments i jaciments.
Període 2019-2025. En euros

Restauració de les cavallerisses	600.500
Nou centre d'acollida	100.000
Obres subministrament aigua potable	50.000
Adequació de la il·luminació	300.000
Baranes i proteccions	50.000
7. JACIMENT D'OLÈRDOLA	1.406.000
Excavacions	37.000
Restauració del castell	399.000
Adequació dels accessos del centre d'acollida a l'església	280.000
Adequació dels accessos de l'església al castell	190.000
Centre d'interpretació i museografia	500.000
8. CASTELLAR DE N'HUG	2.000.700
Consolidació de les estructures existents a la part superior de la fàbrica Asland de Castellar de n'Hug	2.000.700
9. ABRIC ROMANÍ I CINGLERA DEL CAPELLÓ	576.243
Museografia de l'Abric Romaní-Cinglera del Capelló	118.230

> Continua a la següent pàgina

Quadre 8. Relació d'inversions en projectes d'intervenció en monuments i jaciments.
Període 2019-2025. En euros

Recorregut Parc Prehistòric	116.040
Edifici de dotacions del Nean-Parc (mobiliari i equipament)	41.973
Millorar l'espai expositiu actual i les estructures de l'Abric Romani	300.000
10. CARTOIXA D'ESCALA DEI	4.215.000
Restauració de l'església	2.420.000
Restauració del claustres nord	415.000
Restauració de la capella de Sant Bru i reestructuració de l'edifici de recepció	980.000
Restauració del claustre dels Rosers	400.000
Total	34.818.049

PR.11. Programa de dinamització de paisatges culturals

El programa de dinamització de paisatges culturals està estretament relacionat amb el PR.2. Programa d'identificació dels béns que configuren paisatges culturals, que proposa una nova lectura del patrimoni (natural i cultural), que posa en relleu el territori amb tots els elements patrimonials que integra. L'elaboració d'inventaris territorials i la col·laboració amb la tasca que s'està realitzant des de l'Observatori del Paisatge de Catalunya sobre els paisatges culturals i històrics de Catalunya, permetrà promoure projectes de dinamització dels territoris.

Un relat i la posada en relleu del patrimoni en el sentit més ampli serà la base de la configuració de projectes que dinamitzin els territoris de Catalunya. En aquest sentit, es tracta de projectes transversals i multidisciplinaris en què molts dels agents del territori hi han de participar: espais naturals, monuments i jaciments, museus i col·leccions, patrimoni intangible (festes, tradicions, etc.), gastronomia, etc.; tots proporcionen elements per construir un relat que interpreti i promoció unitats de paisatges culturals. Els projectes de dinamització permetran millorar els recursos d'un territori i, alhora, distribuir l'impacte en els seus habitants.

PR.12. Programa de comunicació, estratègia digital i accés universal

Aquest programa reuneix les iniciatives destinades a la difusió i a la comunicació del PCI, així com garantir a la

ciutadania una experiència i uns serveis de qualitat en qualsevol activitat de socialització.

El programa ha de comptar amb la participació activa dels tècnics de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural que ja està realitzant una important tasca en aquest sentit.

Es proposa elaborar un pla que planifiqui i ordeni els projectes a mitjà i llarg termini, que determini les necessitats prioritàries i que actuï en diferents segments i dimensions: considerant els diferents perfils de públic o usuaris i definint projectes des de l'àmbit nacional fins a l'àmbit local.

En aquest programa tindrà molta importància l'estratègia digital, actualment molt eficaç en la comunicació i la difusió del patrimoni. La millora del web és un projecte d'importància: una plataforma basada en la difusió integral del patrimoni cultural, atractiva, àgil i ordenada, que presenti el patrimoni protegit (BCIN i Patrimoni Mundial) i que s'articuli per cobrir les expectatives de diferents segments d'interès, potencials visitants o usuaris, però també dels professionals del sector, dels educadors, dels periodistes, dels professionals del turisme, d'investigadors, de mecenes, etc.

També cal considerar projectes dirigits a difondre el patrimoni en canals de comunicació de masses, com ara anuncis o la creació d'un programa de televisió dedicat al PCI.

D'altra banda, els monuments i jaciments de Catalunya reflecteixen la diversitat i la significació del patrimoni de totes les èpoques, i esdevé un magnífic laboratori per a l'educació. En aquest sentit, és important fomentar la inclusió del patrimoni cultural en els currículums escolars en els diferents nivells educatius, així com disposar d'una oferta educativa potent i diversa, com ara materials educatius, visites adaptades, activitats, organització d'esdeveniments específics per a escolars, camps d'aprenentatge, etc.

El programa també cal que profunditzi en l'accessibilitat universal, amb l'elaboració d'un diagnòstic que permeti millorar aspectes com ara l'accessibilitat social, física, intel·lectual, sensorial, etc. en els monuments i jaciments de Catalunya.

PR.13. Programa de turisme patrimonial

La importància del sector turístic a Catalunya recomana disposar d'un programa específic de turisme patrimonial, amb la finalitat de crear propostes i alhora adaptar els monuments i els jaciments a les expectatives i a les necessitats de visitants turistes i excursionistes.

L'elaboració d'un pla haurà de diagnosticar les necessitats, així com planificar i elaborar propostes, com ara la incorporació de la diversitat idiomàtica a la visita als monuments i jaciments, la publicació de guies o aplicacions digitals dels principals monuments i jaciments de Catalunya, la creació de productes

turístics atractius, tant basats en els monuments i jaciments emblemàtics de Catalunya com en els paisatges culturals. Cal disposar d'experiències turístiques que presentin el PCI d'un territori conjuntament amb altres atractius, com ara els espais naturals, la gastronomia, els museus, etc.

El programa PR.12. Programa de comunicació, estratègia digital i accés universal té una responsabilitat en la comunicació d'aquest programa.

PR.14. Programa per a l'ampliació i diversificació de les fonts de finançament

La cerca i la diversificació de finançament és un dels programes més importants i que necessita una dedicació permanent per a la cerca i la concurrència a ajuts europeus o internacionals, per a la millora en la coordinació entre les diferents administracions, per a l'optimització del finançament públic i per a l'exploració de noves fonts de finançament privades.

PR.15. Programa per a la generació de protocols i instruments de gestió

La necessitat d'establir i d'unificar criteris, d'establir procediments i bones pràctiques en les actuacions relacionades amb els processos de conservació, protecció, foment i desenvolupament del PCI, recomana la creació d'un programa destinat a elaborar i generar documents metodològics, protocols i instruments de gestió.

La finalitat és disposar d'un corpus complet de protocols i d'instruments metodològics útils que proporcionin homogeneïtat en el desenvolupament de qualsevol dels processos i en garanteixi la qualitat i idoneïtat.

En primer lloc, caldrà establir els instruments metodològics i protocols que es necessiten: criteris d'intervenció, protocol d'inspecció, guies per a l'elaboració d'un pla director i d'un pla de gestió, requisits i recomanacions per a la gestió sostenible. Posteriorment, diferents professionals del sector participaran en l'elaboració d'aquests documents per tal d'assolir la seva idoneïtat tècnica.

El programa també inclourà una línia de formació.

PR.16. Programa per a la creació de l'Observatori del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya

La creació d'un Observatori del PCI de Catalunya té com a objectiu principal desenvolupar estudis d'avaluació i d'anàlisi amb la finalitat de col·laborar a la transparència de la gestió, però, especialment, per convertir-se en una eina per a la millora en tots els processos de desenvolupament i de gestió del PCI.

La difusió de les dades i la seva anàlisi, mitjançant informes i treballs d'avaluació, seran instruments útils per a tots els implicats en el desenvolupament i en la gestió del PCI per detectar problemàtiques i deficiències i, per tant, ampliar el coneixement, planificar, prendre decisions i valorar tendències.

Igualment, l'Observatori també profunditzarà en els reptes actuals de la posada en relleu del PCI, amb l'estudi i l'avaluació de propostes innovadores o en temàtiques poc desenvolupades, com per exemple l'exploració i la cerca de nous usos per als béns patrimonials.

L'Observatori també difondrà recursos externs i publicacions especialitzades a escala estatal i internacional que siguin útils com a instruments de referència.

El programa també inclourà una línia de formació.

6.2

Taula de funcions, línies estratègiques, programes i projectes del Pla

Funcions de la cadena de valor del patrimoni cultural	LE Línia estratègica	PR Programa	PJ Projectes
IDENTIFICAR DOCUMENTAR PROTEGIR	LE.1 La millora constant dels instruments d'identificació i protecció del PCI	PR.1 Programa d'inventari i de catalogació PR.2 Programa de paisatges culturals	Actualització i manteniment dels inventaris Elaboració d'inventaris sectorials Territorials Patrimoni industrial Jardins Noucentisme Etc. Revisió de les declaracions existents Castells i patrimoni militar Creus de terme, etc. Elaboració d'inventaris territorials amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

> Continua a la següent pàgina

Funcions de la
cadena de valor del
patrimoni cultural

LE

Línia estratègica

PR

Programa

PJ

Projectes

**CONSERVAR
PORTEGIR
POSAR EN RELLEU**

LE.2

La conservació /
intervenció sostenible
del PCI

PR.5

Programa
d'intervencions

PR.6

Programa de
conservació
preventiva i de
manteniment

PR.3

Programa de control i
seguiment

PR.4

Programa
d'accessibilitat
als instruments
d'identificació i
protecció

Creació d'una Taula de Coordinació amb les
diferents administracions implicades

Elaboració de protocols per unificar criteris
de control, seguiment, inspecció i tutela dels
béns PCI

Manteniment i millora de la formació tècnica
i legislativa en tasques de control, seguiment,
inspecció i tutela dels béns PCI

Millora i reordenació dels diferents
instruments en un repositori en línia complet
i àgil

Creació d'aplicacions digitals de consulta i
difusió del patrimoni

Accés en línia a protocols i instruments de
gestió

Relacionat amb projecte Viure la Cultura a
Catalunya

Projectes d'intervenció en monuments
concrets

Eina de planificació i programa de prioritats
d'intervenció

Redacció de criteris i protocols d'intervenció
de restauració i de manteniment

> Continua a la següent pàgina

Funcions de la
cadena de valor del
patrimoni cultural

LE
Línia estratègica

PR
Programa

PJ
Projectes

**INVESTIGAR
POSAR EN RELLEU**

LE.3
L'impuls de la recerca
aplicada al PCI

PR.7
Creació de la Unitat
d'intervenció

PR.8
Programa de recerca
arqueològica i
paleontològica

PR.9
Programa de foment
de la recerca

**Foment a la formació continuada dels
professionals del sector**

**Foment en l'elaboració de plans de
conservació preventiva i manteniment dels
béns PCI i el seu entorn**

Revisió i actualització del Pla de Recerca

Impuls de la recerca en jaciments propis

**Incorporació de projectes de recerca en
conservació preventiva**

**Racionalització de les excavacions
arqueològiques**

**Elaboració d'un pla de protecció dels
jaciments intervinguts**

Creació de grups de recerca específics

**Cooperació entre institucions o centres
d'investigació**

**Aplicació i extensió del model de recerca dels
jaciments al patrimoni arquitectònic**

**Crear espais de debat i de presentació de
resultats**

**Impuls de publicacions digitals amb els
resultats de la recerca**

> *Continua a la següent pàgina*

Funcions de la
cadena de valor del
patrimoni cultural

**POSAR EN RELLEU
SOCIALITZAR
DIFONDRE**

LE
Línia estratègica

LE.4
La difusió i la posada
en relleu del PCI

PR
Programa

PR.10
Programa d'obertura
de monuments i
jaciments a la visita
pública

PR.11
Programa de
dinamització de
paisatges culturals

PR.12
Programa de
comunicació,
d'estratègia digital i
accés universal al PCI

PJ
Projectes

Diagnòstic per conèixer la qualitat i l'estat de
les instal·lacions dels béns PCI actualment
oberts

Creació de protocols que estableixin els
requisits sobre noves obertures de jaciments
i monuments al públic

Elaboració de plans de posada en relleu,
obertura al públic i gestió per a nous béns
PCI i la seva implementació.

Elaboració de plans de dinamització de
paisatges culturals i la seva implementació

Elaboració d'un pla per a la millora de
la comunicació, estratègia digital i accés
universal del PCI a Catalunya

Millora del web

Elaboració d'un programa de difusió de
masses per TV

El patrimoni cultural a les escoles

Elaboració de projectes per millorar
l'accessibilitat física, intel·lectual i sensorial
als monuments i jaciments

Projecte de comunicació i màrqueting del PCI
de Catalunya

> Continua a la següent pàgina

Funcions de la
cadena de valor del
patrimoni cultural

LE
Línia estratègica

PR
Programa

PJ
Projectes

**IMPACTE, REFLEXIÓ I
AVALUACIÓ**

LE.5
La millora de la gestió
del PCI i l'avaluació del
seu impacte

PR.13
Programa de turisme
patrimonial

Elaboració d'un pla per a l'adaptació del PCI
al turisme patrimonial

Elaboració de guies dels principals
monuments i jaciments de Catalunya

Creació de productes turístics

PR.14
Programa per a
l'ampliació i la
diversificació de les
fonts de finançament

Unitat de cerca i concurrència d'ajuts
europeus i internacionals

Taula de coordinació de les diferents
administracions per a la millora i
l'optimització del finançament públic

Pla per la prospecció de noves fonts de
finançament privades

PR.15
Programa per a la
generació de protocols
i instruments de
gestió

Elaboració d'un corpus complet de protocols i
d'instruments metodològics

Línia de formació

PR.16
Programa per
a la creació de
l'Observatori del PCI
de Catalunya

Elaboració d'estudis i informes d'avaluació de
l'impacte directe i indirecte

Línia de publicacions digitals

Línia de formació

Nous usos del patrimoni

7

Estructures de finançament

El pla recomana la cerca i diversificació de fonts de finançament per a la reactivació de la conservació, protecció i foment del PCI de Catalunya. Ha de servir, doncs, per prioritzar les accions de protecció, conservació, recerca, difusió i avaluació sobre els béns que conformen el patrimoni cultural immoble de Catalunya, per ordenar les inversions en aquest sentit i per fixar les prioritats susceptibles de finançament.

En aquest sentit es proposa:

- > Canalitzar recursos provinents dels fons europeus i ajuts internacionals.

Aquest pla sectorial s'emmarca i dona resposta a la necessitat d'alinejar les prioritats d'inversió en l'àmbit del patrimoni cultural immoble amb l'Estratègia Europa 2020 a través del Programa Operatiu FEDER de Catalunya 2014-2020, i concretament en l'Eix Prioritari 6 *Conservar i protegir el medi ambient i promoure l'eficiència dels recursos*. Dins d'aquest eix, les operacions en l'àmbit del patrimoni cultural queden inscrites en la Prioritat d'Inversió 6.3 *La conservació, la protecció, el foment i el desenvolupament del patrimoni natural i cultural i de l'Objectiu Específic 6.3.1 Promoure la protecció, foment i desenvolupament del patrimoni cultural*.

Els resultats que es pretenen obtenir en el marc d'aquest objectiu específic parteixen de la consideració que la conservació i valorització del patrimoni cultural de Catalunya és un aspecte necessari per aconseguir més equilibri territorial a través de les oportunitats que ofereix l'activitat turística per revitalitzar i dinamitzar l'economia del territori. Amb aquest objectiu es pretén aconseguir la recuperació del patrimoni immoble català de forma que serveixi per revitalitzar el teixit existent, dinamitzar l'economia i aturar la degradació dels béns patrimonials. Els resultats concrets que es pretenen obtenir són:

- > La recuperació del patrimoni arquitectònic històric de Catalunya.
- > L'ampliació i millora de l'oferta de turisme cultural.
- > El foment de la conservació del patrimoni i dels nuclis antics.

D'altra banda, també cal tenir en compte la voluntat d'oferir mesures de finançament per a projectes de millora de la gestió del patrimoni cultural immoble que entronquin amb l'Eix Prioritari 4 *Afavorir el pas a una economia baixa en carboni* i en l'Eix Prioritari 2 *Millorar l'ús, la qualitat i l'accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació*.

Així doncs, aquest pla facilita l'alineació de projectes de recuperació, conservació i valorització del patrimoni immoble amb el Programa Operatiu FEDER de Catalunya 2014-2020, que es podrà concretar mitjançant operacions d'execució pròpies del sector públic del Departament de Cultura (Direcció General del Patrimoni Cultural, a través de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural com a organisme executor) o bé mitjançant l'establiment de convocatòries de

subvencions dirigides a persones beneficiàries externes al sector públic de la Generalitat de Catalunya.

- > Cercar finançament a entitats de crèdit i prospectar altres fonts d'origen privat.
- > Ús de l'1,5 % cultural.
- > Reinversió dels ingressos obtinguts en polítiques de comercialització relacionades amb el PCI.

8

Criteris i instruments per al tractament del PCI

El pla sectorial proposa un seguit de criteris i recomana procediments per a la millora de tots el processos associats amb la posada en relleu del PCI.

8.1

Les dimensions del pla sectorial

El pla sectorial proposa l'activació d'un seguit de programes associats a projectes amb la finalitat d'assolir els objectius

plantejats. En qualsevol cas caldrà treballar sempre en tres dimensions:

- > Propostes que podrà realitzar directament el Departament de Cultura o en coordinació amb altres departaments de la Generalitat de Catalunya.
- > Propostes que han de realitzar altres organismes o entitats privades i que es plantegen com a recomanacions.
- > Elaboració de criteris i recomanacions d'actuació.

8.2

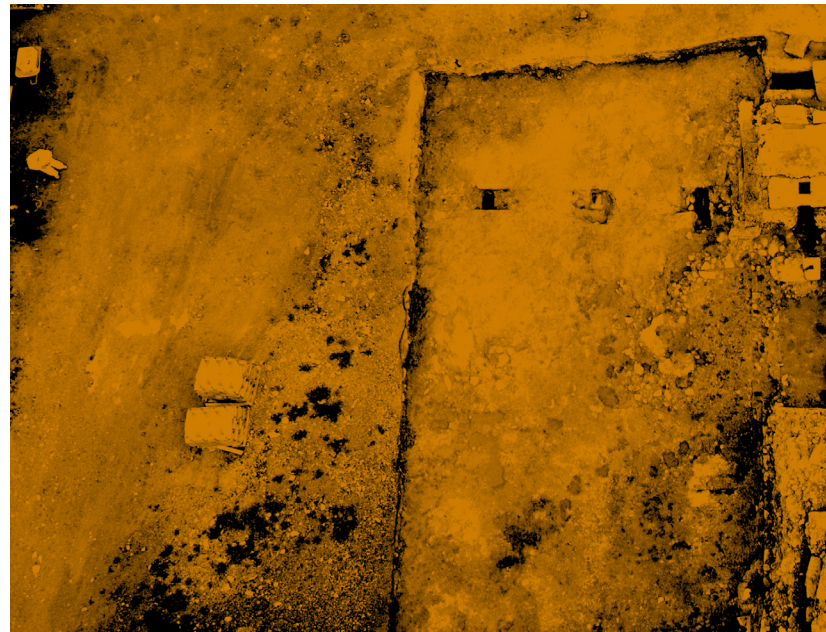
Carta d'instruments per a la gestió del béns PCI

El desenvolupament de la carta d'instruments es convertirà en una eina útil, que col·labora en la presa de decisions, que estableix els procediments i criteris per a la correcta gestió dels monuments o jaciments i en millora l'eficàcia.

Sobre qualsevol bé del PCI, cal reflexionar en diferents dimensions:

- > Decidir sobre el destí del bé mitjançant la seva documentació i l'elaboració d'un pla d'usos o un pla director (segons les necessitats) que defineixi les actuacions necessàries sobre el tractament del bé en l'àmbit de la seva conservació, protecció, foment i desenvolupament.

- > En el cas que el pla d'usos o el pla director estableixi la seva explotació patrimonial serà imprescindible l'elaboració d'un projecte de posada en relleu, un pla de gestió i un projecte d'intervenció, tots coordinats i elaborat per equips interdisciplinaris, que garanteixin una visió integral de la posada en relleu, així com la viabilitat de la seva gestió.
- > Si el bé patrimonial analitzat té un ús privat o bé s'ha decidit que tingui un nou ús no patrimonial, serà necessari definir amb molta concreció els valor patrimonials que el bé ha de preservar, establir un programa del nou ús i un projecte d'intervenció en què es defineixin totes les actuacions a realitzar.
- > En tots els casos, ha de ser imprescindible garantir la protecció i la conservació del bé, mitjançant l'aplicació d'un pla de manteniment.

1. Decisions sobre el destí del bé

Pla d'usos

1.1. Decisions sobre el tractament del bé

Pla director

2. Si es decideix fer-ne una explotació patrimonial

Projecte posada en relleu

Pla de gestió

Projecte d'intervenció

Equip
interdisciplinari

3. Si es decideix un ús privat o no patrimonial

Definició de valors a preservar

Programa

Projecte d'intervenció

4. Conservació

Pla de manteniment

En el context dels protocols i dels criteris d'intervenció, també es promourà una reflexió sobre les metodologies de la intervenció en monuments i jaciments, i s'incorporaran com a recomanacions un conjunt de mesures i criteris que tenen

per objecte la millora en el tractament del patrimoni. En aquest marc, es tindran en compte els documents elaborats pels diferents organismes internacionals en les successives cartes sobre el patrimoni cultural immoble.

8.3 Altres instruments

criteris de prioritizació en els actuacions

El pla sectorial estableix nivells de prioritizació de les actuacions, encara que propulsa un equilibri per tal d'actuar d'una manera coherent. Si bé es prioritzen actuacions concretes, cal elaborar un pla de manteniment ampli que garanteixi la bona conservació dels béns amb problemàtiques greus.

Priorització 1: Plans d'intervenció.

Priorització 2: Projectes rellevants de col·laboració interinstitucionals.

Priorització 3: Pla de manteniment per garantir la correcta conservació del PCI.

criteris metodològics per a la intervenció a monuments i jaciments a Catalunya

Les intervencions al PCI són processos complexos i, habitualment, específics per a cadascun dels casos. No obstant això, cal establir uns criteris unitaris que estableixin els grans principis d'intervenció i que cal que sigui:

- > Fruit d'un debat obert en les professions.
- > Aprovat en una conferència sobre el tema.
- > Que reculli els preceptes internacionals.

Actualització i revisió del Pla Integral per a l'Arqueologia a Catalunya (PIACAT)

Es considera important realitzar una actualització del PIACAT que, presentat l'any 2009, ja ha assolit una gran part de les propostes que s'havien formulat: creació de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, creació del Consell Nacional d'Arqueologia i Paleontologia i de la Comissió de Recerca d'Arqueologia i Paleontologia, Pla de Recerca d'Arqueologia i Paleontologia, *Manual d'estil per a l'elaboració de memòries*, etc. En aquest sentit, cal dur a terme una revisió/avaluació del que ja s'ha realitzat, una reactivació de les propostes que encara no s'han executat, així com la formulació de noves d'acord amb la situació actual.

Creació d'instruments d'ajuda per a la redacció d'instruments de planificació i gestió

És important homogeneïtzar el concepte i el contingut dels principals instruments destinats a la planificació i a la gestió de les actuacions a monuments i jaciments. Per aquest motiu cal elaborar tutorials que defineixin els objectius, la conceptualització i els continguts dels principals:

- > Plans directors
- > Plans d'usos
- > Plans de posada en relleu
- > Plans de gestió
- > Plans de manteniment

L'elaboració de tutorials i d'altres instruments metodològics, així com sessions formatives permetran assessorar els tècnics i responsables i assolir instruments coherents i homologables.

Línies de formació

Les diferents dimensions del tractament del PCI motiven la necessitat d'iniciar diferents línies de formació, però també de discussió i debat que col·laborin en la millora i la qualificació dels treballs tècnics associats. Per tant, és molt important fomentar iniciatives de formació d'alt nivell orientades als professionals que treballen en el sector del patrimoni cultural:

- > Cursos
- > Seminaris
- > Debats
- > Jornades tècniques de debat

Creació d'una col·lecció de monografies sobre monuments i jaciments

La difusió del coneixement sobre monuments i jaciments és una tasca important. Cal reflexionar en els tipologies i modalitats més adequades (edicions en paper o edicions digitals) i el seu destí (científic, difusió a un gran públic, guia per a la visita, etc.). De ben segur que, amb quasi el mateix esforç, es poden assolir diferents modalitats i així oferir diferents col·leccions per a públics diversos.

Creació d'una revista virtual sobre el PCI a Catalunya

Les novetats en relació amb la posada en relleu del PCI, les actuacions realitzades, els articles metodològics, els anuncis d'activitats relacionades, etc. permetrien editar una revista virtual dedicada al PCI de Catalunya, d'interès per al sector professional, però també per altres sectors relacionats, com ara educadors, professionals del turisme o de premsa, entre d'altres.

8.4 Projectes emblemàtics

En el pla sectorial es marquen uns projectes emblemàtics que permetran l'impuls i la millora de la qualitat dels processos de posada en relleu dels monuments i jaciments a Catalunya:

- > Carta de la intervenció sobre el patrimoni cultural immoble de Catalunya.
- > Impuls de projectes integrals d'intervenció en el patrimoni amb l'ús de metodologies d'intervenció punteres: fer una selecció de cinc projectes possibles.
- > Impuls de plans sectorials a Catalunya
 - De monuments complexos (exemple: pla de muralles de Tarraco)
 - De conjunts tipològics (exemple: pla de catedrals, pla de masies, pla de fàbriques, etc.)
 - De zones concretes (exemple: la Vall de Boi)

- > Edicions
 - Guies del paisatge
 - Guies llibres de monuments i jaciments
 - Guies del Patrimoni Mundial

8.5 Polítiques d'ajuts

Els ajuts econòmics són fonamentals per poder afrontar les actuacions necessàries en el PCI. En aquest sentit, cal:

- > Instrument de les convocatòries de subvencions.
Es proposa transformar les convocatòries de subvencions en un instrument de polítiques en matèria de PCI, vinculades a l'establiment d'uns objectius establerts prèviament.
- > Convocatòries de subvencions sobre temes concrets que interessin especialment:
 - Per a l'elaboració de plans directors, plans d'usos, plans de manteniment.
 - Per a la posada en relleu i per a l'elaboració de plans de gestió de monuments.
 - Etc.
- > Incloure com a requisits de subvencions criteris imprescindibles per garantir l'optimització dels recursos i, a la vegada, orientar el tractament del PCI en l'àmbit multidisciplinari i amb una visió integral:
 - Existència d'equips interdisciplinaris.
 - Disposar d'un pla de gestió si es vol fer una posada en relleu o d'un pla de manteniment si es vol fer una restauració.

8.6 Mecanismes d'intervenció

Les modalitats d'intervencions en el PCI són diverses i associades a diferents mecanismes:

Directes

- > Intervencions directes per part del Departament de Cultura (Agència Catalana del Patrimoni Cultural).
- > Acords amb altres administracions per fer un esforç mancomunat:
 - Consorcis.
 - Convenis que regulen aportacions i marges de responsabilitat la Generalitat.

Indirectes

- > Subvencions excloses de concurrència pública.
- > Subvencions de lliure concurrència.

8.7 Col·laboració interinstitucional

En tots els processos de posada en relleu del PCI és imprescindible la col·laboració interinstitucional amb la finalitat de treballar conjuntament amb tots els agents implicats per a:

- > La creació d'un programa d'inversions conjunt amb:
 - Diputació de Barcelona
 - Diputació de Girona
 - Diputació de Lleida
 - Diputació de Tarragona
 - Entitats financeres
- > La col·laboració en matèria de protecció i vigilància dels monuments i jaciments amb:
 - Administracions responsables dels béns PCI
 - Cossos de vigilància (agents forestals, Mossos, ajuntaments, etc.)

Per a aquest fi s'estructuraran taules de coordinació per demarcacions.

9

Calendarització del pla sectorial

PR Programa	PJ Projectes	Actuacions 2025						Horitzó 2030	
		2019	2020	2021	2022	2023	2024		2025
PR.1. Programa d'inventari i de catalogació	Actualització i manteniment dels inventaris								
	Elaboració d'inventaris sectorials								
	Revisió de les declaracions existents								
PR.2. Programa de paisatges culturals	Elaboració d'inventaris territorials amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge de Catalunya								
PR.3. Programa de control i seguiment	Creació d'una Taula de Coordinació amb les diferents administracions implicades								
	Elaboració de protocols per unificar criteris de control, seguiment, inspecció i tutela dels béns PCI								
	Manteniment i millora de la formació tècnica i legislativa en tasques de control, seguiment, inspecció i tutela dels béns PCI								
PR.4. Programa d'accessibilitat als instruments d'identificació i protecció	Millora i reordenació dels diferents instruments en un repositori en línia complet i àgil								
	Creació d'aplicacions digitals de consulta i difusió del patrimoni								
	Accés en línia a protocols i instruments de gestió. Relacionat amb projecte Viure la Cultura a Catalunya								

> Continua a la següent pàgina

PR Programa	PJ Projectes	Actuacions 2025							Horitzó 2030
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
PR.5. Programa d'intervencions	Projectes d'intervenció en monuments concrets								
PR.6. Programa de conservació preventiva i de manteniment	Eina de planificació i programa de prioritats d'intervenció								
	Redacció de criteris i protocols d'intervenció de restauració i de manteniment								
	Foment a la formació continuada dels professionals del sector								
PR.7. Creació de la Unitat d'Intervenció	Foment en l'elaboració de plans de conservació preventiva i manteniment dels béns PCI i el seu entorn								
PR.8. Programa de recerca arqueològica i paleontològica	Revisió i actualització del Pla de Recerca								
	Impuls de la recerca en jaciments propis								
	Incorporació de projectes de recerca en conservació preventiva								
	Racionalització de les excavacions arqueològiques								
	Elaboració d'un pla de protecció dels jaciments intervinguts								
PR.9. Programa de foment de la recerca	Creació de grups de recerca específics								
	Cooperació entre institucions o centres d'investigació								
	Aplicació i extensió del model de recerca dels jaciments al patrimoni arquitectònic								
	Crear espais de debat i de presentació de resultats								
	Impuls de publicacions digitals amb els resultats de la recerca								

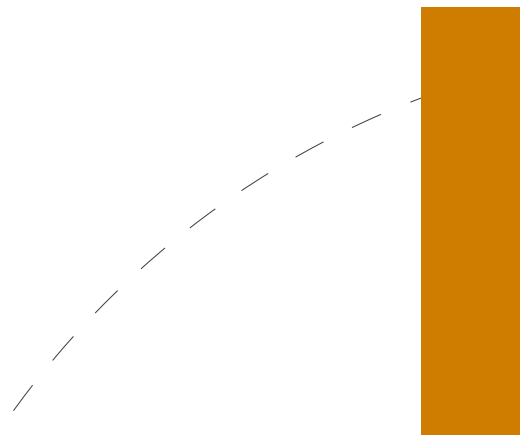
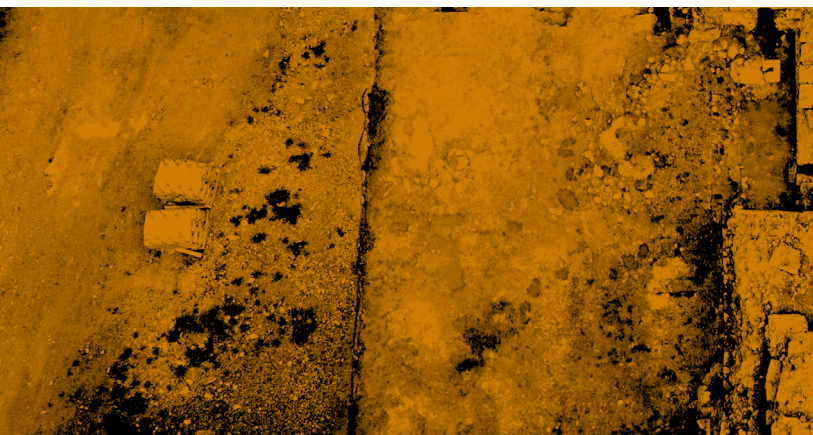
> Continua a la següent pàgina

PR Programa	PJ Projectes	Actuacions 2025						Horitzó 2030	
		2019	2020	2021	2022	2023	2024		2025
PR.10. Programa d'obertura de monuments i jaciments a la visita pública	Diagnòstic per conèixer la qualitat i l'estat de les instal·lacions dels béns PCI actualment oberts								
	Creació de protocols que estableixin els requisits sobre noves obertures de jaciments i monuments al públic								
	Elaboració de plans de posada en relleu.								
PR.11. Programa de dinamització de paisatges culturals	Elaboració de plans de dinamització de paisatges culturals								
PR.12. Programa de comunicació, d'estratègia digital i accés universal al PCI	Elaboració d'un pla per a la millora de la comunicació, estratègia digital i accés universal del PCI a Catalunya								
	Millora del web								
	Elaboració d'un programa de difusió de masses per TV								
	El patrimoni cultural a les escoles								
	Elaboració de projectes per millorar l'accessibilitat física, intel·lectual i sensorial als monuments i jaciments								
	Projecte de comunicació i màrqueting del PCI de Catalunya								
PR.13. Programa de turisme patrimonial	Elaboració d'un pla per a l'adaptació del PCI al turisme patrimonial								
	Elaboració de guies dels principals monuments i jaciments de Catalunya								
	Creació de productes turístics								

> Continua a la següent pàgina

PR Programa	PJ Projectes	Actuacions 2025							Horitzó 2030
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
PR.14. Programa per a l'ampliació i la diversificació de les fonts de finançament	Creació d'una unitat de cerca i concurrència d'ajuts europeus i internacionals								
	Taula de coordinació de les diferents administracions per a la millora i l'optimització del finançament públic								
	Pla per la prospecció de noves fonts de finançament privades								
PR.15. Programa per a la generació de protocols i instruments de gestió	Elaboració d'un corpus complet de protocols i d'instruments metodològics								
	Línia de formació								
PR.16. Programa per a la creació de l'Observatori del PCI de Catalunya	Elaboració d'estudis i informes d'avaluació de l'impacte directe i indirecte								
	Línia de publicacions digitals								
	Línia de formació								
	Nous usos del patrimoni								

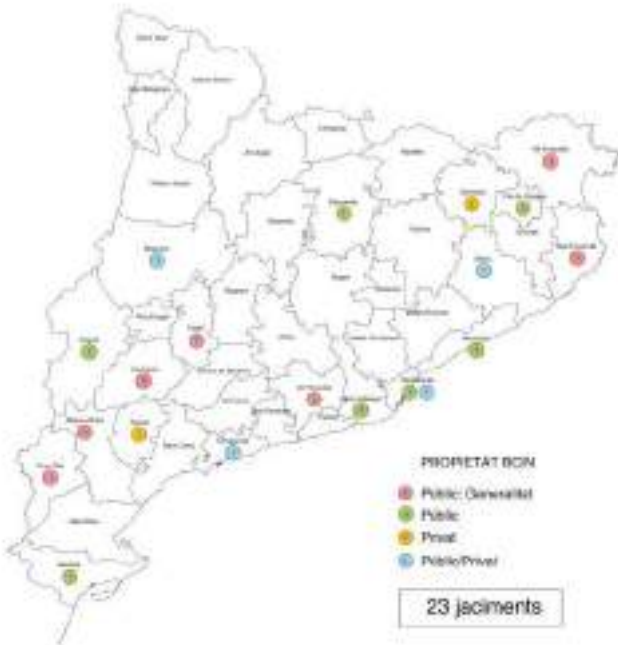

10

Annexos

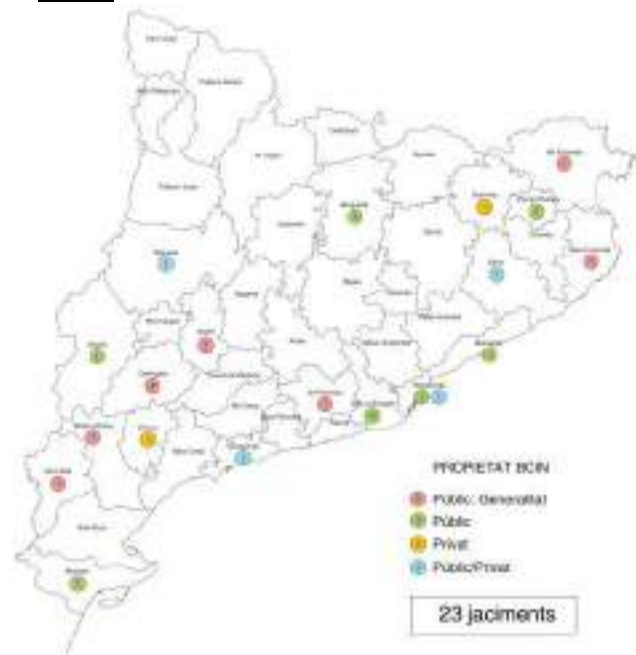
10.1

Mapa amb una selecció de 279 monuments BCIN

10.2

Mapa amb una selecció de 23 jaciments arqueològics i paleontològics BCIN

10.3

Llista de monuments i jaciments BCIN

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
4	MONESTIR DE SANTES CREUS	Aiguamúrcia	Tarragona	Alt Camp	Gòtic		Generalitat / altres adm. / privada
8	ESGLÉSIA DE SANT JOAN D'ISIL	Alt Àneu	Lleida	Pallars Sobirà	Romànic		Església
11	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA	Arenys de Mar	Barcelona	Maresme	Gòtic tardà	Ara	Església
13	MONESTIR DE SANT JERONI DE LA MURTRA	Badalona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic		Privada/ Església
18	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA	Balaguer	Lleida	Noguera	Gòtic	Barraca de caçador	Església
20	MONESTIR DE SANT ESTEVE	Banyoles	Girona	Pla de l'Estany	Neoclassicisme		Església
21	TEMPLE ROMÀ	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Romà	Bústia	Privada
22	MURALLA ROMANA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Romà	Cabana de pastor	Privada
23	MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUELLES	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Cafeteria	Església
24	MONESTIR DE SANT PAU DEL CAMP	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Romànic	Calaixera	Església
25	MONESTIR DE SANTA ANNA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Calze	Església
26	CATEDRAL DE LA SANTA CREU I SANTA EULÀLIA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Cambra agrària	Església

> Continua a la següent pàgina

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
27	PALAU REIAL MAJOR I PALAU DEL LLOCTINENT	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic		Altres adm.
28	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DEL MAR	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Campanar	Església
29	CAPELLA REIAL DE SANTA ÀGATA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Canònica	Generalitat
30	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DEL PI	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Capella	Església
31	PALAU REQUESENS	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Romà	Capella canònica	Generalitat
32	REIALS DRASSANES	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic tardà	Capella castell	Altres adm.
33	ANTIC HOSPITAL DE LA SANTA CREU	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Capella col·legi	Generalitat / altres adm.
35	REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Rococó	Capella institució	Privada
36	PALAU DE LA VIRREINA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Rococó	Capella monestir	Altres adm.
38	PARC DE LA CIUTADELLA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Historicisme	Carrer	Altres adm.
39	PAVELLONS DE LA FINCA CÜELL	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Casa de colònies	Altres adm.
40	PALAU CÜELL	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Casa forta	Altres adm.
42	CASA AMATLLER	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Casal de vells	Privada
43	TORRE FIGUERES - BELLESGUARD	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Caserna	Privada
46	CASA TERRADES	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Celler	Privada
47	MONESTIR DE SANTA MARIA DE PEDRALBES	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Celler cooperatiu	Església
48	PALAU DE LA GENERALITAT	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Central elèctrica	Generalitat
49	CARRER DE MONTCADA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Centre cultural	Desconeguda

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
50	PIA ALMOINA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic	Centre recreatiu	Església
51	CASA DE L'ARDIACA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic tardà	Cinema	Altres adm.
53	LLOTJA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Neoclassicisme	Clau de volta	Privada
54	PALAU MOJA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Neoclassicisme	Cleda	Generalitat
56	CASA VICENS	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Colomar	Privada
57	BASÍLICA DE LA SAGRADA FAMÍLIA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Comercial	Privada/ Església
58	COL·LEGI TERESIÀ	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Comunidor	Església
59	CASA MARTÍ	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Consell Comarcal	Privada
60	CASA MACAYA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Convent	Privada
62	PARK GÜELL	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Cort	Altres adm.
63	HOSPITAL DE LA SANTA CREU I DE SANT PAU	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Cotxeres	Generalitat / altres adm. / privada / Església
64	CASA BATLLÓ	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Creu processional	Privada
65	PALAU DE LA MÚSICA CATALANA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme		Privada
66	FÀBRICA CASARAMONA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme		Privada
67	ESGLÉSIA DE SANT JOAN DE BOÍ	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
68	ESGLÉSIA DE SANTA EULÀLIA D'ERILL-LA-VALL	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
69	CASTELL PALAU COMTAL	Bellcaire d'Empordà	Girona	Baix Empordà	Gòtic		Altres adm.
74	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA	Besalú	Girona	Garrotxa	Romànic		Privada
75	PONT MEDIEVAL	Besalú	Girona	Garrotxa	Romànic		Altres adm.

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
76	CASA TOSQUELLA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Enrajolat	Privada
77	CASA MILÀ	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme	Ensenyament-habitatge	Privada
80	ESGLÉSIA DE SANT CLIMENT DE TAÜLL	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
81	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE TAÜLL	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
83	CONVENT DE SANT BARTOMEU	Bellpuig	Lleida	Urgell	Gòtic tardà		Generalitat
84	ESGLÉSIA DE SANT PERE	Besalú	Girona	Garrotxa	Romànic		Església
85	ESGLÉSIA DE SANT VICENÇ	Besalú	Girona	Garrotxa	Romànic		Església
90	PONT NOU	Camprodon	Girona	Ripollès	Gòtic	Església-Palau	Altres adm.
91	ESGLÉSIA DE SANT CRISTÒFOL DE BEGET	Camprodon	Girona	Ripollès	Romànic		Església
94	MONESTIR DE SANTA MARIA DEL PRIORAT	Castellfollit de Riubregós	Catalunya Central	Anoia	Romànic		Església
95	ESGLÉSIA DE SANT QUIRZE DE PEDRET	Cercs	Catalunya Central	Berguedà	Romànic		Altres adm.
99	BANYS O TERMES ROMANES	Caldes de Montbui	Barcelona	Vallès Oriental	Romà	Fassina	Altres adm.
101	CANÒNICA DE SANT VICENÇ DE CARDONA	Cardona	Catalunya Central	Bages	Romànic		Generalitat
102	SANTUARI DE SANTA MARIA DE MUR	Castell de Mur	Lleida	Pallars Jussà	Romànic		Església
103	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA	Castelló d'Empúries	Girona	Alt Empordà	Gòtic		Església
104	CASA PRAT DE LA RIBA	Castellterçol	Catalunya Central	Moianès	Obra popular	Fort	Generalitat
106	ESGLÉSIA DE SANT PONÇ DE CORBERA	Cervelló	Barcelona	Baix Llobregat	Romànic		Església
107	EDIFICI DE LA UNIVERSITAT	Cervera	Lleida	Segarra	Neoclassicisme	Garatge	Generalitat

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
110	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE CERVERA	Cervera	Lleida	Segarra	Gòtic		Església
111	MONESTIR DE SANTA MARIA DE CERVIA	Cervià de Ter	Girona	Gironès	Romànic		Altres adm. / Església
113	ESGLÉSIA DE SANT CLIMENT	Coll de Nargó	Lleida	Alt Urgell	Preromànic		Església
115	ESGLÉSIA DE SANT MIQUEL DE CRUÏLLES	Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura	Girona	Baix Empordà	Romànic		Església
119	MONESTIR DE SANT DANIEL	Girona	Girona	Gironès	Gòtic		Església
120	CATEDRAL DE SANTA MARIA	Girona	Girona	Gironès	Barroc		Església
121	ESGLÉSIA DE SANT NICOLAU	Girona	Girona	Gironès	Romànic		Altres adm.
124	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DEL CASTELL DE CUBELLS	Cubells	Lleida	Noguera	Romànic		Església
125	ALFOLÍ	Escala, l'	Girona	Alt Empordà	Obra popular		Altres adm.
127	MONESTIR DE SANTA MARIA DE L'ESTANY	Estany, l'	Catalunya Central	Moianès	Romànic		Església
128	CASTELL DE VULPELLAC	Forallac	Girona	Baix Empordà	Renaixement	Llindar	Privada
130	MONESTIR DE SANT PERE DE GALLIGANTS	Girona	Girona	Gironès	Romànic		Església
131	BANYS ÀRABS	Girona	Girona	Gironès	Romànic		Església
132	ESGLÉSIA DE SANT FELIU	Girona	Girona	Gironès	Gòtic	Maquinària diversa	Església
136	MONESTIR DE SANT PERE DEL BURGAL	Guingueta d'Àneu, la	Lleida	Pallars Sobirà	Romànic		Església
137	CONVENT DE SANT SALVADOR	Horta de Sant Joan	Terres de l'Ebre	Terra Alta	Barroc		Església

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
140	CONVENT DE SANT DOMÈNEC	Girona	Girona	Gironès	Gòtic	Molí d'aigua	Generalitat
143	CASA TEIXIDOR	Girona	Girona	Gironès	Noucentisme	Monument	Privada
144	PARC DE LA DEVESA	Girona	Girona	Gironès	Neoclassicisme-Romàntic	Monument funerari	Desconeguda
145	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA D'ÀNEU	Guingueta d'Àneu, la	Lleida	Pallars Sobirà	Romànic		Església
147	MURALLA I CASTELL	Hostalric	Girona	Selva	Obra popular		Altres adm.
150	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE COVET	Isona i Conca Dellà	Lleida	Pallars Jussà	Romànic		Església
152	CASTELL DE LA SUDA	Lleida	Lleida	Segrià		Pallissa	Altres adm.
154	SEU VELLA	Lleida	Lleida	Segrià	Gòtic		Generalitat
161	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE L'ALBA	Manresa	Catalunya Central	Bages	Gòtic		Església
162	MONESTIR DE SANT PERE DE CASSERRES	Masies de Roda, les	Catalunya Central	Osona	Romànic		Altres adm.
164	COOPERATIVA OBRERA MATARONINA	Mataró	Barcelona	Maresme	Modernisme	Plafó ceràmic	Altres adm.
166	ESGLÉSIA DE SANTA CECÍLIA	Molló	Girona	Ripollès	Romànic		Església
167	CASINO DE MANRESA	Manresa	Catalunya Central	Bages	Modernisme	Pou	Altres adm.
169	MONESTIR DE SANT LLORENÇ DEL MUNT	Matadepera	Barcelona	Vallès Occidental	Romànic	Quadra	Altres adm.
174	CARTOIXA D'ESCALADEI	Morera de Montsant, la	Tarragona	Priorat	Renaixement		Generalitat
176	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA D'ARTIES	Naut Aran	Lleida	Aran	Romànic		Església
177	ESGLÉSIA DE SANT MIQUEL D'OLÈRDOLA	Olèrdola	Barcelona	Alt Penedès	Romànic		Generalitat

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
179	MONESTIR DE SANTA MARIA DE BELLPUIG DE LES AVELLANES	Os de Balaguer	Lleida	Noguera	Gòtic		Església
183	CASA SOLÀ-MORALES	Olot	Girona	Garrotxa	Neoclassicisme	Residencial	Privada
185	CLAUSTRE DE SANT DOMÈNEC	Peralada	Girona	Alt Empordà	Romànic		Altres adm.
188	MONESTIR DE SANT QUIRZE DE COLERA	Rabós	Girona	Alt Empordà	Romànic		Altres adm.
189	ARC DE BERÀ	Roda de Berà	Tarragona	Tarragonès		Sala d'exposicions	Generalitat
194	ESGLÉSIA DE SANT RAMON DEL PLA DE SANTA MARIA	Pla de Santa Maria, el	Tarragona	Alt Camp	Romànic		Església
195	ESGLÉSIA DE SANT PERE DE PONTS	Ponts	Lleida	Noguera	Romànic		Altres adm.
196	MONESTIR DE SANT PERE DE RODES	Port de la Selva, el	Girona	Alt Empordà	Romànic		Generalitat
197	MONESTIR DE SANTA MARIA DE RIPOLL	Ripoll	Girona	Ripollès	Romànic		Església
198	CIUTADELLA I MONESTIR DE SANTA MARIA	Roses	Girona	Alt Empordà	Renaixement		Altres adm.
199	CRIPTA DE LA COLÒNIA CÜELL	Santa Coloma de Cervelló	Barcelona	Baix Llobregat	Modernisme	Teatre	Altres adm.
204	MONESTIR DE SANT CUGAT DEL VALLÈS	Sant Cugat del Vallès	Barcelona	Vallès Occidental	Gòtic		Generalitat / Església
206	MONESTIR DE SANT FELIU	Sant Feliu de Guíxols	Girona	Baix Empordà	Gòtic		Altres adm. / Església
207	MONESTIR DE SANT BENET DE BAGES	Sant Fruitós de Bages	Catalunya Central	Bages	Romànic		Privada
208	ESGLÉSIA DE SANTA EUGÈNIA DE BERGA	Santa Eugènia de Berga	Catalunya Central	Osona	Romànic		Església
209	ESGLÉSIA NOVA	Sant Carles de la Ràpita	Terres de l'Ebre	Montsià	Neoclassicisme	Universitat	Altres adm.

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
210	LA GLORIETA	Sant Carles de la Ràpita	Terres de l'Ebre	Montsià	Neoclassicisme	Utensilis de cuina	Altres adm.
212	ESGLÉSIA DE SANT JAUME DE FRONTANYÀ	Sant Jaume de Frontanyà	Catalunya Central	Berguedà	Romànic		Església
213	MONESTIR DE SANT JOAN DE LES ABADESSES	Sant Joan de les Abadesses	Girona	Ripollès	Romànic		Església
215	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE SANT MARTÍ SARROCA	Sant Martí Sarroca	Barcelona	Alt Penedès	Romànic		Església
218	ESGLÉSIA DE SANT LLORENÇ DE MORUNYS	Sant Llorenç de Morunys	Catalunya Central	Solsonès	Romànic		Església
219	ESGLÉSIA DE SANT MIQUEL DE FLUVIÀ	Sant Miquel de Fluvià	Girona	Alt Empordà	Romànic		Església
220	SANTUARI DE SANT RAMON NONAT	Sant Ramon	Lleida	Segarra	Barroc		Església
221	CAVES CODORNIU	Sant Sadurní d'Anoia	Barcelona	Alt Penedès	Modernisme		Privada
222	CATEDRAL DE SANTA MARIA	Solsona	Catalunya Central	Solsonès	Gòtic		Església
224	PRETORI	Tarragona	Tarragona	Tarragonès	Gòtic		Altres adm.
225	RUÏNES DE L'AMFITEATRE I DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DEL MIRACLE	Tarragona	Tarragona	Tarragonès	Romà	Escut	Altres adm.
226	VOLTES DEL CIRC	Tarragona	Tarragona	Tarragonès		Ferramenta	Altres adm.
229	BASÍLICA PALEOCRISTIANA DE BOVALAR	Seròs	Lleida	Segrià	Paleocristià/ Tardo-romà	Creu	Generalitat
230	CATEDRAL DE SANTA MARIA	Seu d'Urgell, la	Lleida	Alt Urgell	Romànic		Església
232	MURALLES ROMANES	Tarragona	Tarragona	Tarragonès	Romà	Baptisteri	Altres adm. / Privada
235	CATEDRAL DE SANTA MARIA DE TARRAGONA	Tarragona	Tarragona	Tarragonès	Gòtic		Església

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
237	PARC DE VALLPARADÍS	Terrassa	Barcelona	Vallès Occidental	Paleocristià/ Tardo-romà	Casa gremial	Desconeguda
240	CASTELL I ESSLÉSIA DE SANT ANDREU	Tona	Catalunya Central	Osona	Romànic		Església
242	AQUËDUCTE DE LES FERRERES	Tarragona	Tarragona	Tarragonès		Serradora	Altres adm.
243	TORRE DELS ESCIPIONS	Tarragona	Tarragona	Tarragonès			Generalitat
248	MONESTIR DE SANT CELDONI I SANT ERMENTER DE CELLERS	Torà	Lleida	Segarra	Romànic		Església
249	CASTELL DE FLOREJACS	Torrefeta i Florejacs	Lleida	Segarra	Gòtic-Renaixement		Privada
251	CATEDRAL DE SANTA MARIA	Tortosa	Terres de l'Ebre	Baix Ebre	Gòtic		Església
252	RECINTE EMMURALLAT I CASTELL DE TOSSA	Tossa de Mar	Girona	Selva	Gòtic		Altres adm.
255	CAPELLA DEL ROSER	Valls	Tarragona	Alt Camp	Barroc		Església
256	TEMPLE ROMÀ	Vic	Catalunya Central	Osona			Privada
257	CANÒNICA DE SANTA MARIA DE VILABERTRAN	Vilabertran	Girona	Alt Empordà	Gòtic		Generalitat
258	PALAU EPISCOPAL	Tortosa	Terres de l'Ebre	Baix Ebre	Gòtic		Església
259	REIALS COL·LEGIS DE SANT LLUÍS I SANT DOMÈNEC	Tortosa	Terres de l'Ebre	Baix Ebre	Renaixement		Església
260	MONESTIR DE SANTA MARIA DE VALLBONA	Vallbona de les Monges	Lleida	Urgell	Gòtic		Església
262	CATEDRAL DE SANT PERE	Vic	Catalunya Central	Osona	Neoclassicisme		Església
264	CASTELL DE VILASSAR	Vilassar de Dalt	Barcelona	Maresme	Romànic		Privada
265	MONESTIR DE SANTA MARIA DE POBLET	Vimbodí i Poblet	Tarragona	Conca de Barberà	Gòtic		Altres adm.
268	CEMENTIRI VELL DE L'ESCALA	Escala, l'	Girona	Alt Empordà	Obra popular		Altres adm.

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
278	CASTELL I COL·LEGIATA DE SANT PERE	Àger	Lleida	Noguera	Gòtic tardà		Desconeguda
292	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE CAP D'ARAN	Naut Aran	Lleida	Aran	Romànic		Església
294	ESGLÉSIA DE SANTA EULÀLIA A UNHA	Naut Aran	Lleida	Aran	Romànic		Església
299	ESGLÉSIA DE SANT ANDREU A SALARDÚ	Naut Aran	Lleida	Aran	Romànic		Església
303	CASA PUIG I CADAVALCH	Argentona	Barcelona	Maresme	Modernisme		Altres adm.
310	CASA GARÍ	Argentona	Barcelona	Maresme	Modernisme		Privada
323	FOSSAR DE LES MORERES	Barcelona	Barcelona	Barcelonès			Desconeguda
324	VAPOR VELL DE SANTS	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Obra popular		Altres adm.
325	TEATRE DEL LICEU	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Neoclassicisme-Romàntic		Generalitat / altres adm.
326	CASES CERDÀ	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Obra popular		Privada
328	EDITORIAL MONTANER I SIMON	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Modernisme		Privada
334	ESGLÉSIA DE LA NATIVITAT DE LA MARE DE DÉU DE DURRO	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
354	PARC SAMÀ	Cambrils	Tarragona	Baix Camp	Eclecticisme		Privada
372	CASA DE LA VILA - PAERIA	Cervera	Lleida	Segarra	Barroc		Altres adm.
382	CASTELL DE GELIDA	Gelida	Barcelona	Alt Penedès	Romànic		Altres adm.
388	ANTIC HOSPITAL DE SANTA CATERINA	Girona	Girona	Gironès	Barroc		Generalitat
390	ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE GRÀCIA	Granadella, la	Lleida	Garrigues	Barroc		Església
391	ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE GUILS DE CERDANYA	GUILS DE CERDANYA	Girona	Cerdanya	Romànic		Església

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
395	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE GUISSONA	Guissona	Lleida	Segarra	Barroc		Església
400	MONESTIR DE SANTA MARIA DE LLADÓ	Lladó	Girona	Alt Empordà	Romànic		Església
408	MONESTIR DE SANTA MARIA DE LLUÇÀ	Lluçà	Catalunya Central	Osona	Romànic		Església
410	PRESÓ DE MATARÓ	Mataró	Barcelona	Maresme	Historicisme		Altres adm.
413	BASÍLICA DE SANTA MARIA	Mataró	Barcelona	Maresme	Barroc		Església
416	CASA COLL I REGÀS	Mataró	Barcelona	Maresme	Modernisme		Privada
417	CASA NATAL DE RAFAEL CASANOVA	Moià	Catalunya Central	Moianès	Còtic tardà		Generalitat
419	MONESTIR DE SANT PERE DE GRAUDESCALES	Navès	Catalunya Central	Solsonès	Romànic		Església
422	ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE D'OLIUS	Olius	Catalunya Central	Solsonès	Romànic		Església
423	HOSPICI D'OTLOT	Olot	Girona	Garrotxa	Barroc		Altres adm.
424	TEATRE MUNICIPAL	Olot	Girona	Garrotxa	Eclecticisme		Altres adm.
429	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA D'ORGANYÀ	Organyà	Lleida	Alt Urgell	Romànic		Església
439	MONESTIR DE SANT PERE DE LA PORTELLA	Quar, la	Catalunya Central	Berguedà	Romànic		Generalitat / privada
446	SANTUARI I CASA GRAN DEL MIRACLE	Riner	Catalunya Central	Solsonès	Barroc		Església
447	ESGLÉSIA DE SANT ANDREU DE SAGÀS	Sagàs	Catalunya Central	Berguedà	Romànic		Església
451	CELLER COOPERATIU DE SANT GUIM DE FREIXENET	Sant Guim de Freixenet	Lleida	Segarra	Noucentisme		Privada
452	PALAU ABACIAL	Sant Joan de les Abadesses	Girona	Ripollès	Còtic		Altres adm.
453	CAN NEGRE	Sant Joan Despí	Barcelona	Baix Llobregat	Modernisme		Altres adm.

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
456	SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE LORD	Sant Llorenç de Morunys	Catalunya Central	Solsonès	Neoclassicisme		Església
457	ESGLÉSIA DE SANT MARTÍ DE MALDÀ	Sant Martí de Riucorb	Lleida	Urgell	Barroc		Església
460	PALAU EPISCOPAL	Solsona	Catalunya Central	Solsonès	Neoclassicisme		Església
467	ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE L'ALBA	Tàrraga	Lleida	Urgell	Barroc		Església
473	MURALLES DE TREMP	Tremp	Lleida	Pallars Jussà	Sense estil definit		Església
485	ANTIC HOSPITAL DE L'HOSPITALET DE L'INFANT	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	Tarragona	Baix Camp	Còtic		Privada
498	ESGLÉSIA DE SANT MIQUÈU A VIELHA	Vielha e Mijaran	Lleida	Aran	Romànic		Església
500	ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT PERE D'ESCUNHAU	Vielha e Mijaran	Lleida	Aran	Romànic		Església
507	ESGLÉSIA DE SANT MARTÍ A GAUSAC	Vielha e Mijaran	Lleida	Aran	Còtic		Església
508	ESGLÉSIA DE SANT FELIU DE VILAC	Vielha e Mijaran	Lleida	Aran	Romànic		Església
510	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE VILAMÒS	Vilamòs	Lleida	Aran	Romànic		Església
516	ESGLÉSIA I MONESTIR DE SANTA MARIA DE MEIÀ	Vilanova de Meià	Lleida	Noguera	Renaixement		Església
517	MASIA DE CAN CABANYES	Vilanova i la Geltrú	Barcelona	Garraf	Neoclassicisme		Altres adm.
520	MONESTIR DE SANTA MARIA DE SERRATEIX	Viver i Serrateix	Catalunya Central	Berguedà	Romànic		Església
530	CASTELL DE CRUÏLLES	Aiguafreda	Barcelona	Vallès Oriental	Sense estil definit		Desconeguda
551	CASTELL DE MONTSORIU	Arbúcies	Girona	Selva	Preromànic		Desconeguda
666	CASTELL DE CALONGE	Calonge i Sant Antoni	Girona	Baix Empordà	Renaixement		Generalitat

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
670	MUSEU DALÍ	Figueres	Girona	Alt Empordà	Neoclassicisme-romàntic		Privada
1045	RECINTE FORTIFICAT D'ISONA	Isona i Conca Dellà	Lleida	Pallars Jussà	Romà		Pública
1152	PALAU DELS REQUESENS	Molins de Rei	Barcelona	Baix Llobregat	Obra popular		Desconeguda
1406	ESGLÉSIA DE LA MARE DE DÉU DE LA PURIFICACIÓ	Bossòst	Lleida	Aran	Romànic		Altres adm. / Església
1435	CASA NAVÀS	Reus	Tarragona	Baix Camp	Modernisme		Privada
1451	CASTELL DE VIU DE LLEVATA	Pont de Suert, el	Lleida	Alta Ribagorça	Sense estil definit		Desconeguda
1545	CASTELL MONESTIR D'ESCORNALBOU	Riudecanyes	Tarragona	Baix Camp	Historicisme		Generalitat
1977	PALAU REIAL / MUSEU DE VILAFRANCA	Vilafranca del Penedès	Barcelona	Alt Penedès	Còtic		Altres adm.
2104	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA	Igualada	Catalunya Central	Anoia	Renaixement		Església
2214	CELLER DEL SINDICAT AGRÍCOLA DE SANT ISIDRE	Nulles	Tarragona	Alt Camp	Noucentisme		Privada
2362	ESGLÉSIA DE SANT JOAN BAPTISTA	Valls	Tarragona	Alt Camp	Còtic tardà		Església
2502	MONESTIR DE SANT SEBASTIÀ DELS GORGS	Avinyonet del Penedès	Barcelona	Alt Penedès	Romànic		Església
2910	DISPENSARI ANTITUBERCULÓS	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Racionalisme		Generalitat
2911	CASA BLOC	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Racionalisme		Altres adm.
2914	CASA ROZES	Roses	Girona	Alt Empordà	Racionalisme		Privada
3229	ANTIGA FÀBRICA DE CIMENT "ASLAND" AL CLOT DEL MORO	Castellar de n'Hug	Catalunya Central	Berguedà	Modernisme		Generalitat
3481	MONESTIR DE SANTA MARIA DE LILLET	Pobla de Lillet, la	Catalunya Central	Berguedà	Romànic		Església

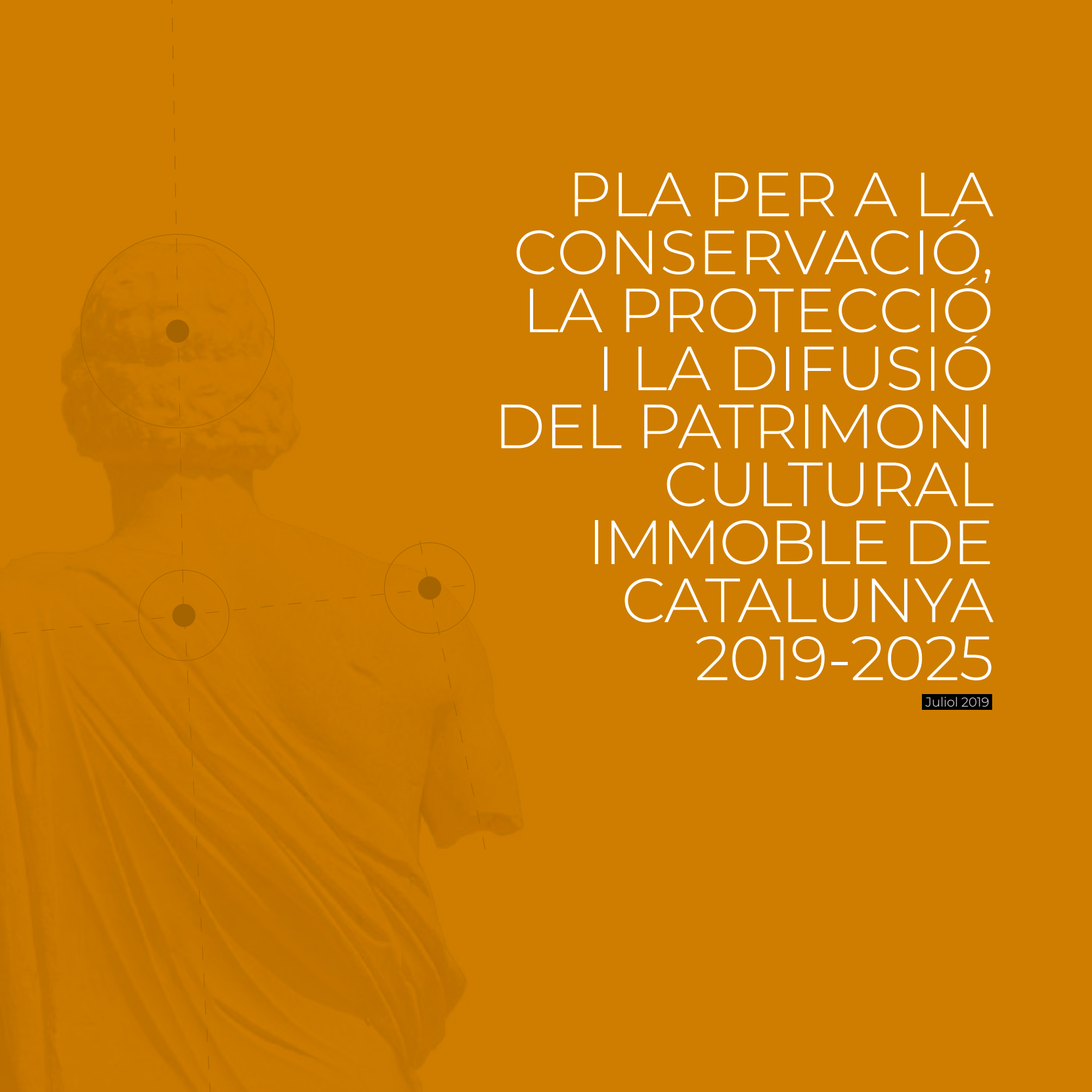
N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
3795	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE TALLÓ	Bellver de Cerdanya	Girona	Cerdanya	Romànic		Església
3797	ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	Olot	Girona	Garrotxa	Neoclassicisme		Església
3799	ESGLÉSIA DE SANT FELIU DE BARRUERA	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
3800	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE CARDET	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
3801	ESGLÉSIA DE L'ASSUMPCIÓ DE CÓLL	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
3802	CAPELLA DE SANT QUIRC DE DURRO	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
3803	CAPELLA DE SANT QUIRC DE TAÜLL	Vall de Boí, la	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
3812	ESGLÉSIA DE SANT CLIMENT D'IRAN	Pont de Suert, el	Lleida	Alta Ribagorça	Romànic		Església
3813	ERMITA DE SANT SALVADOR D'IRGO	Pont de Suert, el	Lleida	Alta Ribagorça	Obra popular		Església
4918	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA	Vilafranca del Penedès	Barcelona	Alt Penedès	Gòtic		Església
5405	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA LA MAJOR	Montblanc	Tarragona	Conca de Barberà	Gòtic		Església
5713	IGUALADINA COTONERA	Igualada	Catalunya Central	Anoia	Sense estil definit		Altres adm.
8240	CEMENTIRI D'ARENYS DE MAR	Arenys de Mar	Barcelona	Maresme	Historicisme		Altres adm.
9285	TEATRE LA MASSA	Vilassar de Dalt	Barcelona	Maresme	Eclecticisme		Altres adm.
9474	MAS MIRÓ	Mont-roig del Camp	Tarragona	Baix Camp	Neoclassicisme-Romàntic		Privada
9668	ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME APÒSTOL	Riudoms	Tarragona	Baix Camp	Renaixement		Església
9748	INSTITUT PERE MATA	Reus	Tarragona	Baix Camp	Modernisme		Privada

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
10746	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE GERRI	Baix Pallars	Lleida	Pallars Sobirà	Romànic		Església
10932	JARDÍ MAR I MURTRA	Blanes	Girona	Selva	Noucentisme		Privada
10933	JARDINS DE SANTA CLOTILDE	Lloret de Mar	Girona	Selva	Noucentisme		Altres adm.
11144	CELLER COOPERATIU	Cornudella de Montsant	Tarragona	Priorat	Modernisme		Privada
11188	CELLER COOPERATIU	Falset	Tarragona	Priorat	Modernisme		Privada
11590	ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT JAUME	Tivissa	Terres de l'Ebre	Ribera d'Ebre	Barroc		Església
11739	CELLER COOPERATIU	Gandesa	Terres de l'Ebre	Terra Alta	Modernisme		Privada
11804	CELLER COOPERATIU	Pinell de Brai, el	Terres de l'Ebre	Terra Alta	Modernisme		Altres adm.
11811	CASA SALVADOR DALÍ DE PORTLLIGAT	Cadaqués	Girona	Alt Empordà	Obra popular		Privada
11812	TORRES DE LA VILA: TORRE DE CAN MARQUÈS	Begur	Girona	Baix Empordà	Obra popular		Privada
12368	ESGLÉSIA DEL SAGRAT COR DE VISTABELLA	Secuita, la	Tarragona	Tarragonès	Modernisme		Església
12537	MUSEU DE LA NEOCROPOLIS PALEOCRISTIANA	Tarragona	Tarragona	Tarragonès	Neoclassicisme		Altres adm.
12548	MUSEU NACIONAL ARQUEOLÒGIC DE TARRAGONA	Tarragona	Tarragona	Tarragonès	Monumentalisme academicista		Altres adm.
12636	CELLER COOPERATIU	Barberà de la Conca	Tarragona	Conca de Barberà	Modernisme		Privada
12711	CELLER COOPERATIU	Espluga de Francolí, l'	Tarragona	Conca de Barberà	Noucentisme		Privada
12815	ESGLÉSIA DE SANT FRANCESC I LES RESTES DE L'ANTIC CONVENT	Montblanc	Tarragona	Conca de Barberà	Gòtic		Altres adm.

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
12854	ESGLÉSIA DE SANTA HELENA DE RODES	Port de la Selva, el	Girona	Alt Empordà	Romànic		Generalitat
13008	CELLER COOPERATIU	Rocafort de Queralt	Tarragona	Conca de Barberà	Modernisme		Privada
14289	SEU NOVA	Lleida	Lleida	Segrià	Neoclassicisme		Església
15423	ESGLÉSIA DE BETLEM	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Barroc		Església
16575	CASA CONSISTORIAL DE MANRESA	Manresa	Catalunya Central	Bages	Barroc		Altres adm.
16640	CAN MIRALDA - ELS PANYOS	Manresa	Catalunya Central	Bages	Obra popular		Altres adm.
19253	TORRE DE LA CREU o TORRE DELS OUS	Sant Joan Despí	Barcelona	Baix Llobregat	Modernisme		Altres adm.
19593	PATRONAT DE LA CATEQUÍSTICA	Figueres	Girona	Alt Empordà	Racionalisme		Privada
19833	ESGLÉSIA DE SANT PERE	Terrassa	Barcelona	Vallès Occidental	Paleocristià/ tardoromà		Església
19834	ESGLÉSIA DE SANTA MARIA	Terrassa	Barcelona	Vallès Occidental	Paleocristià/ Tardoromà		Església
19835	ESGLÉSIA DE SANT MIQUEL	Terrassa	Barcelona	Vallès Occidental	Paleocristià/ Tardoromà		Església
20872	LA FARINERA	Cervera	Lleida	Segarra	Modernisme		Altres adm.
21761	HABITATGES BARCELONETA	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Racionalisme		Privada
21762	PAVELLÓ ALEMANY	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Racionalisme		Altres adm.
21763	HABITATGES CAMP D'EN VIDAL	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Racionalisme		Privada
21764	CASA UGALDE	Caldes d'Estrac	Barcelona	Maresme	Racionalisme		Privada
24683	ERMITA DE SANT SEBASTIÀ	Vic	Catalunya Central	Osona	Obra popular		Església
28214	VAPOR AYMERICH AMAT I JOVER	Terrassa	Barcelona	Vallès Occidental	Modernisme		Generalitat

N. INV.	NOM	MUNICIPI	SSTT	COMARCA	ESTIL	ÚS	PROPIETAT
28974	PORXADA	Granollers	Barcelona	Vallès Oriental	Renaixement		Altres adm.
29665	PLAÇA DEL MERCADAL	Agramunt	Lleida	Urgell	Renaixement		Altres adm./ privada
30605	FUNDACIÓ MIRÓ	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Racionalisme		Privada
30771	ESGLÉSIA DE SANT JUST I SANT PASTOR	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Gòtic		Església
34819	CAN RICART	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Neoclassicisme		Generalitat / Altres adm. / privada
40501	REIAL ACADÈMIA DE CIÈNCIES I ARTS	Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Eclecticisme		Privada
45527	MEMORIAL PASSATGES A WALTER BENJAMIN	Portbou	Girona	Alt Empordà	Darreres tendències		Desconeguda
45896	CONJUNT DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE SORBA	Montmajor	Catalunya Central	Berguedà	Paleocristià/ tardoromà		Església

PLA PER A LA
CONSERVACIÓ,
LA PROTECCIÓ
I LA DIFUSIÓ
DEL PATRIMONI
CULTURAL
IMMOBLE DE
CATALUNYA
2019-2025

Juliol 2019